

BinnenBand

jaargang 17 nr. 78 - december 2012

EEN BAND TUSSEN BINNENLANDS BESTUUR EN DE LOKALE BESTUREN

Wijziging Gemeente-,
Provincie- en OCMW-
decreet

Beleidsbrieven

Het schepenambt: een
internationale vergelijking

Beroepscommissie voor
Tuchtzaken

Financiële
meerjarenplanning bij
Amerikaanse lokale
overheden

Gemeente en OCMW:
hoe onafscheidelijk is
deze Siamese tweeling

Sociale dienstverlening
door lokale besturen

Lokale verkiezingen:
the day after

12/12

AGENTSCHAP VOOR
BINNENLANDS
BESTUUR

De dagen worden korter, het jaareinde is in zicht. Het verkiezingsjaar 2012 loopt op zijn einde, 2013 kondigt zich aan. Op de eerste dag van het nieuwe jaar treden vele wijzigingen aan de organieke decreten in werking. De beleidsbrieven geven voor de beleidsdomeinen van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur aan waarop de respectievelijke ministers in 2013 zullen focussen. Deze BinnenBand zet alles op een rijtje, besteedt aandacht aan de relatie tussen OCMW en gemeente en kijkt over de grenzen heen naar voorbeelden.

colofon

BinnenBand
tweemaandelijks uitgave van het
Agentschap voor Binnenlands Bestuur
Vlaamse overheid

bestemd voor o.m. de gemeentebesturen,
de intergemeentelijke verenigingen,
de gemeentebedrijven,
de provinciebesturen en de OCMW's

verantwoordelijke uitgever

Guido Decoster, administrateur-generaal
Boudewijnlaan 30 bus 70, 1000 Brussel

hoofredactie

Peter Maes - 02 553 39 68

redactieraad

Janneke Cocle, Jeroen Dejonckheere,
Tom Doesselaere, Anit Vervoort
Chris Rollewagen, Lieve Raiglot,
Martine Tobback, Ann François

lay-out

Sylvie Van de Waeter

coördinatie en eindredactie

afdeling Organisatie en Beheer

druk

Antilope, Lier

Afgiftekantoor Antwerpen X

in dit nummer

- 3 Wijziging Gemeente-, Provincie- en OCWM-decreet
- 16 Beleidsbrief 2012-2013: Binnenlands Bestuur
- 19 Beleidsbrief 2012-2013: Inburgering en Integratie
- 20 Beleidsbrief 2012-2013: Stedenbeleid
- 23 Lokale verkiezingen: the day after
- 25 Het schepenenambt: een internationale vergelijking
- 26 Beroepscommissie voor Tuchtzaken: werkzaamheden
- 30 Gemeente en OCMW: hoe onafscheidelijk is deze Siamese tweeling?
- 36 Sociale dienstverlening door lokale besturen: een internationaal perspectief
- 38 Lokale besturen in Spanje met focus op Catalonië
- 42 Financiële meerjarenplanning bij Amerikaanse lokale overheden
- 49 Planlasten en Beheers- en Beleidscyclus: bekendmaking Vlaamse beleidsprioriteiten 2014-2019
- 50 Nieuw afdelingshoofd provinciale afdeling Antwerpen
- 50 Tot slot

Wijziging Gemeente-, Provincie- en OCMW-decreet

Op 29 juni 2012 bekrachtigde de Vlaamse Regering de decreten tot wijziging van het Gemeentedecreet van 15 juli 2005, het Provinciedecreet van 9 december 2005 en het decreet van 19 december 2008 betreffende de organisatie van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn. Dit artikel geeft een overzicht van de voornaamste wijzigingen en geeft tevens aan wanneer deze wijzigingen in werking treden.

Doelstelling en inwerkingtreding

De decreten tot wijziging van het Gemeentedecreet, het Provinciedecreet en het decreet van 19 december 2008 betreffende de organisatie van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn verschenen in het Belgisch Staatsblad op respectievelijk 8 augustus 2012, 3 augustus 2012 en 17 augustus 2012.

Hoewel de Vlaamse Regering bij haar aantreden had aangegeven dat er nood was aan "regelgevende rust", bleek uit de bestuurspraktijk dat er nood was aan bijsturing van de regelgeving zodat de efficiëntie van het lokaal beleid kon verbeterd worden. Twee elementen droegen bij aan de bewustwording van de noodzaak tot bijsturing:

- vanuit de praktijk kwamen een aantal maatregelen naar voren die nodig waren ter verbetering van de efficiëntie en de effectiviteit van de werking van het bestuur. Deze voorstellen tot aanpassing of verbetering kwamen enerzijds vanuit de Commissie Efficiëntiewinst voor de Lokale Besturen. Deze commissie werd opgericht door de Vlaamse Regering. In overleg tussen de Vlaamse Regering en de lokale en provinciale besturen werden er aanbe-

velingen tot efficiëntiewinst en tot verbetering van de regelgeving geformuleerd. Anderzijds hield het Agentschap voor Binnenlands Bestuur een lijst bij van vastgestelde en opgeworpen anomalieën

- op 8 april 2011 werd het Witboek Interne Staatshervorming (hierna het Witboek genaamd) goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Dat bevat de toekomstvisie van de regering voor een nieuwe Vlaamse bestuurlijke organisatie. Dit Witboek heeft eveneens een efficiëntere werking van de overheid als doel. Diverse concrete maatregelen in het Witboek werden vertaald naar een aanpassing van de organieke decreten.

- * Met de wijziging van 29 juni 2012 wordt het volgende nagestreefd:
- * een verduidelijking van de provinciale taakomschrijving
- * een verdere versterking van de lokale autonomie en democratie
- * een verdere versterking van het lokaal beheer en management
- * een introductie van een aantal modernisering en het wegwerken van een aantal anomalieën.

De meeste artikelen van het decreet tot wijziging van het Gemeentedecreet en van het decreet tot wijziging van het

OCMW-decreet zullen in werking treden op 1 januari 2013. De meeste artikelen van het decreet tot wijziging van het Provinciedecreet treden in werking op 1 december 2012. Uitzonderingen op deze principes zullen bij het desbetreffende onderdeel aangehaald worden. Er kan alvast opgemerkt worden dat voor de wijzigingen die betrekking hebben op de inhoud van de jaarrekening en de procedures rond het meerjarenplan en het budget echter een afwijkende inwerkingtreding geldt. Die artikelen treden immers pas in werking op het ogenblik dat een bestuur van start gaat met de beleids- en beheerscyclus (BBC). Voor de besturen die op 1 januari 2014 instappen in BBC treden die artikelen meteen in hun gewijzigde vorm in werking. Voor de pilootbesturen die de BBC al toepassen vanaf het boekjaar 2011, 2012 of 2013 treden de wijzigingen echter al in werking op 1 januari 2013.

De decreten tot wijziging van het Gemeente-, Provincie- en OCMW-decreet kunnen geconsulteerd worden op binnenland.vlaanderen.be

Wijzigingen

Hieronder volgt een uiteenzetting van de belangrijkste wijzigingen aan de organieke decreten. In principe werd bij de wijzigingen parallelisme tussen de drie decreten nagestreefd. Dit komt ook zo tot uiting in onderstaande tekst. Als er een wijziging specifiek geldt voor een type bestuur, zal dit aangegeven worden.

Wijzigingen taakomschrijving provincies

Het Witboek bevat de visie van de Vlaamse Regering op de bestuurlijke organisatie in Vlaanderen. Zoals bepaald in het regeerakkoord, ligt de klemtoon enerzijds op de gemeenten en anderzijds op de Vlaamse overheid. De provincies vormen daarbij het intermediaire bestuursniveau tussen de gemeenten en de Vlaamse overheid.

Om tegemoet te komen aan de in het Witboek afgesproken principes, werd door de wijziging aan artikel 2 van het Provinciedecreet een bijkomende bevoegdheidsinperking op het vlak van bestuursuitoefening ingeschreven. Deze wijziging zal in werking treden op **1 januari 2014**.

Op het vlak van de **grondgebonden bevoegdheden** behouden de provincies het volle initiatiefrecht. Er wordt een lijst van provinciale bevoegdheden opgesteld waardoor er een duidelijke aflijning van het provinciaal belang komt.

Op het vlak van de **niet-grondgebonden bevoegdheden** (i.e. de culturele en persoonsgebonden aangelegenheden) komt er een beperking. De provincies kunnen op dit vlak alleen bevoegdheden uitoefenen indien en voor zover hen die door of krachtens de wet of het decreet zijn toevertrouwd. De provincies zullen deze bevoegdheden dan uitoefenen overeenkomstig de bepalingen opgenomen in een bestuursakkoord. De Vlaamse Regering zal met elk van de vijf provincies

een bestuursakkoord afsluiten. Deze akkoorden worden gesloten voor een periode van zes jaar. De nadere modaliteiten met betrekking tot de inhoud en de procedure voor de opmaak, het afsluiten en de evaluatie van deze bestuursakkoorden worden geregeld in een besluit van de Vlaamse Regering.

Wijzigingen organisatie, werking en bevoegdheden bestuur

Vervanging voorzitter gemeenteraad

Als de voorzitter betrokken partij is bij een bepaalde aangelegenheid overeenkomstig artikel 27 van het Gemeentedecreet of als de voorzitter afwezig is om een andere reden dan die vermeld in artikel 8, §4, eerste lid, van het Gemeentedecreet, zal in eerste instantie de vervanger, schriftelijk aangeduid door de voorzitter van de raad zelf, de voorzitter vervangen. Als de voorzitter van de gemeenteraad geen vervanger heeft aangeduid, zal die vervangen worden in overeenstemming met de al bestaande wijze van vervanging, zijnde op basis van anciënniteit en het aantal naamstemmen.

Vervallenverklaring

Als een raadslid niet meer voldoet aan de kiesbaarheidsvoorwaarden, zal de procedure tot vervallenverklaring niet worden opgestart als het raadslid zelf ontslag neemt. Dit laatste is een vernieuwing tegenover vroeger.

Bovendien wordt door de wijziging verduidelijkt dat het raadslid dat, in geval van vervallenverklaring als gevolg van het niet meer voldoen aan de kiesbaarheidsvoorwaarden of als gevolg van een onverenigbaarheid, zijn mandaat blijft uitoefenen na de vervallenverklaring, hoewel hij kennis heeft van de oorzaak van het verval, strafbaar is, ook bij ontstentenis van enige kennisgeving van de vervallenverklaring.

Onverenigbaarheden

De verboden graad van aanverwantschap wordt teruggebracht van de tweede graad tot de eerste graad. Dit betekent dat bijvoorbeeld schoonbroers samen kunnen zetelen in de raad of in het uitvoerend orgaan.

Er wordt een bijkomende onverenigbaarheid ingeschreven, meer in bijzonder tussen een gemeenteraadslid/lid van het college van burgemeester en schepenen en een personeelslid van het OCMW dat de gemeente bedient. Omdat het uitbreiden van de samenwerking tussen de gemeentelijke en de OCMW-diensten wordt aangemoedigd, en het mogelijk is dat OCMW-personeelsleden taken uitoefenen voor de gemeente, leek het aangewezen om ook de combinatie van gemeenteraadslid en OCMW-personeelslid op te nemen in de lijst van onverenigbaarheden.

Omgekeerd is het ook zo dat een personeelslid van de gemeente die door het OCMW wordt bediend, met uitzondering van het onderwijzend personeel van de gemeente, geen deel kan uitmaken van de raad voor maatschappelijk welzijn.

Tot nu toe was het zo dat de raad voor maatschappelijk welzijn voor ten hoogste een derde mocht bestaan uit gemeenteraadsliden die het mandaat uitoefenen binnen de gebiedsomschrijving van het OCMW. Deze bepaling werd opgeheven. De raad voor maatschappelijk welzijn kan dus volledig samengesteld worden uit gemeenteraadsliden. Deze wijziging kwam er in uitvoering van het Witboek waarbij één van de maatregelen ertoe strekte de drempels weg te nemen voor een verregaande vrijwillige samenwerking en integratie van de gemeente en het OCMW.

Bijeenroeping raad

De voorzitter van de raad is nu ook verplicht de raad bijeen te roepen op verzoek van een vijfde van de zitting hebbende leden als zes weken na de datum

van de vorige gemeenteraad nog geen bijeenroeping is gebeurd. Deze periode van zes weken wordt geschorst van 11 juli tot en met 15 augustus. Op die manier zal een bijeenroeping van de raad eenvoudiger zijn. In sommige gemeenten werd immers, in strijd met de regelgeving, te weinig vergaderd. Soms kwam het ook voor dat het niet lukte om de raad samen te roepen met het vereiste aantal leden. Deze maatregel moet hier een oplossing aan bieden en past binnen de doorbraak, opgenomen in het Witboek, tot versterking van de raad als de spil in het lokale democratische bestel. Enkel in het OCMW-decreet werd deze wijziging niet doorgevoerd.

OCMW-agenda

De agenda van de raad voor maatschappelijk welzijn, het vast bureau en de bijzondere comités, met uitzondering van de punten aangaande de persoonlijke levenssfeer van OCMW-cliënten of hun onderhoudsplichtigen, moet nu ook meegedeeld worden aan de burgemeester en de gemeenteraad. Op die manier kunnen de burgemeester en de gemeenteraad hun "toezicht" op het OCMW uitoefenen.

Modernisering door digitalisering

Vanaf 1 januari 2014 moet het huishoudelijk reglement van de raad in elk geval bepalen dat een dossier dat op de agenda van de raad betrekking heeft, elektronisch ter beschikking wordt gesteld als een raadslid hierom verzoekt. Het Gemeente- en het Provinciedecreet schrijven tevens voor dat het huishoudelijk reglement van het uitvoerend orgaan in elk geval moet bepalen dat de notulen van dit orgaan elektronisch ter beschikking worden gesteld aan een raadslid als dat hierom verzoekt. Op die manier kunnen raadsleden op een eenvoudige manier inzage krijgen in het dossier en hoeven zij zich niet langer te verplaatsen. Dit zal voor de raadsleden bovendien ook de mogelijkheid vergroten om controle uit te oefenen op de beleidsuitvoering.

Bijzondere gemeenteraads- of provincieraadscommissie

In uitvoering van de doorbraak in het Witboek tot herwaardering van de gemeenteraad, wordt in het Gemeente- en het Provinciedecreet nu bepaald dat er een commissie moet worden opgericht die waakt over de afstemming van het lokaal of provinciaal beleid op het beleid van de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden en verzelfstandigde agentschappen. De raad zal hiertoe ofwel een aparte commissie moeten oprichten ofwel zullen deze taken geïntegreerd moeten worden in een bestaande commissie. Op deze manier zullen de raadsleden beter het overzicht kunnen behouden over de toenemende proliferatie aan verzelfstandigde agentschappen en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden en zullen zij de strategische keuzes van deze entiteiten beter kunnen bewaken.

Bevoegdheidsregeling raad en uitvoerend orgaan

Het stellen van daden van beschikking is in principe een bevoegdheid van de gemeenteraad/provincieraad. Het zijn echter de colleges van burgemeester en schepenen of de deputaties die bevoegd zijn voor het stellen van daden van beschikking met betrekking tot onroerende goederen voor zover de verichting nominatief in het vastgestelde budget is opgenomen. Nieuw is dat de colleges van burgemeester en schepenen of de deputaties ook bevoegd worden voor het stellen van daden van beschikking met betrekking tot verhuring, pacht, jacht- en visrechten van meer dan negen jaar. Voor het vaststellen van de contractvoorwaarden blijven de raden echter bevoegd.

Het college of de deputatie zal nu ook, naast het overzicht van alle extern verzelfstandigde agentschappen en alle verenigingen, stichtingen en vennootschappen waarin het lokaal of provinciaal bestuur deelneemt, een volledig en geactualiseerd overzicht bijhouden van

alle intergemeentelijke samenwerkingsverbanden waarvan het gemeentelijke of provinciale bestuur deel uitmaakt, hun statuten en hun overeenkomsten met dat bestuur. Minimum eenmaal per jaar wordt de raad in kennis gesteld van dit geactualiseerd overzicht. Op die manier kan er een overzicht behouden worden van alle mogelijke vormen van gemeentelijke of provinciale "satellieten".

Vermindering aantal uitvoerende mandatarissen

In uitvoering van de doorbraak in het Witboek met betrekking tot de verhoging van de efficiëntie van het politieke apparaat, wordt het minimum en maximum aantal uitvoerende mandatarissen met één verminderd. Dat wil in concreto zeggen dat:

- * het college van burgemeester en schepenen vanaf 1 januari 2019 zal bestaan uit de burgemeester, de voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn (die vanaf 1 januari 2013 per definitie deel zal uitmaken van het college) en minstens één schepen. Het maximum aantal schepenen dat afhangt van het aantal inwoners, wordt ook telkens met één verminderd
- * het maximum aantal leden van het districtcollege vanaf 1 januari 2019 wordt teruggebracht van vijf naar vier
- * de deputatie van de provincieraad vanaf 3 december 2018 zal bestaan uit vijf leden in plaats van uit zes leden.

De bestuurspraktijk wees immers uit dat een vermindering van het aantal uitvoerende mandaten niet nadelig is voor de kwaliteit van het bestuur. Bovendien leidt dat tot een vermindering van de apparaatskosten.

In het OCMW-decreet werd er een wijziging aangebracht wat betreft het aantal leden van het bijzonder comité. Het tweede lid van artikel 60, §3, van het OCMW-decreet, dat in werking zou treden bij het

begin van de volgende legislatuur (2013-2018), stelde dat elk bijzonder comité evenveel leden telt als het vast bureau. Deze bepaling wordt nu geschrapt. De raden voor maatschappelijk welzijn kunnen, zoals het geval was in de legislatuur 2006-2012, zelf bepalen hoeveel leden het meest wenselijk is voor elk bijzonder comité, evenwel met dit verschil dat er vanaf 1 januari 2013 een minimum en een maximum aantal leden is bepaald voor het bijzonder comité. Hiermee wordt dus een soepelere werking van deze comités beoogd. Tevens moet deze aanpassing het mogelijk maken om ook de oppositie binnen de raad voor maatschappelijk welzijn op een volwaardige manier te betrekken.

Procedure herstel bestuurbaarheid

In uitvoering van het Witboek, wordt er in een procedure voorzien die gevolgd moet worden wanneer de gemeente- of provincieraad structurele onbestuurbaarheid vaststelt. Dit zal het geval zijn als men geconfronteerd wordt met een instabiliteit in het college of de deputatie en het college of de deputatie niet meer kan rekenen op de steun van de meerderheid van de raadsleden. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan een college waar men het permanent en langdurig niet eens geraakt.

Om misbruik te voorkomen, zijn er wel een aantal expliciete voorwaarden en proceduremaatregelen ingeschreven.

Deze wijziging zal eveneens bijdragen aan een versterking van de raad als spil in het lokale democratische bestel.

Districten - installatievergadering

Door de wijziging wordt beoogd de regeling met betrekking tot de bijeenroeping van de installatievergadering en de eedaflegging in de districten zo veel mogelijk af te stemmen op de regeling voorzien in de gemeenten.

In concreto wil dit zeggen dat er geen tussenkomst van de voorzitter van de gemeenteraad meer is. Het zal nu de uitredende voorzitter van de districtsraad

zijn die de installatievergadering voorziet. Ook de samenroeping van de installatievergadering zal gebeuren door de uitredende voorzitter van de districtsraad en dit uiterlijk binnen de dertig dagen na de installatie van de gemeenteraad. De leden van het districtscollege zullen nu de eed afleggen bij de voorzitter van de districtsraad.

Districten - akte van voordracht

Naar analogie met de regeling voor de gemeenten, is het nu ook in de districten mogelijk dat de kandidaat-voorzitter en de kandidaat-leden van het districtscollege in de akte van voordracht een einddatum en eventueel een opvolger aanduiden.

Provincie - arrondissementscommissaris

Eén van de maatregelen die het Witboek voorziet is de uitdoving van de huidige functie van arrondissementscommissaris. Deze functie wordt omgevormd naar een functie in het kader van de coördinerende opdracht van de gouverneur. Ter realisatie van deze maatregel wordt in het Provinciedecreet nu bepaald dat de provinciegouverneur, in geval van afwezigheid, behoudens wat betreft het voorzitterschap van de deputatie, ofwel, zoals voorheen, een arrondissementscommissaris, ofwel een ambtenaar van niveau A van de Vlaamse overheid aanwijst om hem te vervangen.

Wijzigingen rechtspositie, tucht en aansprakelijkheid mandatarissen

Eretitel

De Vlaamse Regering zal nog steeds de eretitels toekennen aan enerzijds de burgemeesters en aan anderzijds de voorzitters van de raad voor maatschappelijk welzijn in de randgemeenten en Voeren. Dat zal telkens gebeuren onder de voorwaarden die zij bepaalt.

Het zal echter de gemeenteraad zijn die de eretitels zal toekennen aan de sche-

penen. De provincieraad zal de eretitels toekennen aan de gedeputeerden. En de raad voor maatschappelijk welzijn zal, behoudens de eretitels toegekend door de Vlaamse Regering in de randgemeenten en Voeren, de eretitels toekennen aan de voorzitters en de ondervoorzitter(s) van de raad voor maatschappelijk welzijn. Dit zal telkens gebeuren onder de voorwaarden die de raden bepalen.

Het orgaan dat verantwoordelijk is voor de benoeming wordt dus ook bevoegd voor de toekenning van de eretitels.

Voor de schepen van rechtswege blijft de regeling, vervat in het besluit van 19 januari 2007 houdende het statuut van de lokale en provinciale mandataris, behouden.

Deze wijziging zal in werking treden op **18 oktober 2012**.

Uittredingsvergoeding

In het Gemeentedecreet en in het OCMW-decreet heeft de decreetgever het principe ingeschreven van het recht op een uittredingsvergoeding voor uitredende burgemeesters, schepenen en OCMW-(onder)voorzitters. Deze bepalingen zullen pas in werking treden op 31 december 2018, en vereisen nog de bijkomende afkondiging van de precieze toekenningsvoorwaarden.

De bestaande uittredingsvergoeding voor gedeputeerden ondergaat wijzigingen vanaf 3 december 2018, met behoud van een uittredingsvergoeding onder de bestaande voorwaarden voor de gedeputeerden die het mandaat uitoefenen op dat ogenblik, ook als hun mandaat eindigt op een latere datum. Voor de andere gedeputeerden is het de bedoeling een uittredingsvergoeding te bepalen volgens dezelfde voorwaarden als die voor de uitvoerende mandatarissen van de gemeenten en de OCMW's.

Tuchtregeling

In het Gemeente- en Provinciedecreet wordt door de wijziging bepaald dat de

voorzitter van de raad niet langer valt onder de tuchtregeling voor mandatarissen. Het statuut en de bevoegdheden van de voorzitter van de raad zijn immers niet te vergelijken met die van de burgemeester, de schepenen of de gedeputeerde.

Mandatendatabank

Tot nu toe bestond de verplichting voor het lokaal of provinciaal bestuur om de Vlaamse Regering op de hoogte te brengen van bepaalde gegevens. Dit stond her en der verspreid in de decreten. Door de wijziging worden deze artikelen opgeheven en wordt de decretale basis gelegd voor het aanleggen van een mandatendatabank. In deze databank zullen een aantal gegevens van mandatarissen opgenomen worden. Deze gegevens

staan opgesomd in artikel 74bis van het Gemeentedecreet, artikel 72bis van het Provinciedecreet en in artikel 73/1 van het OCMW-decreet. Zo zullen bijvoorbeeld de volgende elementen vermeld worden: de voornaam, de achternaam, het rijksregisternummer, de naam van de fractie waartoe hij behoort... Deze gegevens, met uitzondering van het rijksregisternummer en de geboortedatum, zullen publiek toegankelijk zijn tot aan de algemene vernieuwing van de raad.

De nadere uitvoering van dit artikel zal gebeuren bij een besluit van de Vlaamse Regering.

Wijzigingen personeelsaangelegenheden

Versterking van het personeelsbeheer

De drie organieke decreten werden op een aantal punten aangepast met het oog op de versterking van het personeelsbeheer.

Evaluatie secretaris/griffier, financieel beheerder en ombudsman

De (adjunct-)gemeentesecretaris en de financieel beheerder van de gemeente worden niet meer geëvalueerd door een bijzondere gemeenteraadscommissie, maar door "een evaluatiecomité, bestaande uit het college van burgemeester en schepenen en de voorzitter van de gemeenteraad".

De evaluatie moet nog altijd gebeuren op basis van een voorbereidend rapport opgesteld door externe deskundigen, maar er is nu aan toegevoegd dat dit voorbereidend rapport moet worden opgemaakt "op basis van een evaluatiegesprek tussen de externe deskundigen en de functiehouder en op basis van een onderzoek over de wijze van functioneren van de functiehouder, waarbij de burgemeester, de leden van het managementteam en de voorzitter van de gemeenteraad betrokken worden. Het evaluatiecomité stemt over het evaluatieresultaat gunstig of ongunstig. Bij staking van stemmen is het evaluatieresultaat gunstig". De nieuwe regeling wordt vanaf 1 januari 2013 van kracht zonder overgangsbepalingen.

De eventuele ombudsman in dienst van het gemeentebestuur wordt nog altijd geëvalueerd door een bijzondere gemeenteraadscommissie, maar een extern deskundigenrapport is niet meer voorzien, ook niet meer als een facultatieve mogelijkheid.

Bij de **OCMW's** worden de secretaris en de financieel beheerder voortaan geëvalueerd door het vast bureau, en alleen nog door de raad als er geen vast bureau werd opgericht. De evaluatie moet ook bij de OCMW's nog altijd gebeuren op basis van een voorbereidend rapport opgesteld door externe deskundigen, maar er is nu aan toegevoegd dat dit voorbereidend rapport moet worden opgemaakt "op basis van een evaluatiegesprek tussen de externe deskundigen en de functiehouder en op basis van een onderzoek over de wijze van functioneren van de functiehouder, waarbij de leden van het managementteam en de voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn betrokken worden". Tenslotte bepaalt de nieuwe tekst dat "bij staking van stemmen" het betrokken personeelslid geacht wordt "te voldoen". De nieuwe regeling treedt onmiddellijk in werking zonder overgangsbepalingen.

De eventuele ombudsman in dienst van het OCMW wordt wel nog altijd geëvalueerd door de raad voor maatschappelijk welzijn, maar een extern deskundigenrapport is niet meer bepaald, ook niet meer als een facultatieve mogelijkheid.

De nieuwe regeling in het **Provinciedecreet** voor de evaluatie van de provinciegriffiers, de provinciale financieel beheerders en de eventuele ombudsmannen in dienst van een provincie komt overeen met de nieuwe regeling voor de gemeentesecretarissen, de gemeentelijke financieel beheerders en de eventuele gemeentelijke ombudsmannen. Het evaluatiecomité bestaat uit de deputatie en de voorzitter van de provincieraad.

Beroepscommissie voor Tuchtzaken (statutair personeel van de gemeenten, de OCMW's en de provincies)

Het hervormingsrecht van deze onafhankelijke beroepscommissie is afgeschaft. De beroepscommissie kan dus geen nieuwe beslissing meer nemen, en bijvoorbeeld procedurefouten rechtzetten, of de strafmaat aanpassen. De beroepscommissie kan een betwiste beslissing alleen nog vernietigen of niet vernietigen. In de loop van de procedure kan de beroepscommissie voortaan besluiten om niet onmiddellijk over te gaan tot een uitspraak, en eerst de lokale tuchtverheid de kans te geven een onwettigheid in de bestreden beslissing te herstellen.

De Vlaamse Regering heeft geen uitvoeringsbevoegdheid om nog bijkomende verduidelijkingen vast te stellen. De decreetgever heeft zelf als overgangsbepaling vastgelegd dat de tuchtvorderingen die op het moment van inwerkingtreding van de wijzigingen hangende zijn verder moeten worden afgehandeld *overeenkomstig de bepalingen die voor de inwerkingtreding van toepassing waren*. De organieke decreten bevatten zelf geen definitie of omschrijving van het begrip tuchtvordering en bepalen dus ook niet tot wanneer in een tuchtprocedure er

nog sprake is van een "hangende tuchtvordering".

Ook voor de OCMW-verenigingen van publiek recht is er een wijziging op het vlak van de tuchtregeling¹.

Autonome bedrijven en extern verzelfstandigde agentschappen

Het maximum jaarsalaris wordt begrensd voor personeelsleden van een autonoom gemeente- en provinciebedrijf, een extern verzelfstandigd agentschap of van een publiekrechtelijke OCMW-vereniging².

Wijziging samenstelling managementteam

De gemeenten kunnen hun managementteam uitbreiden met alle personen waarvan de deelname aan het managementteam nuttig wordt geacht voor het functioneren van de gemeente. Vanaf **1 januari 2013** is het managementteam samengesteld uit de burgemeester (of een door hem aangeduide schepen), de gemeentesecretaris, de eventuele adjunct-gemeentesecretaris, de financieel beheerder, en voortaan alle andere leden die geen mandataris zijn en waarvan de deelname aan het managementteam nuttig wordt geacht voor het functioneren van de gemeente.

Een identieke wijziging werd aangebracht aan het OCMW-decreet. Het Provinciedecreet werd op dit punt niet gewijzigd, en bepaalt dus nog altijd dat het managementteam bestaat uit "de provinciegriffier, de financieel beheerder en, desgevallend, de personeelsleden die andere functies vervullen waaraan het organogram het lidmaatschap van het managementteam verbindt", alsook de gedeputeerde met de hoogste rang, of een andere gedeputeerde aangeduid door de gedeputeerde met de hoogste rang.

Samenwerking tussen gemeenten en OCMW's

Het Witboek kondigt een maximale integratie aan van gemeente en OCMW.

¹Hier wordt verder op ingegaan onder punt 9 met betrekking tot de wijzigingen inzake de OCMW-verenigingen.

² Meer toelichting hierover is te vinden onder punt 8 (wijzigingen inzake verzelfstandigde agentschappen) of onder punt 9 (wijzigingen inzake de OCMW-verenigingen).

Ambten van secretaris en financieel beheerder bij gemeenten en OCMW's

Een aantal wijzigingen betreffende personeelsaangelegenheden beogen de samenwerking tussen de gemeenten en hun OCMW te vergemakkelijken en aan te moedigen.

Voortaan krijgen alle gemeenten en OCMW's de mogelijkheid om te werken met één enkele secretaris of één enkele financieel beheerder. Dit betekent dat de taken van de gemeentesecretaris of van de financieel beheerder kunnen worden uitgeoefend door respectievelijk de OCMW-secretaris of de financieel beheerder van het OCMW, en omgekeerd. Deze mogelijkheid is helemaal niet nieuw, maar was tot nu toe beperkt tot gemeenten met niet meer dan 20.000 inwoners. Deze beperking valt weg. Het gaat hier niet om de opsplitsing van functies. De betrokkenen blijven uitsluitend in dienst van hun oorspronkelijke werkgever, maar ze oefenen wel de taken uit verbonden aan twee verschillende ambten.

Tegelijkertijd verdwijnt de verplichting in gemeenten met niet meer dan 5.000 inwoners om voor het ambt van financieel beheerder beroep te doen op een gewestelijk ontvanger. Door een wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 21 december 2007 betreffende de invulling van de ambten van secretaris en financieel beheerder zal het nog gemakkelijker dan vandaag mogelijk zijn om deze ambten al dan niet deeltijds in te vullen. Alle besturen zullen hierover in bijna alle gevallen zelf kunnen beslissen. Tegelijkertijd zal het wijzigingsbesluit ook een nieuwe soepele regeling invoeren om eventueel toch nog beroep te kunnen doen op een gewestelijk ontvanger voor het uitoefenen van het ambt van financieel beheerder.

Overheveling en terbeschikkingstelling personeel

De gemeenten en hun OCMW's kunnen voortaan in principe vrij het personeel on-

derling overhevelen of tijdelijk ter beschikking stellen. De bepaling bevat geen beperking in de tijd of andere bijkomende voorwaarden.

Wel wordt er bepaald in het Gemeentedecreet dat "de geldende rechtspositieregeling van het gemeentepersoneel" moet worden nageleefd en dat de raad voor maatschappelijk welzijn dit moet goedkeuren. Verder werd een bepaling toegevoegd dat de Vlaamse Regering "daartoe" minimale voorwaarden kan vaststellen. Uiteraard zullen de besturen in ieder geval rekening moeten blijven houden met de arbeidsrechtelijke regels die van toepassing zijn voor alle contractuele werknemers (bijvoorbeeld de onmogelijkheid om eenzijdig een arbeidsovereenkomst ingrijpend te kunnen wijzigen) of ook nog de algemene regels inzake het openbaar ambt, de algemene rechtsbeginselen van behoorlijk bestuur en de beginselen van behoorlijk bestuur, zoals het vertrouwensbeginsel en het rechtszekerheidsbeginsel. Het OCMW-decreet bevat een vergelijkbare toevoeging.

Werving en selectie en gemeenschappelijke wervingsreserves

Een gemeente en haar OCMW mogen voortaan uitdrukkelijk samenwerken voor de werving en selectie van personeel, en eventueel ook "voor het aanleggen van gemeenschappelijke wervingsreserves". Zowel het Gemeentedecreet als het OCMW-decreet bevatten vanaf nu een bepaling in die zin. Het Gemeentedecreet bepaalt ook nog dat meerdere gemeenten onderling een samenwerkingsovereenkomst in die zin mogen afsluiten, en het OCMW-decreet bepaalt daarnaast dat meerdere OCMW's onderling een dergelijke samenwerkingsovereenkomst mogen afsluiten. De nieuwe teksten bepalen niet de mogelijkheid van een combinatie van meerdere gemeenten en meerdere OCMW's.

Evenmin bepalen ze een specifieke uitvoeringsbevoegdheid voor de Vlaamse Regering. Er is dus geen mogelijkheid tot

aanvullende verduidelijkingen, bijvoorbeeld betreffende de wijze waarop de besturen moeten gebruikmaken van gemeenschappelijke wervingsreserves.

De eigen afzonderlijke rechtspositieregelingen voor het personeel van elk bestuur, waarvoor de Vlaamse Regering wel minimale voorwaarden kan opleggen, kan dit niet regelen, vermits het gaat over de verhouding tussen verschillende besturen, en dus verschillende afzonderlijke rechtspersonen, die bij het gebruik maken van een verondersteld gezamenlijke wervingsreserve toch zullen moeten rekening houden met de gevolgen van artikel 10 van de Grondwet, dat iedereen onder meer een gelijke kans op toegang tot elke openbare functie waarborgt.

Wijzigingen financiële aangelegenheden

De decreten van 29 juni 2012 hebben de artikelen die betrekking hebben op het budgethouderschap ook bijgestuurd. De vroegere bepalingen maakten telkens de koppeling tussen het budgethouderschap en het aangaan van verbintenissen. Dat leidde in de praktijk tot de versnippering van het budgethouderschap, doordat meerdere budgethouders betrokken zijn bij één taakstelling. Als bijvoorbeeld de definitie van 'dagelijks bestuur' uitgaat van grensbedragen, dan werd vanaf dat grensbedrag plots een andere budgethouder bevoegd om de verbintenissen aan te gaan. Bovendien zou men in het kader van overheidsopdrachten de volledige procedure moeten herbeginnen. Dat maakte de realisatie van de beleidsdoelstellingen moeizamer en de opvolging ervan complexer.

Door het budgethouderschap los te koppelen van de bevoegdheid tot het aangaan van de verbintenissen worden deze problemen opgelost. Budgethouders hoeven niet noodzakelijk bevoegd te zijn voor het aangaan van de verbintenissen, al kunnen bepaalde bevoegdheden, in het bijzonder in het kader van overheids-

opdrachten, wel worden gedelegeerd aan de budgethouders. Zo hoeft de budgethouder zich niet altijd te bekommeren om de wettelijke verplichtingen inzake overheidsopdrachten, aangezien die niet tot zijn verantwoordelijkheid behoren. De procedure voor de overheidsopdracht kan zo bijvoorbeeld aan een centrale aankoopdienst worden toevertrouwd, wat een efficiëntere manier van werken mogelijk maakt door een bundeling van de expertise. De focus van het budgethouderschap moet liggen bij het realiseren van de taakstelling, de uiteindelijke doelstelling van het budgethouderschap.

Dat kan voor besturen die er nu voor gekozen hebben om niet te werken met budgethouders, een aanleiding zijn om die keuze te heroverwegen.

Daarnaast bevatten de wijzigingsdecreten heel wat bepalingen die de efficiëntie van de gemeentelijke werking verhogen. De ingewikkelde en overdreven gedetailleerde decretale procedures in verband met de kascontrole werden geschrapt. De lokale besturen moeten zelf de nodige regels uitwerken in hun interne controlesysteem op maat van hun eigen bestuur. De bijzondere regels in verband

met de controle van de boekhouding bij de ambtsbeëindiging werden ook opgeheven. Het is niet zinvol om afzonderlijke, zware procedures te bepalen voor die situaties. Als er in dat verband problemen rijzen, moeten die op dezelfde manier worden opgevangen als wanneer er zich gelijkaardige problemen voordoen los van de ambtsbeëindiging.

In de tekst van de decreten werd de inhoud van de jaarrekening verduidelijkt. Daarbij werd het beleidsmatige belang van dat document (de evaluatie van het gevoerde beleid) beter in de verf gezet.

Ook de procedure van de goedkeuring van de jaarrekening en het vaststellen van de aansprakelijkheid werd herschreven. De jaarrekening wordt goedgekeurd door de provinciegouverneur.

In alle decretaal vastgestelde procedures in de drie decreten werd de rol van de externe audit geschrapt. Daarmee wordt tegemoetgekomen aan de opmerkingen van de Vlaamse Adviesraad voor Bestuurszaken en van de Commissie Efficiëntiewinst voor de Lokale Besturen. Beide hadden aangegeven dat de externe audit voor de lokale besturen zoals die uitgewerkt was in de vroegere bepalingen van de organieke decreten niet haalbaar was en dat de uitwerking van dat concept ook niet wenselijk was. De belangrijkste opdracht van de externe audit voor de lokale en provinciale besturen bestaat uit de evaluatie van het interne controlesysteem van het bestuur. Daarom kreeg de externe audit nu in de decreten geen rol meer in de procedure tot vaststelling van de jaarrekening of in andere controleprocedures. In de plaats daarvan werd het goedkeuringstoezicht van de jaarrekening door de provinciegouverneur ingeschreven en moeten de overige procedures autonoom bepaald worden door de gemeenten in hun interne controlesysteem. De bepalingen die geen verband houden met specifieke procedures, werden op dit ogenblik nog niet aangepast. Die aanpassing zal gebeuren bij de vaststelling van de nieuwe rol van de externe audit.

Wat de provincies betreft, werd ook de rol van het Rekenhof geschrapt uit de decretale procedures. Voor de provincies gelden voortaan dezelfde regels als voor de gemeenten. Om dubbele controle te vermijden zullen praktische afspraken gemaakt worden met het Rekenhof.

Ten slotte werd ook een decretale basis gelegd voor een elektronische rapportering over de transacties in de lokale boekhouding. De gegevens op basis waarvan

de beleidsrapporten worden samengesteld, worden in een digitaal rapport aan de Vlaamse Regering bezorgd. Anderzijds moet ook elk kwartaal elektronisch worden gerapporteerd over de verrichte transacties, met het oog op het nakomen van de nieuwe verplichtingen in Europees verband.

Wijzigingen werking bestuur

Digitalisering bekendmaking reglementen en verordeningen

Vanaf 1 januari 2014 zullen reglementen en verordeningen op de volgende wijze bekendgemaakt worden:

- * reglementen en verordeningen van de gemeenteraad, het college van burgemeester en schepenen en de burgemeester zullen bekendgemaakt worden op de gemeentelijke website. Ook voor de districten geldt deze regeling;
- * reglementen en verordeningen van de provincieraad en de deputatie worden bekendgemaakt op de provinciale website;
- * reglementen en verordeningen van de raad voor maatschappelijk welzijn, het vast bureau en de bijzondere comités worden bekendgemaakt op de website van het OCMW. Uiteraard is een gemeenschappelijke website van de gemeente en het OCMW mogelijk.

Steeds wordt zowel de datum waarop ze werden aangenomen als de datum waarop ze op de website werden bekendgemaakt, vermeld. Het betreft een bekendmaking in de eigenlijke juridische zin: ze behelst de bekendmaking van de teksten en is noodzakelijk opdat de reglementen uitwerking zouden kunnen krijgen. Door deze elektronische publicatie wordt modernisering nagestreefd en wordt de raadpleegbaarheid verhoogd.

Optreden in rechte

Door de wijziging wordt een onderscheid gemaakt tussen enerzijds de bevoegd-

heid om te beslissen al dan niet in rechte op te treden en anderzijds het vertegenwoordigen van de gemeente, de provincie of het OCMW in rechte. Voorts wordt ook verduidelijkt wie kan aangeduid worden om te verschijnen in rechte: een advocaat, een personeelslid of een lid van het college, de deputatie of de raad.

Ook op het vlak van het optreden namens de gemeente of de provincie worden een aantal wijzigingen aangebracht. Enkel als ten gevolge van het stilzitten van de gemeente of de provincie schade wordt toegebracht aan het leefmilieu of als er een ernstige dreiging op schade aan het leefmilieu ontstaat, kan er worden opgetreden namens de gemeente of de provincie. Deze inperking van de draagwijdte van dit artikel kwam er om ongewilde gevolgen in te perken. Volgens rechtspraak rond dit artikel was dit artikel immers een onbedoeld wapen tegen de gemeente.

Bovendien worden een aantal bijkomende bepalingen ingeschreven om misbruiken te voorkomen zoals de verplichting om het college of de deputatie wegens het niet-optreden in gebreke te stellen.

Provincie - ondertekening

Nieuw is dat de ondertekening van enerzijds de originelen van de notulen van de deputatie en anderzijds de reglementen en beslissingen van de deputatie nu zal gebeuren door de provinciegouverneur of door het op grond van artikel 52 van het Provinciedecreet aangewezen lid van de deputatie. De medeondertekening zal nog steeds gebeuren door de provinciegriffier.

Wijzigingen participatie burger

Verzoekschriften

Door de wijziging zal het gemotiveerd antwoord aan de verzoeker verstrekt worden door het orgaan dat het verzoekschrift ontving (in plaats van door de gemeenteraad). Verzoekschriften kunnen

immers ingediend worden bij de organen van de gemeente. Het kan dus nog altijd zijn dat de gemeenteraad antwoordt maar het kan ook bijvoorbeeld het college van burgemeester en schepenen of de burgemeester zijn die gemotiveerd antwoordt.

In het Provincie- en OCMW-decreet werd een analoge wijziging doorgevoerd.

Volksraadpleging

Het verzoek tot het organiseren van een volksraadpleging moet worden ingediend door middel van een formulier, afgegeven door de gemeente, het district of de provincie. Op dit formulier moeten een aantal vermeldingen geformuleerd staan. In het verleden werden echter vaak problemen vastgesteld met deze formulieren. Ofwel waren ze onjuist of onvolledig opgesteld ofwel werden ze op een onjuiste manier gehanteerd. Soms gaf dit ook aanleiding tot het opnieuw moeten verzamelen van de handtekeningen. Door de voorliggende wijziging werd dan ook bepaald dat de Vlaamse Regering een modelformulier vastlegt.

Wijzigingen gemeentelijke en provinciale verzelfstandigde agentschappen

Versterking van de band met de gemeente

Zoals het Witboek³ vooropstelt, werkt het Gemeentedecreet een aantal maatregelen uit om de band tussen de gemeente en haar verzelfstandigde entiteiten te versterken.

De gemeenteraadsleden krijgen meer informatie ter beschikking en kunnen beter vertegenwoordigd worden. In het Provinciedecreet werden analoge aanpassingen aangebracht.

Er zal binnen de gemeente of provincie een bijzondere commissie moeten worden opgericht. Deze commissie zal waken over de afstemming van het gemeentelijke of provinciale beleid op het beleid van de verzelfstandigde agentschappen⁴.

De verslagen van de raad van bestuur en het directiecomité van de autonome gemeente- en provinciebedrijven moeten nog steeds ter inzage liggen op respectievelijk het secretariaat van de gemeente of de griffie van de provincie, maar bijkomend kunnen de raadsleden vanaf 1 januari 2014 verzoeken om die **elektronisch** ter beschikking te krijgen.

De samenstelling van de **raad van bestuur** van een autonoom gemeente- of provinciebedrijf wordt vanaf 1 januari 2013 (of vanaf het moment dat de statuten van het bedrijf zijn aangepast) vereenvoudigd. Elke fractie heeft een garantie om minstens één vertegenwoordiger voor te dragen als bestuurder. De eventuele overige mandaten kunnen door de gemeente- of provincieraad worden ingevuld door personen met een bijzondere expertise of betrokkenen uit het werkveld. In het uitzonderlijke geval dat de meerderheidsfracties niet de helft van de mandaten in de raad van bestuur kunnen voordragen, wordt er gewerkt met gewogen stemrecht. Nieuw is nu ook dat de gemeente of provincie er voor kan kiezen om de volledige gemeente- of provincieraad te benoemen tot raad van bestuur, zonder dat daarbij echter presentiegeld kan worden uitgekeerd. De statuten van het autonoom bedrijf moeten bepalen voor welke samenstelling van de organen gekozen wordt.

Omvormingen

Ongetwijfeld een belangrijke aanpassing voor de verzelfstandigde agentschappen is de wijziging van de overgangperiode. De termijn waarbinnen de gewone gemeente- en provinciebedrijven, autonome gemeentebedrijven, autonome provinciebedrijven en andere rechtspersonen die belast zijn met taken van gemeentelijk of provinciaal belang zich moeten omvormen en hun werking en statuten aanpassen aan de bepalingen van het Gemeente- en Provinciedecreet wordt met 1 jaar verlengd. De overgangstermijn verstrijkt hierdoor op 1 januari 2014.

Daarnaast wordt er expliciet vermeld dat de omvormingen tijdens de sperperiode in 2012 gepaard mogen gaan met nieuwe oprichtingen. De decretaal bepaalde sperperiode geldt in dit geval dus niet.

Inzendingsplicht gereduceerd

Omwille van de algemene betrachting om de administratieve lasten voor de besturen zo laag mogelijk te maken, werd de inzendingsplicht van een groot aantal besluiten afgeschaft. Vooral voor de intern verzelfstandigde agentschappen, maar ook voor de autonome bedrijven en de private extern verzelfstandigde agentschappen betekent dit een sterke vereenvoudiging van het toezicht. Wat de beheersovereenkomsten met de intern verzelfstandigde agentschappen en autonome bedrijven betreft, moeten de gemeenten en provincies nu zelf de nodige initiatieven nemen om de openbaarheid van de beheersovereenkomst te garanderen⁵.

Maximum jaarsalaris

Het Gemeente- en Provinciedecreet bepalen voortaan dat geen enkel personeelslid van een autonoom gemeente- of provinciebedrijf een hoger jaarsalaris kan bekomen dan het jaarsalaris van de gemeentesecretaris of provinciegriffier van de overeenkomstige gemeente of provincie.

Beleids- en beheerscyclus van toepassing

De decreten van 29 juni 2012 hebben de regels van de beleids- en beheerscyclus (BBC) over de beleidsrapporten en de boekhouding ook van toepassing gemaakt op de autonome gemeente- en provinciebedrijven. Dat moet zorgen voor een grotere herkenbaarheid en leesbaarheid van die rapporten voor de raadsleden. Autonome bedrijven verzorgen vaak belangrijke onderdelen van het lokale beleid. De decreetgever vond het vanuit democratisch oogpunt dan ook van essentieel belang dat de verkozen raden zich met kennis van zaken kunnen uitspre-

³ Witboek: doorbraak 5 – herwaardering van de gemeenteraad.

⁴ Meer toelichting hierover is terug te vinden onder punt 2 met betrekking tot de bijzondere gemeente- of provincieraadscommissie.

⁵ Voor meer toelichting over de vereenvoudiging van het toezicht kan verwezen worden naar Wijziging bestuurlijk toezicht.

ken over het beleid van de autonome bedrijven.

De toepassing van de beleids- en beheerscyclus door de autonome bedrijven verhindert niet dat deze entiteiten eigen interne controleprocedures kunnen uitwerken voor een versoepelde dagelijkse werking. Enkel de regels betreffende de beleidsrapporten en de boekhouding werden immers van toepassing gemaakt, niet de regels betreffende het beheer (vb. de kredietbewaking of het visum). Niets belet de besturen om onderdelen daarvan via de beheersovereenkomst wel van toepassing te maken, maar dit wordt niet algemeen opgelegd.

Ook in de wijziging van het BBC-uitvoeringsbesluit zal hiermee rekening worden gehouden. De Vlaamse Regering kan bij uitvoeringsbesluit nooit het beheersmatige luik van de beleids- en beheerscyclus alsnog van toepassing verklaren. Er kan dus geen sprake van zijn dat bijvoorbeeld de regels over de uitgavencyclus en de ontvangstencyclus in het BBC-besluit van 25 juni 2010 van toepassing zouden worden op de autonome bedrijven. Hetzelfde geldt voor de bepalingen over de vastleggingen of het principe van de beperktheid van de kredieten.

De toepassing van BBC op de verzelfstandigde entiteiten creëert ook mogelijkheden om schaalvoordelen te realiseren. Zo kan bijvoorbeeld met één financiële dienst gewerkt worden voor meerdere lokale besturen (gemeente, OCMW, autonome gemeentebedrijven).

Deze bepaling treedt in werking op 1 januari 2014. De toepassing van de beleids- en beheerscyclus op de autonome bedrijven geldt dus algemeen vanaf het boekjaar 2014, maar de mogelijkheid wordt geboden om vervroegd in te stappen (dus vanaf 1 januari 2013). Die vervroegde instap moet worden aangevraagd door de gemeente- of provincieraad.

Extern verzelfstandigde agentschappen in privaatrechtelijke vorm

Bij de **extern verzelfstandigde agentschappen in privaatrechtelijke vorm** veranderen er slechts twee zaken. De raad van bestuur wordt eenvoudiger samengesteld. De enige voorwaarden zijn dat elke fractie minstens één bestuurder kan voordragen en dat maximaal twee derden van het aantal door de gemeente- of provincieraad voorgedragen leden van hetzelfde geslacht zijn. De beperking van het jaarsalaris voor personeelsleden tot maximaal het jaarsalaris van de gemeentesecretaris of provinciegriffier van de overeenkomstige gemeente of provincie, is ook op de private extern verzelfstandigde agentschappen van toepassing.

Wijzigingen verzelfstandigde entiteiten OCMW

Wijzigingen intern verzelfstandigde agentschappen die geen ziekenhuis beheren

De beheersovereenkomst, gesloten tussen de raad voor maatschappelijk welzijn en het hoofd van een intern verzelfstandigd agentschap, moet niet meer verzonnen worden aan de Vlaamse Regering. Dit past in de verlichting van de administratieve lasten voor de besturen en de terughoudende opstelling van de Vlaamse overheid.

Wijzigingen inzake de verenigingen

Op het vlak van de statuten werden er een aantal wijzigingen aangebracht:

- * de statuten moeten nu ook melding maken van de regeling rond de duur en het einde van het mandaat van de beheerders;
- * de statuten (en niet meer het huiselijk reglement van het bevoegde orgaan van het OCMW) moeten nu de wijze bepalen waarop het OCMW in kennis wordt gesteld van de agenda van de bestuurs- en beheersorganen van de vereniging;
- * vanaf 1 januari 2014 moeten de sta-

tuten ook de wijze bepalen waarop leden van de raad voor maatschappelijk welzijn in kennis worden gesteld van de notulen van de vergaderingen van de raad van bestuur en het orgaan van dagelijks bestuur en van alle documenten waarnaar verwezen wordt in de notulen. Als een lid van de raad voor maatschappelijk welzijn dit wenst, worden deze in elk geval elektronisch ter beschikking gesteld. De raadsleden kunnen hierdoor op een eenvoudige wijze inzage krijgen in de beslissingen van de verzelfstandigde organisatie van het OCMW. Dit moet leiden tot een versterking van de raad voor maatschappelijk welzijn, als spil in het lokale democratische bestel, en de mogelijkheid voor de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn om controle uit te oefenen, vergroten;

- * de statuten mogen geen bepalingen bevatten over de wijze van opmaak van het budget, de rekeningen en het jaarlijkse ondernemingsplan. De OCMW-verenigingen moeten op dit punt immers dezelfde regels volgen als de OCMW's (BBC), met inbegrip van het meerjarenplan.

Op de akten, facturen, aankondigingen, publicaties en andere stukken die uitgaan van een vereniging kan nu, naast de benaming van de vereniging, ofwel "vereniging onderworpen aan titel VIII, hoofdstuk I, van het decreet van 19 december 2008 betreffende de organisatie van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn" ofwel "OCMW-vereniging van publiek recht" worden aangebracht.

Voor de OCMW-verenigingen van publiek recht werd een bepaling opgenomen vergelijkbaar met de bepaling voor de autonome bedrijven en de gemeentelijke en provinciale extern verzelfstandigde agentschappen. Aan geen enkel personeelslid van de vereniging kan een jaarsalaris worden toegekend dat gelijk is of hoger is dan het jaarsalaris van de

secretaris van het OCMW dat van alle deelnemende OCMW 's zijn zetel heeft in de gemeente met het hoogste aantal inwoners. Bovendien wordt voortaan bijkomend uitdrukkelijk bepaald dat zij niet kunnen afwijken van de tuchtregeling, vermeld in het OCMW-decreet, zoals die van toepassing is op het statutair personeel van het OCMW.

Bij decreet van 29 juni 2012 werden de regels van de beleids- en beheerscyclus (BBC) over de beleidsrapporten en de boekhouding ook van toepassing gemaakt op de OCMW-verenigingen van publiek recht (titel VIII, hoofdstuk I van het OCMW-decreet). De motivering daarvan is dezelfde als voor de autonome gemeente- en provinciebedrijven (zie hierboven): het is van belang dat de beleidsrapporten van een OCMW-vereniging van publiek recht leesbaar en herkenbaar zijn voor de raadsleden, zodat die met kennis van zaken kunnen oordelen over het beleid van die vereniging.

Net als voor de autonome bedrijven mag de toepassing van de beleids- en beheerscyclus ook voor de OCMW-verenigingen van publiek recht geen hinderpaal zijn om eigen interne controleprocedures uit te werken om op een soepele manier te kunnen werken. Het decreet heeft daarom enkel de regels over de beleidsrapporten en de boekhouding van toepassing gemaakt, niet die over het beheer (vb. de kredietbewaking of het visum). Hier geldt dus hetzelfde als wat hierboven werd aangestipt in verband met de toepassing van de BBC op de autonome bedrijven. Ook de mogelijke schaalvoordelen zijn dezelfde, net als de inwerkingtreding. Merk op dat een vervroegde instap in de BBC (dus vóór het boekjaar 2014) bij een OCMW-vereniging die werd opgericht door meerdere OCMW's moet worden aangevraagd door alle raden voor maatschappelijk welzijn van de besturen die de verzelfstandigde entiteit hebben opgericht.

Er wordt nu ook bepaald dat elke vereniging in de loop van het eerste jaar na de volledige vernieuwing van de raden voor maatschappelijk welzijn een evaluatieverslag voorlegt aan de raad voor maatschappelijk welzijn. Dat verslag omvat een evaluatie van de verzelfstandiging, waarover de raad voor maatschappelijk welzijn zich binnen de drie maanden uitspreekt. Deze wijziging past in het kader van de versterking van de positie van de raad voor maatschappelijk welzijn en houdt verband met de controle op de aansturing en de werking van deze verzelfstandigde entiteiten.

Wijzigingen verenigingen of vennootschappen van privaat recht met het oog op het vervullen van sociale doeleinden met uitsluiting van de gehele of gedeeltelijke exploitatie van een ziekenhuis of van ziekenhuisgebonden activiteiten

Niet meer het huishoudelijk reglement van de raad voor maatschappelijk welzijn, maar wel de statuten bepalen hoe het OCMW in kennis gesteld wordt van de agenda en de beslissingen van de beheersorganen van de vereniging en van het jaarverslag, de begroting en de rekeningen van de vereniging.

Nieuw is dat er expliciet wordt voorzien dat de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn handelen volgens de instructies van de raad voor maatschappelijk welzijn door wie zij zijn aangeduid.

Verenigingen of vennootschappen van privaatrecht van woon- en zorgcentra

Er wordt een nieuw hoofdstuk toegevoegd aan titel VIII van het OCMW-decreet (externe verzelfstandiging en samenwerking), meer bepaald "hoofdstuk IV – verenigingen of vennootschappen van privaatrecht van woon- en zorgcentra". Het wordt de OCMW's toegelaten om met betrekking tot de woon- en zorgcentra lid te worden van een vereniging zonder winstoogmerk, vermeld in de wet

van 27 juni 1921 betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de internationale verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen.

Het is wel nog steeds de eis dat dergelijke verenigingen niet lichtzinnig worden opgericht. De documenten tot oprichting van deze vereniging of vennootschap zijn onderworpen aan de goedkeuring van de gemeenteraad/gemeenteraden in kwestie en van de Vlaamse Regering. Het dossier dat ter goedkeuring aan de Vlaamse Regering wordt overgemaakt, zal minstens elementen, opgesomd in het desbetreffende artikel, bevatten. Deze worden opgesomd in het nieuwe artikel 247/2 van het OCMW-decreet.

Tevens zal uit dit dossier moeten blijken dat er afdoende waarborgen worden voorzien rond de continuïteit van de dienstverlening, de democratische controle, de beslissingsmacht en de vertegenwoordiging, het ideologisch profiel en desgevallend de prijszetting en het opnamebeleid. Er worden een aantal bijkomende waarborgen opgesomd in artikel 247/2 van het OCMW-decreet.

Voor het overige worden de artikelen 245 (opmaak en inhoud statuten), 246 (bevoegdheid raad voor maatschappelijk welzijn) en 247 (lidmaatschap van een OCMW van een vennootschap met sociaal oogmerk) van het OCMW-decreet van overeenkomstige toepassing gemaakt op dit nieuwe hoofdstuk.

Wijzigingen bestuurlijk toezicht

Digitalisering toezicht

In de drie wijzigingsdecreten wordt de basis gelegd om enerzijds de kennisgevingen en verzendingen tussen de toezichthoudende overheid en de lokale of provincieoverheid en anderzijds de opvraging van bepaalde documenten door de toezichthoudende overheid aan de lokale of provinciale overheid te moderniseren. Tot nu toe was bepaald dat dit enkel kon door middel van een aangetekende brief of door een afgifte tegen ont-

vangstbewijs. Nu zal de wijze van communicatie vastgelegd worden in een besluit van de Vlaamse Regering. Op die manier kan men inspelen op nieuwe evoluties op het vlak van communicatie.

In het Provinciedecreet wordt tevens een wijziging aangebracht met betrekking tot de bekendmaking van de lijst met de beknopte omschrijving van de aangelegenheden, geregeld in de besluiten van de provincieraad en van de raad van bestuur van de autonome provinciebedrijven. Deze lijst wordt enerzijds gedurende minstens twintig dagen ter inzage gelegd van het publiek en anderzijds vanaf 1 januari 2014 gepubliceerd op de provinciale website (in plaats van in het Bestuursmemoriaal zoals voorheen).

Vereenvoudiging toezicht

Van de volgende besluiten zal geen kopie meer moeten gestuurd worden naar de provinciegouverneur (wat betreft het toezicht op de gemeenteoverheid)/het college en de provinciegouverneur (wat betreft het toezicht op de OCMW's)/Vlaamse Regering (wat betreft het toezicht op de provincieoverheid):

1. de besluiten van de raad betreffende de vaststellingen en wijzigingen van de personeelsformatie. Het bijzonder toezicht op de wijzigingen van de personeelsformaties wordt immers afgeschaft. Voortaan geldt voor de personeelsformaties het gewoon algemeen toezicht, met alleen nog een vermelding op de lijst van raadsbeslissingen, maar zonder verplichte inzending van het besluit
2. de besluiten van de raad tot oprichting van intern verzelfstandigde agentschappen
3. de besluiten betreffende de deelname aan intergemeentelijke samenwerkingsverbanden.

Van de volgende gemeenteraadsbesluiten zal geen kopie meer moeten gestuurd worden naar de provinciegouverneur:

1. de besluiten van de gemeenteraad betreffende het aangaan van beheers- en samenwerkingsovereenkomsten met een gemeentelijk extern verzelfstandigd agentschap, evenals de besluiten tot wijziging ervan
2. de besluiten van de gemeenteraad genomen op basis van het rapport van de externe auditcommissie
3. de besluiten van de gemeenteraad betreffende de vaststelling van de gemeentelijke dotatie aan de politiezone
4. Artikel 253 van het Gemeentedecreet is niet meer van analoge toepassing op de eengemeentezones en de meergemeentezones, ingesteld door de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus. Door de opheffing van artikel 117 van het Gemeentedecreet is dit artikel dan ook niet meer van toepassing op de een- en meergemeentezones.

Van de volgende besluiten van de raad voor maatschappelijk welzijn zal geen kopie meer moeten verzonden worden aan het college van burgemeester en schepenen en aan de provinciegouverneur:

1. besluiten van de raad voor maatschappelijk welzijn, genomen op basis van het rapport van de externe auditcommissie
2. besluiten van de raad voor maatschappelijk welzijn tot toetreding in een gemeentelijk extern verzelfstandigd agentschap in privaatrechtelijke vorm.

Van de volgende provincieraadsbesluiten zal geen afschrift meer moeten gestuurd worden naar de Vlaamse Regering:

1. de besluiten van de provincieraad, genomen op basis van het rapport van het Rekenhof
2. de besluiten van de provincieraad betreffende het aangaan van beheers- en samenwerkingsovereenkomsten met een provinciaal extern verzelfstandigd agentschap, evenals de besluiten tot wijziging ervan.

Door de wijziging zal er wel een kopie moeten verstuurd worden naar de provinciegouverneur/Vlaamse Regering van de meerjarenplannen en budgetten van het autonoom gemeente- en provinciebedrijf. Ook van de jaarrekeningen van de (gemeentelijke en provinciale) extern verzelfstandigde agentschappen zal een afschrift moeten verzonden worden. Het schrappen van de rol van de externe audit in alle toezichtprocedures kwam hierboven (bij punt 5) al aan bod.

Conclusie

De voormelde wijzigingen aan de organieke decreten raken niet aan de grote principes ervan maar streven in hoofdzaak naar een verbetering van de efficiëntie en van het democratisch gehalte van het lokaal en provinciaal beleid.

Katie Heyse

Beleidsbrief 2012 – 2013

Binnenlands Bestuur

In november heeft de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister bevoegd voor binnenlands bestuur, zijn beleidsbrief 2012 – 2013 voorgesteld aan het Vlaams Parlement. In dit artikel krijgt u een overzicht van de belangrijkste aandachtspunten uit die beleidsbrief.

Op 14 oktober vonden verkiezingen plaats in de gemeenten en provincies. Binnen het beleidsveld binnenlands bestuur is het afgelopen werkjaar hoog ingezet op een optimale verkiezingsorganisatie. Zo is de kiesregelgeving gemoderniseerd, zijn de stemcomputers vernieuwd en is de organisatie zoveel mogelijk digitaal ondersteund.

De lokale verkiezingen zijn voor de gemeenten, OCMW's en provincies het jaarlijkse hoogtepunt. Het is een moment om stil te staan bij het gevoerde beleid en bij te sturen waar nodig. Vanaf 2013 gaan nieuwe bestuursploegen aan de slag om hun meerjarenplannen op te maken voor de volgende 6 jaar. De afgelopen drie jaar is er hard gewerkt om de nieuwe bestuursploegen bij hun aantreden een aangepast, modern instrumentarium aan te bieden. Dit is onder andere gebeurd door aanpassingen aan de organieke decreten, door de implementatie van doorbraken uit het witboek interne staatshervorming en door initiatieven op het vlak van de interbestuurlijke relaties.

Begroting

De totale beleidskredieten in de Vlaamse begroting voor 2013 bedragen **27.539.035.000 euro** waarvan **2.352.231.000 euro** of 8,56% voor binnenlands bestuur. De kredieten kunnen inge-

deeld worden in drie grote delen:

- * het Gemeente- en Provinciefonds en de compensatie Elia-taks;
- * de subsidiëring van specifieke investeringen;
- * de werking en ondersteuning van het beleid Binnenlands Bestuur.

Beleidsmaatregelen

Interne staatshervorming

De goedkeuring van het Witboek Interne Staatshervorming door de Vlaamse Regering is een mijlpaal in het streven naar een versterking van de lokale democratie en van de slagkracht van de overheid. De minister van Binnenlands Bestuur volgt, als coördinerend minister, de uitvoering van de doorbraken, opgenomen in het witboek, op geregelde tijdstippen op.

Afbakening provinciale taakstelling

Vanaf 1 januari 2014 treedt een nieuwe taakstelling voor de provincies in werking. Het volgende werkjaar zal gebruikt worden om een aantal taken en bevoegdheden en de daaraan gekoppelde middelen over te hevelen. Elke vakminister werkt daartoe de nodige transitietrajecten uit. Minister Bourgeois zal de ontwerpen van bestuursakkoorden samen met de nieuwe deputaties verder uitwerken, zodat de provincies de nodige informatie kunnen opnemen in hun meerjarenplan.

Regioscreening

Het voorbije jaar is een inventaris opge maakt van samenwerkingsverbanden, structuren en geografische afbakeningen waar Vlaamse gemeenten aan deelnemen. Die inventaris en een bijhorend analyserapport kan de discussie over de zogenaamde bestuurlijke verrommeling objectiveren. Voor het eerst is er een goed zicht op het intermediaire niveau en dit voor het volledige Vlaamse grondgebied.

Nu de inventarisatiefase is afgerond, wordt de evaluatiefase aangevat. De gouverneurs zullen deze fase begeleiden. In elke provincie wordt een gesprek opgestart met de gemeenten, waarbij de bestaande situatie betreffende lokale samenwerking onder de loep wordt genomen. De evaluatiefase moet eind 2013 uitmonden in een eindrapport met conclusies, aanbevelingen en mogelijke acties. Deze voorstellen kunnen zowel gericht zijn op acties die de gemeenten zelf kunnen ondernemen als op aanbevelingen voor de andere bestuursniveaus.

Fusies

De drempelvrees om formeel de stap te zetten naar een fusie blijkt nog steeds te groot. Zo is er geen enkele gemeente ingegaan op het ondersteuningsaanbod van de Vlaamse overheid om over te gaan tot fusie met een andere gemeente.

Minister Bourgeois wenst in het volgende werkjaar de verschillende standpunten en adviezen in verband met de vrijwillige fusiemaatregel grondig te bestuderen en hieruit lessen te trekken en aanbevelingen te halen met het oog op verdere stappen die in Vlaanderen kunnen gezet worden om te komen tot sterke en slagkrachtige besturen.

Volwaardig partnerschap over grenzen beleidsdomeinen en bestuursniveaus

Planlastendecreet

In oktober heeft minister Bourgeois via een omzendbrief aan de lokale besturen een overzicht gegeven van de vigerende sectorale regelgeving, van de Vlaamse beleidsprioriteiten waarmee de lokale besturen rekening kunnen houden bij de opmaak van hun meerjarenplan en een indicatie van de subsidiebedragen die voorbehouden zijn voor het lokale beleid. Tijdens het volgende werkjaar komt de klemtoon te liggen op het informeren van de lokale besturen over de nieuwe wijze van plannen en rapporteren.

Verhogen bestuursefficiëntie door gebruik ICT, gegevensdeling en procesbeheer tussen Vlaanderen, lokale besturen en provincies

Het stroomlijnen van het geïnformatiseerd samenwerken van de Vlaamse overheid met de lokale besturen is cruciaal om een verhoogde (interbestuurlijke) efficiëntie te realiseren. In dit kader wordt de digitalisering van het bestuurlijk toezicht verder ontwikkeld. Zo wordt in de volgende maanden een volwaardig en volledig geïntegreerd platform gerealiseerd waarlangs het digitaal toezicht kan verlopen en worden de eerste dossierstromen in productie opgestart. Dit platform zal ook gebruikt worden voor de digitale rapportering in het kader van de beleids- en beheerscyclus.

Sterke en verantwoordelijke besturen

Wijziging van de organieke decreten

Het Gemeente-, OCMW- en Provinciedecreet zijn aangepast. De aanpassingen verstevigen de algemene uitgangspunten van deze organieke decreten. Zo wordt bijvoorbeeld de rol van de politieke organen nog versterkt, worden bijkomende instrumenten voor democratische controle van de raadsleden geïntroduceerd en er komen nieuwe mogelijkheden voor een vergaande samenwerking tussen gemeente en OCMW. In uitvoering van deze wijzigingen zal de Vlaamse Regering een aantal uitvoeringsbesluiten nemen.

Financiële luik organieke decreten implementeren

De introductie van de beleids- en beheerscyclus bij de lokale besturen vormt een van de speerpunten van de huidige regeerperiode. De nieuwe wijze van plannen (budgetteren), registeren (boekhouden) en rapporteren (opmaken jaarrekening) moet de beleids- en beheerscyclus verregaand moderniseren en transparanter maken. Financiële informatie (geraamde en gerealiseerde verbintenkredieten en transactiekredieten) wordt expliciet gekoppeld aan niet-financiële informatie (voorgenomen en gerealiseerde doelstellingen en actieplannen). Het meerjarig perspectief wordt belangrijk. De informatiewaarde van de beleidsrapporten moet voor alle belanghebbenden drastisch verhogen. Alle lokale besturen, inclusief hun publiekrechtelijke zelfstandige agentschappen, worden geacht vanaf het begrotingsjaar 2014 volgens de nieuwe beleids- en beheerscyclus te werken. De verdere implementatie en uitrol van dit project zal het volgende jaar veel inspanningen vergen op regelgevend, informatief en ICT-technisch vlak.

Externe audit voor lokale besturen

Een projectleider externe audit is aangeworven. Tussen nu en half 2013 zal ge-

werkt worden aan het aanpassen van de regelgeving, het uitwerken van onderliggende concepten en een auditstrategie, de daadwerkelijke, praktische, organisatorische en financiële voorbereiding van de nieuwe organisatie en duidelijkheid over het auditcomité. Dit alles moet toelaten om eind 2013 te kunnen starten met de eerste audits in enkele lokale besturen.

Decreet intergemeentelijke samenwerking bijsturen

De Vlaamse Regering heeft een bijsturing van het decreet op de intergemeentelijke samenwerking goedgekeurd. De bijsturing komt er in essentie op neer dat het bestuurlijk toezicht op die samenwerkingsverbanden wordt gemoderniseerd. Zo zal het toezicht verlopen naar analogie met dat op de provinciebesturen. Concreet betekent dit dat de Vlaamse Regering zowel schorsings- als vernietigingsbevoegdheid heeft en de figuur van de regeringscommissaris verdwijnt.

Decreet erediensdiensten verder uitvoeren

Het erediensdecreeet is aangepast, op die wijze dat het lokale overleg versterkt wordt en dat de lokale besturen meer bevoegdheden krijgen. In de eerstvolgende maanden is nog een aanpassing van de uitvoeringsbesluiten over de erkenningscriteria, het algemeen reglement op de boekhouding en de modellen van de boekhouding gepland. Het koninklijk besluit dat momenteel de basis vormt voor het toekennen van subsidies voor werken aan de gebouwen van de erediensdiensten is aan actualisatie toe. Minister Bourgeois zal aan de Vlaamse Regering voorstellen dit besluit te actualiseren en om te vormen tot een decreet.

Voorbereiden hervorming Gemeentefonds en Provinciefonds

Voor 2013 verhoogt de dotatie van het Gemeentefonds weer met 3,5%. Daarnaast zal in de volgende maanden de verdelingsregeling van het Gemeentefonds ten gronde herbekeken worden,

dit als voorbereiding op een meer fundamentele hervorming in de daaropvolgende jaren. Een hervorming van het Provinciefonds is onvermijdelijk gekoppeld aan de verdere implementatie van de interne staatshervorming en moet afgestemd worden op de uiteindelijke bevoegdheidsverdeling tussen de Vlaamse overheid en de provincies, zoals vastgelegd in de bestuursakkoorden met de provincies (financiële verevening).

Bijsturing besluit rechtspositieregeling gemeente- en provinciepersoneel

Eind van dit jaar legt minister Bourgeois een wijzigingsbesluit betreffende de rechtspositieregeling van het gemeente- en provinciepersoneel voor aan de Vlaamse Regering. Daarin zitten aanpassingen verwerkt die uit de evaluatie van het bestaande besluit door de sociale partners naar voren zijn gekomen.

Samenwerking gemeenten en OCMW's stimuleren

Naast aanpassingen aan de organieke regelgeving zijn er twee studieopdrachten uitgeschreven die de samenwerking tussen de gemeente en haar OCMW moeten bevorderen. De eerste opdracht bestaat erin om een studie uit te voeren over de manier waarop de samenwerking gemeente – OCMW kan gestimuleerd worden binnen het huidige regelgevende kader. De tweede opdracht is, vertrekkende vanuit de resultaten van de eerste studie, een praktische handleiding schrijven voor de gemeenten en de OCMW's aan de hand waarvan zij op een juridisch correcte en op de voor hen meest efficiënte wijze, een samenwerking tussen hun ondersteunende diensten kunnen opzetten.

Efficiënte organisatie lokale en provinciale verkiezingen 2012

Na de verkiezingen van 14 oktober 2012 zal een grondige evaluatie plaatsvinden van de kiesregelgeving en van de organisatie van de verkiezingen met het oog op mogelijke verbeteringen. Waar nodig worden aanbevelingen gedaan die van nut kunnen zijn bij de volgende verkiezingen.

Lokale raadsleden vervullen een cruciale rol bij het bestuur van hun gemeente en OCMW. Zij moeten hun mandaat met voldoende inhoudelijke bagage kunnen starten. Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur werkt een introductieprogramma uit voor gemeente- en voor OCMW-raadsleden. Dit gebeurt in samenwerking met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten, het Expertisecentrum voor Gemeentesecretarissen, de Vereniging van Vlaamse OCMW-secretarissen en de Vlaamse Lokale Ontvangers.

De beide programma's omvatten drie infoavonden waarop de belangrijkste topics behandeld worden waar raadsleden mee te maken krijgen. Alle deelnemers ontvangen een startersboek in 'vraag en antwoord vorm'.

**OCMW-raadslid:
straks aan de slag**

DE EEDAFLEGGING

Drie introductiesessies voor OCMW-raadsleden:

februari – maart 2013

Meer informatie:

U kunt de volledige tekst van de beleidsbrief nalezen op de website van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur <http://binnenland.vlaanderen.be/publicaties>

Beleidsbrief 2012 - 2013

Inburgering en Integratie

Vlaanderen is divers en die diversiteit neemt verder toe. Bijna één op vier Vlamingen is vreemdeling of van vreemde herkomst. Deze toenemende diversiteit beïnvloedt het samenleven, biedt mogelijkheden maar creëert ook problemen en plaatst ons voor grote uitdagingen. Samen met burgers van verschillende herkomst en met respect voor ieders eigenheid, een gedeelde toekomst, een gedeelde samenleving opbouwen, is het voortdurende leer- en werkproces dat integratie is. Het Vlaamse inburgerings- en integratiebeleid moet hiertoe bijdragen.

Om de superdiversiteit die Vlaanderen kenmerkt tot een troef te maken, moet het werken aan integratie echter een versnelling hoger. Daarom is er een proces gestart om de regelgeving beter op elkaar af te stemmen en het aanbod van diensten die het inburgerings- en integratiebeleid uitvoeren te reduceren en te bundelen. Dit heeft geresulteerd in een voorontwerp van decreet, goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 20 juli 2012, dat de contouren van het Vlaamse integratiebeleid scherp stelt, het kader schept voor een hervormde sector en het Inburgerings- en Integratiedecreet integreert. Het voorbereiden van de uitvoering van het nieuwe decreet en het begeleiden van de sector in het transitieproces naar een nieuwe en slagkrachtige structuur is de belangrijkste prioriteit voor 2013.

De beleidsbrief inburgering en integratie lijst verder de beleidsmaatregelen op die in 2012-2013 gepland zijn. Ze corresponderen met de vier strategische doelstellingen van de beleidsnota van minister Geert Bourgeois:

- * meer nieuwe Vlamingen vinden hun plaats in onze samenleving (uitdaging 1)
- * de doelmatigheid van het aanbod is verder verbeterd (uitdaging 2)
- * de efficiëntie en effectiviteit van het beleid zijn verhoogd (uitdaging 3)
- * systematische opvolging en evaluatie zijn een feit (uitdaging 4).

Meer informatie

U kunt de volledige tekst van de beleidsbrief nalezen op:
<http://binnenland.vlaanderen.be/publicaties>

Beleidsbrief 2012-2013

Stedenbeleid

Op 19 oktober 2012 stelde mevrouw Van den Bossche, Vlaams minister van Steden haar beleidsbrief 2012-2013 voor aan de Vlaamse Regering. Hierin lichtte zij de realisaties van het voorbije werkjaar en de plannen voor 2013 toe. In de managementsamenvatting wees zij op het belang van de Rondetafel 'duurzame creatieve steden'. Zij belichtte zowel de horizontale als de verticale dimensie van het Vlaamse Stedenbeleid.

ViA-ronde tafel "duurzame creatieve steden"

Het Vlaamse Stedenbeleid heeft de ambitie om de stad – als duurzaam samenlevingsmodel en bron van creativiteit – te versterken. De ViA-ronde tafel 'duurzame creatieve steden' vormde dit jaar een belangrijke bouwsteen om steden in hun voortrekkers- en inspiratierol te ondersteunen. In de traditie van het Vlaams Stedenbeleid vond een debat plaats met een ruime groep van mensen die elk vanuit een eigen uitgangspositie bezig zijn met stedelijkheid.

Aan de hand van drie thema's – sociale cohesie, ruimtegebruik en ecologie – ging de ronde tafel na hoe de stad verandert, welke kansen ze grijpt en welke duurzame mogelijkheden er zijn in de toekomst.

De drie thema's hebben zichzelf als het ware op de voorgrond geplaatst. Het zijn transitiethema's waarrond vele vernieuwende experimenten bezig zijn. Hoewel die experimenten nog gedeeltelijk in een zoekfase zitten, komt wel al een duurzame richting op de voorgrond. Dit is eigen aan transities. De klassieke manier om maatschappelijke behoeften te vervullen, volstaat niet meer, en een nieuwe manier om ermee om te gaan staat op

de agenda. In partnerschap tussen heel wat actoren ontstaat zo een nieuw en duurzamer antwoord om die maatschappelijke behoeften te vervullen en met de uitdagingen om te gaan.

Op het vlak van de klimaattransitie zijn er vele vernieuwende initiatieven rond meer energie-efficiëntie en hernieuwbare energie, omgaan met klimaatsverandering en die voorkomen, een meer duurzame stedelijke mobiliteit, enzovoort. De uitdaging ligt dan ook erin deeloplossingen op elkaar af te stemmen.

Bij de ruimtelijke transitie merken wij een tendens naar intelligente verdichting die de open ruimte maximaliseert in plaats van opsoupeert. Verdichten is ruimte besparen, om op die manier nieuwe publieke ruimte te creëren. Dat is wat in een stad gebeurt. Een horizontale groei van de stad waarbij er een optimale samenwerking is tussen stad en omliggende gemeenten en een verdichting op strategische plaatsen om zo te komen tot een 'metropolaan landschap' kunnen hierbij helpen.

De sociale transitie is cruciaal omdat antwoorden vooral van onderuit komen, van burgers en lokale besturen als burgernabije overheid. Lokale verenigingen, sociaal-artistische organisaties en lokale ondernemers werken allen mee aan het stedelijk beleid en zorgen voor stedelijke

vernieuwing. Het blijft dan ook belangrijk gevoelig te zijn voor wat er leeft in de samenleving en dit innovatief te ondersteunen.

De uitkomst van de ViA-ronde tafel is bijzonder gelaagd en veelzijdig, en is gebundeld in de publicatie *Duurzame en creatieve steden - de stad als motor van de samenleving*. Met deze resultaten wil de Vlaamse Regering het tweesporenbeleid versterken.

Horizontaal Vlaams stedenbeleid

Een eerste spoor is de verdere uitbouw en versterking van een horizontaal Vlaams Stedenbeleid. De komst van een transitie-manager en integrator 'duurzame en creatieve steden' betekent een belangrijke meerwaarde. Hij vervult een sleutelrol voor het horizontale Stedenbeleid. Het doel van de transitie-manager is gezamenlijke acties en duurzame en creatieve oplossingen in samenwerking met overige beleidsdomeinen te realiseren. Als integrator zorgt hij ervoor dat de juiste mensen en middelen samengebracht worden om rond het thema aan de slag te gaan met andere relevante beleidsdomeinen, stakeholders en vernieuwers. Hij zorgt ook voor een flexibele methodiek om stadsrelevante beleidsinitiatieven binnen overige

beleidsdomeinen op te pikken, in partnerschap te versterken en te communiceren.

Het Vlaamse Stedenbeleid blijft een actieve rol opnemen en zoekt naar opportuniteiten om het horizontaal Stedenbeleid te versterken. Hiervoor werkt het mee aan onder andere het beleidsplan ruimte Vlaanderen, de planlastvermindering, de uitvoering van het Vlaamse jeugdbeleidsplan, de Task Force voor Brussel, de versnelling van investeringsprojecten, de strategische projecten in het kader van het RSV, het Vlaams actieplan Armoede, een nieuw Vlaams mobiliteitsplan, het klimaatsadaptatie- en mitigatiebeleid, de toekomst van het Europees Cohesiebeleid 2007-2013, de Task Force Wonen-Welzijn.

De accountmanagers binnen het team Stedenbeleid bouwen hun regisserende en horizontale rol verder uit. Zij ondersteunen stadsvernieuwingsprojecten en stadscontracten door signalen uit steden en Vlaamse beleidsdomeinen op te vangen, leeruitwisseling tussen steden en andere partners aan te moedigen, concrete knelpunten bij de juiste personen aan te kaarten, enzovoort. Zij treden hierbij niet in de plaats van de functioneel bevoegde administraties, maar fungeren als aanspreekpunt aan Vlaamse zijde en zorgen voor een betrokkenheid en engagement van de Vlaamse entiteiten bij projecten. Zo werken zij mee om complexe stadsprojecten, waar meerdere beleidsniveaus bij zijn betrokken, te versnellen en te optimaliseren.

Ondersteuning steden (verticale benadering)

Het tweede spoor is de ondersteuning van de steden, door **specifieke programma's**. Dat is een eerder *verticale* benadering (top-down en bottom-up) waarbij het Vlaamse Stedenbeleid de eigen instrumenten versterkt om steden te ondersteunen.

Stadsvernieuwingsprojecten

Op 14 oktober 2011 heeft de Vlaamse Regering aan vier stadsvernieuwingsprojecten een projectsubsidie gegeven voor een totaal bedrag van 12.238.000 euro. Het gaat om: Genk, project *LO2020*, Gent, project *Ledeberg Leef*, Leuven, project *Kop van Kessel-Lo en Park Belle Vue* en Lokeren, project *Hoedhaar*. Ook heeft zij ook aan vijf steden een conceptsubsidie toegekend.

Daarnaast heeft de regering de conceptbegeleiding aangescherpt en tegelijk meer open gesteld. De Vlaamse Regering heeft deze wijzigingen op 8 maart 2012 goedgekeurd. Vanaf nu kan de conceptsubsidie bijvoorbeeld verder gaan dan begeleiding op het vlak van stedenbouwkundig ontwerp, PPS en participatie.

De jury kan ondersteuning voor specifieke kansen of aandachtspunten in projectvoorstellen toekennen. Het kan bijvoorbeeld ook gaan over ondersteuning op het vlak van energie- en klimaatduurzaamheid, duurzame stedelijke mobiliteit, sociale innovatie, creatieve economie, enzovoort. In 2012 verscheen ook het werk *Stadsvernieuwingsprojecten in Vlaanderen (2002-2012)*.

Stedenfonds

Het *Stedenfonds* blijft het belangrijkste hefboominstrument van het Vlaamse Stedenbeleid om steden te ondersteunen om maatschappelijke uitdagingen aan te pakken. Het Stedenfonds is een hefboom om innovatieve acties op te zetten, experimentele initiatieven te laten doorgroeien en acties die complementair werken met andere beleidsdomeinen, uit te voeren.

De recente publicatie *Zaaien op beton en 106 andere recepten voor de stad* illustreert de kracht, de verscheidenheid en het innovatieve karakter van het Stedenfonds het best. Ook de visitatierapporten

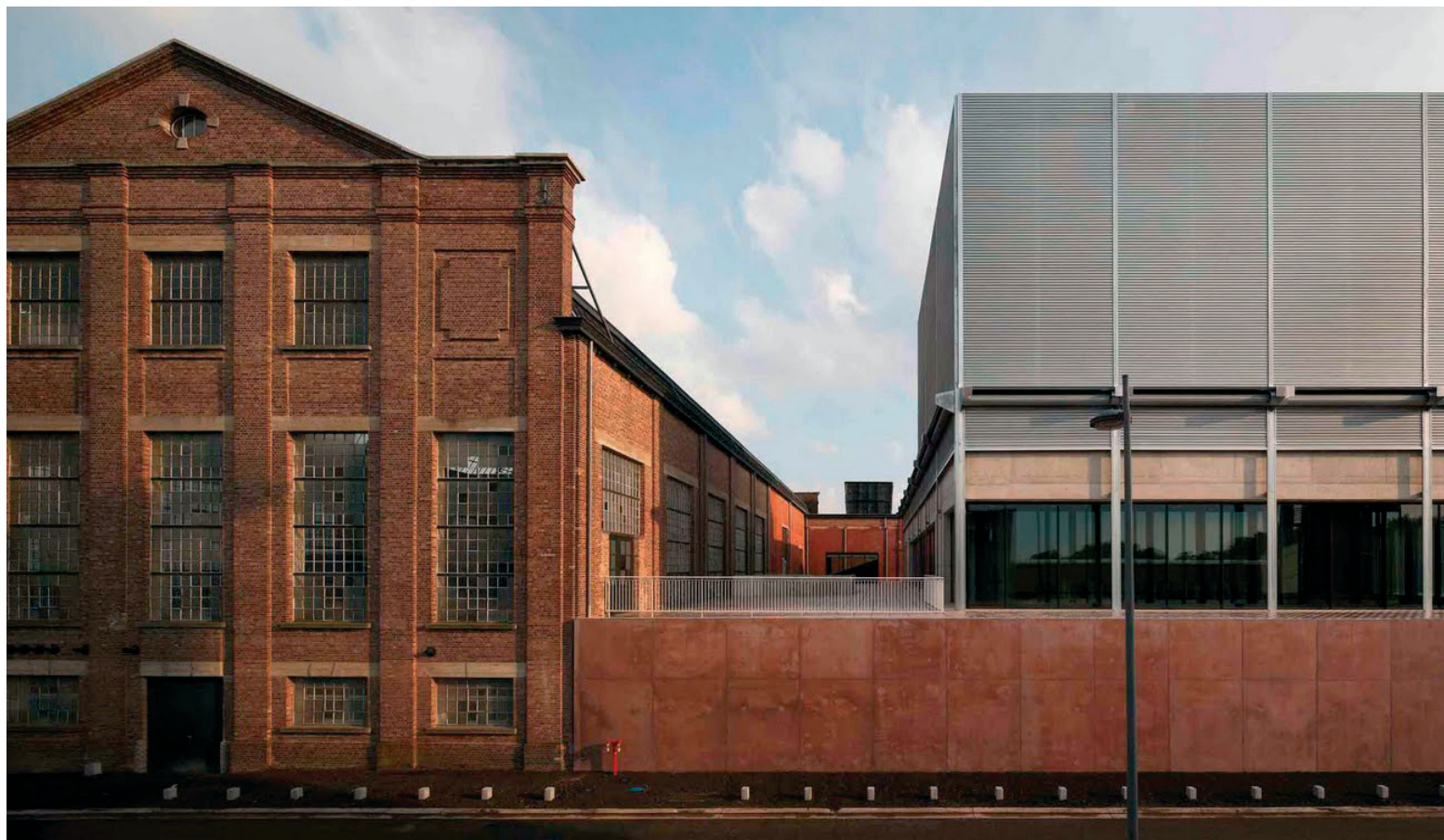
en het syntheserapport, versterken, door de uitwisseling van leerervaringen, de omgang met maatschappelijke uitdagingen. Samen met het departement Bestuurszaken past het team Stedenbeleid het Stedenfonds aan het planlastendecreet aan. Het betreft hierbij de steden om informatie te kunnen verwerken.

Stadscontracten

Op 28 oktober 2011 heeft minister Van den Bossche een voortgangsrapport over de *stadscontracten* aan de Vlaamse Regering voorgelegd. Dat bevatte een stand van zaken van zowel de stadsspecifieke projecten als van het algemeen luik van het stadscontract ('wonen'). Begin 2012 startte ook een procesbegeleiding om te komen tot randvoorwaarden voor nieuwe stadscontracten. In de loop van dit jaar zal deze procesbegeleiding afgerond worden.

Het Vlaamse Stedenbeleid maakt van deze tweede generatie stadscontracten een speerpunt, maar wil dit proces vooral ook van onderuit laten groeien, met zowel politieke als ambtelijke beleidsmakers, en dit op verschillende beleidsniveaus. De kwaliteit hangt immers samen met de gedragenheid en het duurzaam karakter van keuzes binnen die stadscontracten. Er lijkt een duidelijk draagvlak voor een tweede generatie stadscontracten. In voorzichtige termen spreken partners over 'Stadsprogramma's' die een win-win kunnen betekenen zowel voor stedelijke beleidsprogramma's als voor de uitvoering van Vlaamse prioriteiten waarbij de thema's 'klimaattransitie', 'ruimtelijke transitie' en 'sociale transitie' een kapstok kunnen zijn.

De jury van de *Thuis in de Stad-prijs* kende voor 2011 een gedeelde eerste prijs toe aan de stad Genk voor het project *C-Mine* en aan de VGC voor het project *Micro Marché*. Voor het eerst namen de steden zelf deel aan de voorselectie voor de 'Thuis in de Stad-prijs'. Daarnaast heb ik

aan 10 organisaties subsidies toegekend voor originele en innoverende projecten die het wonen en leven in de stad aantrekkelijker maken. Stadsbewoners weten immers wat nodig is voor hun stad en werken zelf graag mee aan mooiere en warmere steden.

De projecten richten zich op een of meerdere van de volgende thema's: stedelijke mobiliteit, kindvriendelijkheid, sfeer in de stad en de inkorting van de voedselkringloop. Verdere communicatieacties waren nog een vernieuwde website www.thuisindestad.be met meer ruimte voor nieuws en analyse, een 'smart cities inspiratieblog' (blog.thuisindestad.be) met goede praktijken uit binnen- en buitenland, de opstart van een stakeholdersbrief naar voornamelijk de deelnemers van de ViA-Rondetafel en een eigen twitterpagina (@thuis_inde_stad).

Internationaal

Internationaal heeft het Vlaamse Stedenbeleid onder andere bijgedragen aan de Belgische inbreng rond de stedelijke agenda in het toekomstig EU-cohesiebeleid 2014-2020 en heeft het mee de Benelux-samenwerking verder uitgebouwd.

Lokale verkiezingen: the day after

Op 14 oktober trokken 4.787.500 kiezers naar 6.163 stembureaus om 8.129 raadsleden te kiezen op 2023 lijsten en tussen 40.733 kandidaten. De Vlaamse Regering, meer bepaald het Agentschap voor Binnenlands Bestuur, organiseert deze lokale verkiezingen. Een beknopt verslag.

Oude stemcomputers

Deze verkiezingen kenmerkten zich door de vernieuwing van de oude stemapparatuur in de gemeenten waar vroeger reeds digitaal gestemd werd. Ook in alle centrumsteden (behalve Gent), Knokke-Heist, Halle en Grimbergen kwamen er nieuwe stemcomputers. Dat de oude stemcomputers moesten worden vervangen, stond buiten discussie. Verbruiksgoederen zoals diskettes en zip-schijven worden niet meer geproduceerd. Er moet met oude stocks van twijfelachtige kwaliteit gewerkt worden. Ook lichtpennen en beeldbuischermen (noodzakelijk bij het gebruik van lichtpennen) zijn van de markt verdwenen. Er zijn zo goed als geen wisselstukken meer. "Kannibalisme" is de enige mogelijkheid om nog aan onderdelen te komen. Bovendien weten we dat bij elektronische apparatuur van 14 tot 19 jaar oud, er een massale uitval te verwachten is. Het blijft echter aartsmoeilijk dat moment precies te voorspellen. Kortom, de risico's werden te groot.

Timing

Vlak na de verkiezingen van 2006 hebben de federale en de Vlaamse overheid een overeenkomst gesloten om een nieuw digitaal stelsysteem te ontwikkelen. Na een uitgebreid debat in Kamer en Senaat, een studie van een consortium van zeven Belgische universiteiten en de toetsing

aan de richtlijnen van de Raad van Europa, lagen de principes voor het nieuw stelsysteem vast. Het "papierbewijs" was de belangrijkste vernieuwing. De federale overheid heeft een overheidsopdracht gelanceerd die in een pilootproject voorzorg tijdens de verkiezingen van 2009 of 2010. Tijdens de periode van de overheidsopdracht waren er 2 verkiezingen voor Kamer en Senaat, 6 federale regeringen en 4 verschillende ministers van Binnenlandse Zaken, één verkiezing voor het Vlaams Parlement en twee bevoegde Vlaamse ministers. Elke verkiezing, elke regeringswissel en elke ministerwissel leidde tot vertraging. Telkens moest worden gewacht op nieuwe standpunten, telkens bleven beslissingen die moesten leiden tot een volgende fase in de overheidsopdracht uit. Om een lang verhaal kort te maken, voor het pilootproject bleef geen tijd meer. De volledige uitrol kwam bij de lokale verkiezingen van 2012 terecht.

Uitrol

De uitrol van de nieuwe stemcomputers gebeurde volgens plan. Alle partijen hebben het voorafgaand jaar in turbosnelheid gewerkt. De software moest afgewerkt worden, getest door het onafhankelijk adviesorgaan en getoetst in een grootschalig experiment met meer dan 6000 burgers. De leverancier moest ca. 22.000 apparaten fabriceren, vershippen en leveren op 6 maanden tijd.

Er moest wetgeving gemaakt worden, handleidingen geschreven en opleidingen voorzien. Alles moest klaar zijn. Uitstel van verkiezingen is immers geen optie.

Proof of the pudding

Op de verkiezingsdag kort na 7 uur merkten we al dat er in te veel digitale stembureaus onzekerheid was over hoe een en ander werkte. Al gaat het hier om slechts enkele procenten van de stembureaus, het waren er te veel. Zowel het agentschap als de technische bijstand werden overspoeld met oproepen. Er werden veel defecten gemeld, die geen defect bleken te zijn, maar een gevolg van een foute handeling. Er was onduidelijkheid over de noodkaart, de aanmeldkaart, de minuten durende integriteitscheck van de usb-sticks enz... De oproepen bleven komen, tot na de middag.

Het is te vroeg om verregaande conclusies te trekken, maar het is in elk geval duidelijk dat veel leden van de stembureaus de opstart- en stemprocedure als te complex hebben ervaren. We moeten ook de kwaliteit van de opleiding van de voorzitters bekijken en de mogelijkheid onderzoeken die te verplichten. Veel van de problemen die ontstonden in de stembureaus hadden bovendien 's namiddags een weerslag in de hoofdbureaus.

Dubbele klik

Het probleem dat het meest in het oog sprong en door de media uitgebreid commentariseerd werd, was dat van de "dubbele klik". Het ontstond bij het tweemaal na mekaar aanraken van het vak van een lijst met een specifieke tussentijd en alleen in sommige grotere steden met veel kandidaten. Dat had soms tot gevolg dat een kandidaat van die lijst die zich op dezelfde positie op het scherm bevond als het vak van de lijst, geselecteerd werd. De kiezer kan die keuze ongedaan maken, maar een aantal – voldoende om op te vallen – heeft dat niet gedaan. Dit verschijnsel hadden wij niet opgemerkt en het was ook niet gerapporteerd. Het probleem is nochtans vrij makkelijk op te lossen: een bevestiging van de lijstkeuze met een knop helemaal onderaan het scherm.

Potlood en papier

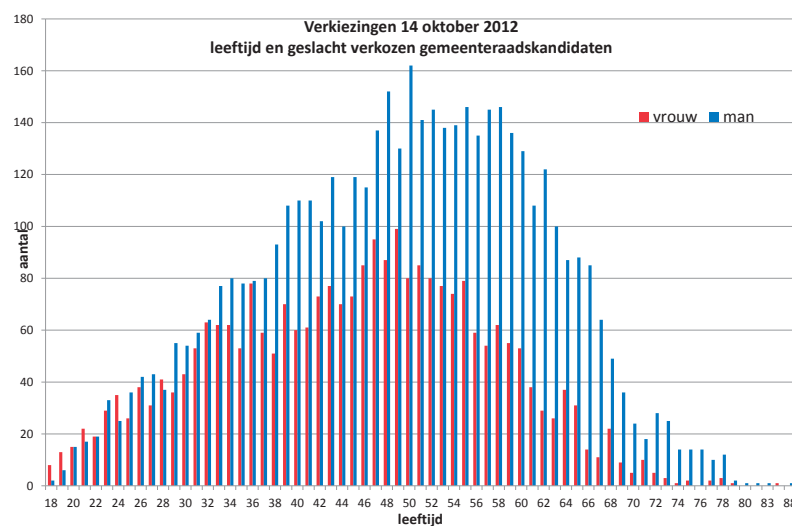
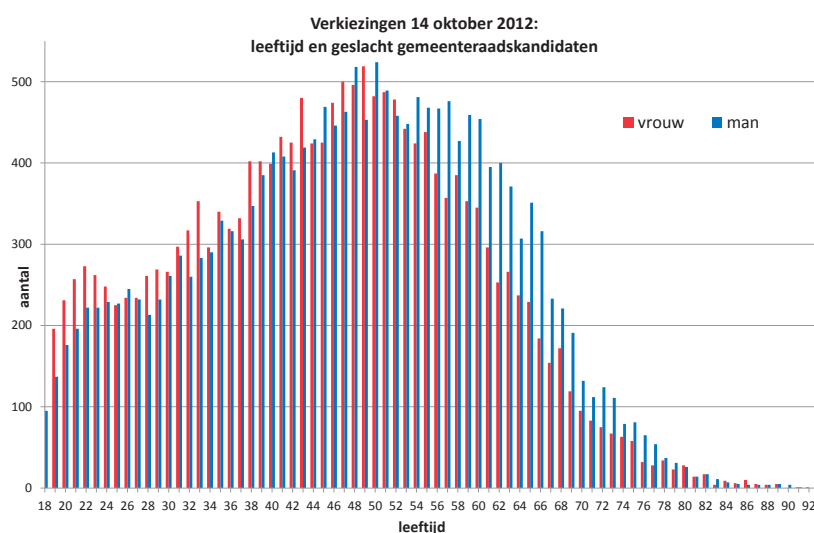
Ongeveer 40% van de kiezers bracht zijn stem uit met het rode potlood. Dat hier ook nadelen aan verbonden zijn, blijkt duidelijk uit de klachten die binnen kwamen bij de Raden voor Verkiezingsbetwistingen. Achttien klachten werden ingediend voor onregelmatigheden bij het tellen en één voor verwarring tussen twee lijsten op het stembiljet. Dit wijst er nogmaals op dat digitaal stemmen meer waarborgen inhoudt voor de integriteit van de stemming dan het stemmen met potlood en papier.

Nieuw record

Met de stemcomputers liep het in een aantal stembureaus minder vlot dan verwacht, maar de uitslagen kwamen wel razendsnel binnen. We hebben op dat punt een historisch record gevestigd. Om 15.30 uur was 85% van de uitslagen binnen van de gemeenten waar digitaal gestemd werd, om 19 uur was dat 95%. Voor de gemeenten waar nog klassiek gestemd werd, haalden we 85% om 20 uur en 95% om 22.15 uur.

Evaluatie

Minister Bourgeois heeft het agentschap een gedetailleerde evaluatie gevraagd. Alle aspecten van de verkiezingen zullen aan bod komen, dus ook andere zaken dan digitaal stemmen. Deze evaluatie moet einde maart 2013 klaar zijn.

Het schepenenambt: een internationale vergelijking

De lokale verkiezingen van 14 oktober 2012 zijn achter de rug. De stemmen zijn geteld, de zetels verdeeld. In vele gemeenten zijn de coalities al gevormd en gaat men over tot de samenstelling van de colleges van burgemeester en schepenen. Maar hoe stellen andere landen in Europa hun "schepenen" aan? Een overzicht.

Vlaanderen

In Vlaanderen wordt de uitvoering van het gemeentelijk beleid in beginsel toevertrouwd aan het college van burgemeester en schepenen. Het schepenenambt wordt waargenomen door daartoe uit de gemeenteraad verkozen personen. Het is dan ook zonder twijfel een ambt met een politiek karakter. Een dergelijke regeling bestaat evenwel niet overal in Europa.

Duitsland

In Duitsland verschilt de regeling inzake de uitvoerende bestuursorganen van de gemeenten van deelstaat tot deelstaat. De algemene regel is dat de gemeenteraad voor een periode van acht jaar de 'Beigeordneten' of 'Dezernenten' (vergelijkbaar met schepenen) kiest.

In Nordrhein-Westfalen zijn het ambtenaren (dus geen raadsleden) die onder de burgemeester aan het hoofd staan van de gemeentelijke diensten ('Vorstandsbereiche'). Kleine gemeenten hebben vaak geen ambtenaren met de functies van 'Beigeordnete'.

In Baden-Württemberg kiest de gemeenteraad de Beigeordneten. Deze kunnen uit de gemeenteraad komen, waarna ze moeten verzaken aan hun lidmaatschap van de gemeenteraad, maar kunnen ook buiten de gemeenteraad worden aangeduid. Vanaf 10.000 inwoners is één Beigeordnete mogelijk. Stuttgart (+600.000 inwoners) heeft zeven Beige-

ordneten, Karlsruhe (+290.000 inwoners) heeft er vijf, Freiburg (+ 220.000 inwoners) en Mannheim (=310.000 inwoners) hebben er elk vier.

Indien er meerdere Beigeordneten aan te duiden zijn, worden deze gewoonlijk via het systeem d'Hondt door de politieke partijen, vertegenwoordigd in de gemeenteraad, aangeduid. Na hun aanstelling zetelen zij als politiek onafhankelijken.

Nederland

Het uitvoerend lichaam van de Nederlandse gemeenten is het college van burgemeester en wethouders. Het is de gemeenteraad die de wethouders kiest (al dan niet uit eigen midden). De functie van wethouder komt overeen met het Vlaamse schepenenambt.

Het aantal wethouders correleert in principe met het inwoneraantal van een gemeente. Een gemeente moet minimaal twee wethouders hebben, maar mag er niet meer hebben dan 20 procent van het aantal raadsleden.

Frankrijk

De Franse regeling weerspiegelt in zekere mate de Vlaamse. In elke gemeente is er een burgemeester en één of meerdere schepenen (échevins). Deze worden gekozen door en uit de gemeenteraad. Het maximumaantal is vastgelegd op 30% van het aantal raadsleden.

Luxemburg

Ook in Luxemburg lijkt de regeling van de gemeentelijke instellingen op de Vlaamse. De schepenen worden verkozen door en uit de gemeenteraad. Het minimumaantal schepenen is twee. Bij gemeenten met meer dan tienduizend inwoners zijn er drie schepenen toegelaten. Vanaf twintigduizend inwoners komt dit aantal op vier. Enkel voor Luxemburg stad is er een uitzondering ingesteld van zes schepenen.

Engeland

In Engeland voorziet de wet in een aantal verschillende modellen voor de vormgeving van de uitvoerende organen van de lokale overheden. Deze modellen zijn de volgende:

- * Een verkozen burgemeester en twee of meer raadsleden, "schepenen" die door de burgemeester benoemd worden (burgemeester en kabinet).
- * Een "leader" (een raadslid verkozen als leider van het uitvoerend orgaan) en twee of meer raadsleden toegevoegd aan het uitvoerend orgaan (leader en kabinet).
- * Een verkozen burgemeester en een ambtenaar van de gemeente (raadsmanager) die toegevoegd wordt aan het uitvoerend orgaan (burgemeester en raadsmanager).

Als de uitvoerende organen zijn vormgegeven naar één van de eerste twee van de hierboven toegelichte modellen, mogen ze niet meer dan tien leden tellen.

Chris Rollewagen

Beroepscommissie voor Tuchtzaken

Werkzaamheden in 2011

In 2011 heeft de Beroepscommissie voor Tuchtzaken van het statutaire gemeente-, provincie- en OCMW-personeel **35 beroepen** ontvangen: **6 beroepen** tegen een **preventieve schorsing** en **29 beroepen** tegen een **tuchtsanctie**.

In 2012 zijn reeds 25 beroepen ingediend. Een overzicht van de werkzaamheden van de Beroepscommissie voor Tuchtzaken in 2012 verschijnt in BinnenBand in het voorjaar van 2013.

Ook moet nog meegegeven worden dat de wijzigingen aan de organieke decreten ook invloed hebben op de commissie¹. Zo is het hervormingsrecht van deze onafhankelijke beroepscommissie afgeschaft.

Overzicht tuchtberoepen ingekomen in 2011

Nr.	Omschrijving tuchtvergrijp of ordemaatregel	Beslissing Tuchtoverheid	Beslissing Beroepscommissie
100 (1)	Herhaaldelijk vertoon van onverantwoord gedrag tegenover patiënten en collega's	Ontslag van ambtswege	02/03/2011 Schorsing van vier maanden
101 (2)	Agressief gedrag (met onder meer fysiek geweld) tegenover hiërarchische overste	Ontslag van ambtswege	23/02/2011 Ontslag van ambtswege
102 (3)	Passieve omkoping	Preventieve schorsing van 4 maanden met inhouding van salaris met 25%	25/03/2011 Preventieve schorsing van 4 maanden met inhouding van salaris met 25%
103 (4)	Misbruik prikklok	Blaam	28/03/2011 Geen tuchtsanctie
104 (5)	- Oneigenlijk gebruik van gemeentelijke middelen en tijd - Afwezigheid op het werk	Twee maanden schorsing	15/03/2012 Schorsing van één maand
105 (6)	- Niet naleven bepalingen in arbeidsreglement m.b.t. ziekteverlof - Niet naleven van de deontologische code, m.n. loyaliteit, professionalisme en collegialiteit	Inhouding salaris van 5% gedurende vier maanden	17/03/2011 Geen tuchtsanctie
106 (7)	Niet-naleving onderrichtingen alcoholbeleid	Schorsing gedurende één maand	31/03/2011 Schorsing gedurende één maand
107 (8)	Ernstige beroepsfout	Blaam	31/03/2011 Geen tuchtsanctie

¹ Meer informatie vindt u in het artikel over de wijzigingen aan de organieke decreten in dit nummer van BinnenBand.

Nr.	Omschrijving tuchtvergrijp of ordemaatregel	Beslissing Tuchtoverheid	Beslissing Beroepscommissie
108 (9)	Diefstal	Ontslag van ambtswege	01/06/2011 Ontslag van ambtswege
109(10)	Niet naleving klantgerichtheid en integriteit	Inhouding 10% van salaris gedurende één week	12/04/2011 Blaam
110 (11)	Fysiek geweld tegenover collega	Inhouding 20% van salaris gedurende één week	12/04/2011 Inhouding 20% salaris gedurende één week
111 (12)	Bedreigen van hiërarchische overste	Preventieve schorsing van 4 maanden zonder inhouding van wedde	23/06/2011 Preventieve schorsing van 4 maanden zonder inhouding van wedde
112 (13)	Bezoeken van pornografische sites tijdens de werkuren	Ontslag van ambtswege	20/05/2011 Akteverlening afstand hoger beroep
113(14)	- Bedreiging personeelsleden en mandatarissen - In diskrediet brengen van personeelsleden en mandatarissen - Plegen van inbreuken op de privacy van personeelsleden en mandatarissen	Preventieve schorsing met inhouding salaris met 20%	13/05/2011 Preventieve schorsing met inhouding salaris met 20%
114 (15)	- Tekort schieten van wettelijke verplichtingen - Weigeren om de opgedragen taken uit te voeren	Blaam	01/07/2011 Schorsing van één week
115 (16)	- Onregelmatigheden bij uitoefening ambt - normvervaging	Ambtshalve overplaatsing	30/06/2011 Beroep wordt onontvankelijk verklaard
116 (17)	Geen hulp verlenen aan zwemmer in moeilijkheden	Preventieve schorsing van 4 maanden	29/09/2011 Geen reden tot opleggen van preventieve schorsing
117 (18)	Passieve omkoping	Preventieve schorsing met inhouding salaris met 25%	05/07/2011 Preventieve schorsing met inhouding salaris met 25%
118 (19)	Schending van het beroepsgeheim	Preventieve schorsing van vier maanden met behoud van wedde	30/06/2011 Geen Preventieve schorsing
119 (20)	Diefstal	Ontslag van ambtswege	19/09/2011 Zes maanden schorsing
120 (21)	Bedreiging van hiërarchische overste	Inhouding van 40% van het loon gedurende zes maanden	21/11/2011 Beroep is onontvankelijk
121 (22)	- Ernstige beroepsfouten - Oncollegiaal gedrag en onprofessioneel gedrag t.a.v. patiënten en collega's	Ontslag van ambtswege	09/11/2011 Ontslag van ambtswege
122 (23)	Gebrek aan loyaliteit t.a.v. de werkgever	Ontslag van ambtswege	08/12/2012 Schorsing van zes maanden
123 (24)	Aanzetten en oproepen tot racisme	Ontslag van ambtswege	15/12/2011 Schorsing van zes maanden

Nr.	Omschrijving tuchtvergrijp of ordemaatregel	Beslissing Tuchtoverheid	Beslissing Beroepscommissie
124 (25)	Diefstal	Ontslag van ambtswege	17/01/2012 Ontslag van ambtswege
125 (26)	- Ernstige beroepsfouten - Oncollegiaal gedrag	Ontslag van ambtswege	15/12/2011 Geen reden tot opleggen tuchtsanctie
126 (27)	Diefstal	Ontslag van ambtswege	19/12/2011 Zes maanden schorsing
127 (28)	Schending van het beroepsgeheim	Ontslag van ambtswege	16/01/2012 Ontslag van ambtswege
128 (29)	- Onttrekken aan engagement van het ambt - Hiërarchische ongehoorzaamheid	Inhouding van wedde met 20% gedurende drie maanden	20/01/2012 Inhouding van wedde met 20% gedurende drie maanden
129 (30)	Gebrek aan toezicht en controle op de financiële stromen binnen de dienst	Inhouding salaris gedurende twee maanden	09/12/2011 Aktename intrekking beroep
130 (31)	Valsheid in geschrifte	Inhouding salaris gedurende zes maanden met 35%	06/02/2012 Inhouding salaris gedurende zes maanden met 25%
131 ((32))	-Te laat op het werk en zonder reden afwezig - Onder invloed - persevereren over overbodigheid examen	Blaam	28/02/2012 Blaam
132 (33)	Niet integer gehandeld	Blaam	29/03/2012
133 (34)	Zich ten onrechte toekennen van vergoedingen	Ontslag van ambtswege	29/03/2012 Ontslag heeft vooralsnog geen uitwerking en de behandeling van de tuchtprocedure wordt opgeschort tot na de beslissing van het Hof van Beroep
134 (35)	Inbreuk op de op hem rustende beroepsplicht om zijn ambt op loyale integere en zorgvuldige wijze uit te oefenen	Ontslag van ambtswege	02/04/2012 Beroep is onontvankelijk

Samenstelling Beroepscommissie voor Tuchtzaken van het statutaire gemeente-, provincie- en OCMW-personeel

In de Beroepscommissie voor Tuchtzaken van het statutaire gemeente-, provincie- en OCMW-personeel zetelen momenteel de volgende effectieve en plaatsvervangende leden:

- * Yves Debrauwere, voorzitter
- * Jan Kamoen, plaatsvervangend voorzitter
- * Thérèse Longueville, assessor afkomstig uit een lokaal bestuur
- * Linda Vandekerkhove, plaatsvervangend assessor afkomstig uit een lokaal bestuur
- * André Deruyver, assessor-deskundige
- * Dany Socquet, plaatsvervangend assessor-deskundige.

Vaststellingen

Beroepen tegen een preventieve schorsing

Vier van de zes beroepen tegen een preventieve schorsing waren beroepen tegen een beslissing van een gemeentelijke tuchtverheid, twee beroepen waren gericht tegen een beslissing van een OCMW-bestuur.

Alle zes beroepen werden door de beroepscommissie ontvankelijk verklaard.

De beroepscommissie heeft vier preventieve schorsingen bevestigd. In twee gevallen was er volgens de beroepscommissie geen reden tot het opleggen van een preventieve schorsing.

Beroepen tegen een tuchtsanctie

De Beroepscommissie voor Tuchtzaken heeft 23 beroepen ontvangen tegen een beslissing van een gemeentelijke tuchtverheid en 6 beroepen tegen een beslissing van een OCMW. In 2011 was er geen enkel beroep tegen een beslissing van een provinciebestuur.

In drie beroepen heeft de beroepscommissie aan betrokkene gevraagd om het beroep te argumenteren. Eén van deze beroepen leidde tot de niet-ontvankelijkheid omdat het beroepschrift met argumenten laattijdig werd ingediend.

Daarnaast werden nog twee beroepschriften niet ontvankelijk verklaard. Het ene beroepschrift betrof geen tuchtzaak en het andere beroepschrift werd niet ontvankelijk verklaard omdat de oude tuchtregeling nog op van toepassing was.

In 10 van de 26 ontvankelijke beroepen heeft de beroepscommissie de tuchtsanctie bevestigd die de tuchtverheid had opgelegd.

In twee zaken heeft de beroepscommissie akte genomen van de afstand van beroep door verzoeker.

De beroepscommissie heeft in één dossier beslist dat de bestreden beslissing geen uitwerking kan hebben en dat de behandeling van de tuchtprocedure door de beroepscommissie wordt opgeschort tot het ogenblik dat de oorspronkelijke tuchtverheid de beroepscommissie in kennis stelt van het arrest in hoger beroep.

In één zaak heeft de Beroepscommissie voor Tuchtzaken de initiële tuchtsanctie verzwaaard.

In vier tuchtdossiers heeft de beroepscommissie geoordeeld dat er geen tuchtsanctie wordt opgelegd.

In acht beroepen werd de initiële beslissing omgeboogen naar een lichtere sanctie.

Meer informatie

Voor de Beroepscommissie voor Tuchtzaken zie ook <http://binnenland.vlaanderen.be/tucht>

Guido Decoster en Ann François

Gemeente en OCMW: hoe onafscheidelijk is deze Siamese tweeling?

Mogelijkheden en beperkingen voor samenwerking

Op 29 juni 2012 bekrachtigde de Vlaamse Regering een reeks wijzigingen aan het Gemeentedecreet en aan het decreet betreffende de organisatie van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn. Met die decreten krijgen de lokale besturen meer ruimte om de samenwerking tussen de gemeente en haar OCMW vorm te geven.

Op 13 maart 2012 organiseerde Studipolis een studiedag onder de titel "Gemeente en OCMW, wordt deze Siamese tweeling weldra onafscheidelijk?" Deze bijdrage is een neerslag van een presentatie op dit congres, maar houdt rekening met de beslissingen van het Vlaams Parlement over de wijzigingsdecreten van 29 juni 2012.

Wij schetsen vooreerst de maatschappelijke evolutie op het vlak van de samenwerking. Vervolgens bekijken we de motieven waarom gemeente en OCMW al dan niet samenwerken. Ten derde onderzoeken wij waarom een volledige integratie of fusie tussen gemeente en OCMW in de huidige stand van de regelgeving niet mogelijk is. Tot slot gaan we in op de nieuwe stappen die met de wijzigingsdecreten van 29 juni 2012 gezet worden in de versterking van de band tussen gemeente en OCMW. We eindigen met enkele conclusies.

Maatschappelijke evolutie

Het streven naar beleidsintegratie tussen gemeente en OCMW is geen recent fenomeen. Hoewel zij afzonderlijke rechtspersonen zijn, bestonden er altijd al mogelijkheden voor gemeenten en OCMW's tot samenwerking. Maar de mate waarin dat ook effectief gebeurt hangt vaak in belangrijke mate samen met persoonlijke en politieke relaties.

Organieke decreten

De laatste jaren is er, mede ten gevolge van wijzigingen in de organieke regelgeving, een groeiende aandacht voor deze samenwerking ontstaan. In 2005 en 2008 kwamen de organieke decreten voor de gemeenten en hun OCMW's tot stand.

Ten opzichte van de voordien geldende regelgeving hebben zij de samenwerkingsmogelijkheden voor de beide lokale besturen verruimd en geëxpliciteerd.

Op politiek vlak is in hoofdorde de mogelijkheid gecreëerd om de voorzitter van het OCMW op te nemen in het college van burgemeester en schepenen.

Dat heeft de trend naar onderlinge beleidsafstemming tussen beide besturen ongetwijfeld in een stroomversnelling gebracht. In de aflopende bestuursperiode (2007-2012) maakt de voorzitter in twee derde van de gemeenten reeds deel uit van het college. Vanaf 1 januari 2013 wordt dit een verplichting.

Bij de administratie kwamen er met de organieke decreten meer mogelijkheden op het vlak van personeel, logistiek en ondersteunende diensten.

Voor deze vernieuwingen op Vlaams niveau bestond er ongetwijfeld een groot draagvlak. Voorheen was reeds duidelijk dat de lokale besturen niet hebben gewacht op deze decreten om op diverse terreinen een samenwerking tot stand te brengen. Samenwerking groeide vanuit een terechte lokale dynamiek om te coördineren en afspraken te maken, overlappingsen te vermijden en in een aantal gevallen door zelfs fysiek diensten samen te huisvesten.

Lopende regeerperiode

Met het Vlaams Regeerakkoord 2009-2014 wilde de Vlaamse Regering een volledige integratie van gemeente en OCMW decretaal mogelijk maken. Zo'n vrijwillige fusie van beide rechtspersonen bleek evenwel juridisch niet haalbaar. Op

basis van artikel 2 van de organieke wet van 1976 moet het OCMW als een aparte rechtspersoon blijven bestaan.

In zijn beleidsnota maakt minister Geert Bourgeois van het stimuleren van verregaande vrijwillige samenwerking tussen gemeente en OCMW een prioritair aandachtspunt. Dit streven kadert in de doelstellingen van de interne staatshervorming.

De bestuurlijke organisatie in Vlaanderen moet vereenvoudigen: minder structuren, tegengaan van overlappende taken, kortere en snellere besluitvormingsprocessen, duidelijkere en beter afgebakende verantwoordelijkheden, grotere doorzichtigheid voor burger en bestuur. Intense samenwerking tussen gemeente en OCMW kan ertoe leiden dat meer middelen ingezet kunnen worden voor de kernopdrachten van de lokale besturen. In tijden van budgettaire krapte winnen deze doelstellingen nog aan kracht.

Korte historiek

Het beleid van de Vlaamse Regering is reeds langer gericht op het versterken van de samenhang tussen gemeente en OCMW.

Enkele mijlpalen:

- * 2002: Integratie van de Fondsen door samenvoeging van het Gemeentefonds met het Investeringsfonds en het waarborggedeelte van het Sociaal Impulsfonds (waarin het vroegere Bijzonder Fonds voor Maatschappelijk Welzijn in 1996 werd opgenomen)

De gemeenten kregen hierdoor veel meer autonome beleidsruimte: zij beslissen vrij over de aanwending van deze middelen. Gemeente en OCMW kunnen in onderlinge afspraak zelf bepalen welk percentage van het Gemeentefonds rechtstreeks aan het OCMW wordt gestort. Uit de feiten blijkt dat dit er niet toe leidde tot een vermindering van de middelen voor het sociaal beleid.

- * 2004: decreet lokaal sociaal beleid

Dit decreet bevordert de samenwerking door het invoeren van één lokaal sociaal beleidsplan. Gemeente en OCMW realiseren een Sociaal Huis, dat minimaal een informatie-, loket- en doorverwijsfunctie heeft. Het decreet zet in op betere taakafspraken tussen gemeente en OCMW, zonder afbreuk te doen aan de institutionele relatie tussen beide besturen.

- * 2005/2008: organieke decreten

De politieke en administratieve organisatie en de organisatieprocessen van beide lokale besturen worden maximaal op elkaar afgestemd. Dat maakt het lokaal bestuur doorzichtiger, zowel voor de burger als voor de bestuurder.

- * 2011/2012: interne staatshervorming en wijzigingsdecreten

Het Witboek Interne Staatshervorming bevat een korf aan maatregelen om de bestuurskracht van de gemeenten te versterken. Het wegnemen van drempels voor verregaande vrijwillige samenwerking en integratie van gemeente en OCMW maakt daar deel van uit, enerzijds door de dynamiek in het werkveld te stimuleren, anderzijds door decretale belemmeringen weg te werken. Hierbij wordt uitgegaan van volgende principes:

- * OCMW en gemeente blijven twee aparte rechtspersonen;
- * Geen opname van verplichtende bepalingen, wel het wegwerken van belemmeringen. De regering wenst de lokale keuzes te respecteren, maar die ook maximaal te faciliteren;
- * Lokale besturen motiveren om maximaal hun ondersteunende diensten te integreren en in de frontoffice te streven naar een uniek loket voor de burger;
- * Het strategisch sociaal beleid is een zaak voor de gemeenteraad, het OCMW blijft bevoegd voor de uitvoering van het sociaal beleid, de

individuele dienstverlening en het operationele.

Deze beleidskeuzes werden vertaald in regelgeving door middel van het decreet van 29 juni 2012.

Waarom samenwerken ?

Enquête bij de gemeentesecretarissen

Het Expertisecentrum van Gemeentesecretarissen (ECG) enquêteerde in 2011 de Vlaamse gemeentesecretarissen over de samenwerking tussen gemeente en OCMW.

De resultaten werden voorgesteld tijdens het ECG-jaarcongres van oktober 2011. De responsgraad bedroeg 50%. Enkele enquêteresultaten:

- * Er is één secretaris voor gemeente en OCMW: 15,07%
- * Er is één ontvanger voor gemeente en OCMW: 28,77%
- * De managementteams vergaderen formeel samen: 4,11%
- * De managementteams vergaderen informeel samen: 19,86%
- * De managementteams vergaderen niet samen: 67,81%
- * Tevreden over samenwerking: 42,46%
- * Samenwerking kan beter: 39,73%
- * Huisvesting in 1 gebouw: 9,59%
- * Afzonderlijke huisvesting: 90,41%
- * Er is een beheersovereenkomst: 23,97%
- * Er is geen beheersovereenkomst: 76,03%

De vraag op welke vlakken de gemeente en het OCMW al samenwerken, levert de volgende resultaten op:

- * ICT: 57,53%
- * Communicatie: 49,32%
- * Technische dienst: 44,53%
- * Personeel: 41,78%
- * Overheidsopdrachten: 34,93%
- * Financiën: 24,66%
- * Facility: 10,96%

- * Secretariaat: 6,85%
- * IKZ: 5,48%

Dit onderzoek geeft natuurlijk slechts de perceptie weer vanuit het blikveld van de gemeentesecretarissen. Een enquête bij de OCMW-secretarissen en bij de mandatarissen van beide lokale besturen zou dit beeld kunnen vervolledigen. Daarnaast is er nood aan wetenschappelijk onderzoek dat ook focust op de succes- en faalfactoren. Toch blijkt uit de reacties dat een cultuur van samenwerking een bepalende factor is voor succes. Mandatarissen en personeelsleden, zeker op het leidinggevend niveau moeten daarin investeren.

Pro en contra

Vaak aangehaalde argumenten tegen verregaande samenwerking hebben te maken met de vrees voor het verlies van autonomie bij de OCMW's. Kleinere entiteiten werken efficiënter, staan dicht bij de klanten die nood hebben aan een eigen loket, er is een duidelijk verschil in kernopdrachten omwille van de specificiteit van het welzijnsbeleid. Daarnaast is er ook een zekere pleinvrees: komt het sociaal beleid niet in verdrukking? Zal het sociaal beleid niet gepolitiseerd worden?

Voor verregaande samenwerking horen we volgende argumenten:

- * Er is hoe dan ook een politieke en financiële samenhang tussen beide besturen op het vlak van politieke samenstelling, financiën en toezicht.
- * De transparantie voor de burger groot: belangrijk is dat een dienst efficiënt verleend wordt, niet welke entiteit deze dienst verleent.
- * Door samenwerking ontstaat efficiëntiewinst: geen dubbele ondersteunende diensten, personeelsadministratie, financiële processen, ICT en facility. Er zijn meer middelen beschikbaar voor de dienstverlening zelf.
- * Vergelijking met de ons omringende landen leert dat het sociaal beleid

in de regel onder lokale aansturing veelal als een gemeentelijke dienst georganiseerd is en niet in een afzonderlijke rechtspersoon.

Volledige integratie of fusie gemeente/OCMW juridisch niet mogelijk

Bijzondere Wet op de Hervorming der Instellingen

In de huidige stand van de regelgeving is een vrijwillige fusie van gemeente en OCMW niet mogelijk. Krachtens artikel 5, § 1, II, 2° van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, behoort het beleid inzake maatschappelijk welzijn, met inbegrip van de organieke regels betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn tot de persoonsgebonden aangelegenheden. De gemeenschappen zijn daarvoor bevoegd, met uitzondering van de aangelegenheden met betrekking tot de OCMW's die geregeld zijn in de artikelen 1 en 2 en in de hoofdstukken IV, V en VII van de organieke wet van 8 juli 1976. Voor die zaken is de federale overheid bevoegd gebleven. Artikel 2 van de organieke OCMW-wet bepaalt dat de OCMW's openbare instellingen met rechtspersoonlijkheid zijn en dat iedere gemeente bediend wordt door een OCMW.

De Vlaamse decreetgever moet volgende principes respecteren:

- * Het OCMW is een afzonderlijke rechtspersoon. De organieke wet van 8 juli 1976 bevat een principiële beleidskeuze die impliceert dat gemeente en OCMW een afzonderlijke juridische en organisatorische structuur hebben met een eigen politieke organisatie, een eigen beheersstructuur, een gescheiden budget, personeel, leiding en hiërarchie, een 'autonome' beslissingsbevoegdheid,

verantwoordelijkheden, gezagsverhoudingen en kostenverdeling.

- * De band tussen de gemeenten en hun OCMW is juridisch verankerd.

Trends in Wallonië

Ook in Wallonië staat de relatie gemeente-OCMW op de politieke agenda en zet men in op het versterken van de synergie tussen de gemeenten en hun OCMW.

Twee decreten van 8 december 2005 wijzigden het Wetboek van de plaatselijke democratie en de decentralisatie en de organieke OCMW-wet van 8 juli 1976 en geven uiting aan de wil om te komen tot een nieuwe lokale dynamiek:

- * De voorzitter van het OCMW zetelt in het college van burgemeester en schepenen.
- * Het houden van gemeenschappelijke raadszittingen wordt aangemoedigd. Een keer per jaar is een dergelijke gemeenschappelijke zitting zelfs verplicht.

In 2007 selecteerde de Waalse Regering 10 gemeenten in het kader van een pilootproject met het oog op het ontwikkelen van synergie tussen de gemeenten en hun OCMW. Deze gemeenten kregen een subsidie voor het betalen van een personeelslid gedurende twee jaren om te werken aan toenadering tussen de gemeente en het OCMW. Een tweede reeks pilootexperimenten werd opgestart in 2009 in een 14-tal bijkomende gemeenten.

In haar beleidsverklaring 2009-2014, heeft de Waalse Regering aangegeven, dat ze het gevoerde synergiebeleid van de vorige regering zal verder zetten. Ze kondigt ook wetgevende initiatieven aan om te komen tot een gedwongen effectieve toenadering tussen de diensten en het oprichten van gemeenschappelijke loketten gemeente/OCMW. Ook de andere "paralokale" instanties zullen daarbij worden betrokken.

Nieuwe mogelijkheden met decreten 29 juni 2012

De wijzigingsdecreten van 29 juni 2012 bevatten in hoofdzaak volgende elementen op het vlak van de relatie tussen gemeente en OCMW:

Organen

Samenstelling van de OCMW-raad

De beperking dat slechts een derde van de gemeenteraadsleden OCMW-raads-lid mag zijn, wordt opgeheven (art. 2 wijzigingsdecreet OD). Deze bepaling maakt het mogelijk dat de OCMW-raad in de toekomst alleen uit gemeenteraadsleden kan bestaan.

De reeds bestaande onverenigbaarheid tussen een personeelslid van de gemeente en het lidmaatschap van de gemeenteraad, respectievelijk tussen een OCMW-personeelslid en het lidmaatschap van de OCMW-raad, wordt aangevuld met de onverenigbaarheid tussen het gemeentepersoneelslid en het lidmaatschap van de OCMW-raad (art. 2 wijzigingsdecreet OD) respectievelijk tussen het OCMW-personeelslid en de gemeenteraad (art. 5 wijzigingsdecreet GD).

Zoals opgenomen in het Witboek Interne Staatshervorming wordt een procedure ingevoerd om de onbestuurbaarheid in een gemeente te herstellen wanneer zij geconfronteerd wordt met instabiliteit van het college van burgemeester en schepenen en het college niet meer kan rekenen op de steun van een meerderheid van de gemeenteraadsleden. De procedure tot herstel van de politieke bestuurbaarheid versterkt ook de positie van de gemeenteraad tegenover zijn uitvoerend college. Bij vervanging van het college wegens onbestuurbaarheid van de gemeente kan de OCMW-raad eveneens overgaan tot de installatie van een nieuwe voorzitter (art. 17 wijzigingsdecreet GD; art. 13 wijzigingsdecreet OD).

Het college van burgemeester en schepenen

Vanaf 2013 geldt voor alle gemeenten de verplichting om de OCMW-voorzitter in het college van burgemeester en schepenen op te nemen. De tot nu toe bestaande overlegstructuur, het overlegcomité, verdwijnt dan. De versoepelde overlegstructuur treedt dan voor alle besturen in werking, met name het wederzijds voorafgaand advies met betrekking tot beslissingen die een impact hebben op het beleid van de andere rechtspersoon (GD art. 270; OD art. 270). Daarnaast blijft de gemeente beroepsmogelijkheden behouden tegen beslissingen van het OCMW die de financiële belangen van de gemeente schaden.

De burgemeester

Vanaf 2013 geldt voor alle OCMW's artikel 41 van het OCMW-decreet dat bepaalt dat de burgemeester alle vergaderingen van de raad voor maatschappelijk welzijn mag bijwonen, zonder dat hij die kan voorzitten. Krachtens artikel 30 van het decreet is de voorzitter op verzoek van de burgemeester verplicht de raad voor maatschappelijk welzijn bijeen te roepen.

Nieuw is dat de agenda, met uitzondering van de punten die betrekking hebben op de persoonlijke levenssfeer van cliënten van het OCMW of hun onderhoudsplichtigen, wordt meegedeeld aan de burgemeester en aan de gemeenteraad (art. 9 wijzigingsdecreet OD). De gemeenteraadsleden, ook deze van de oppositie, krijgen aldus meer inzage in wat in het OCMW gebeurt.

Personeel

Secretaris en financieel beheerder

Het principe blijft dat er in elke gemeente en in elk OCMW een secretaris en een financieel beheerder is. Dit vloeit voort uit het feit dat gemeente en OCMW afzonderlijke rechtspersonen zijn.

De mogelijkheden voor gemeenten en OCMW's om te werken met een enkele secretaris of een enkele financieel beheerder voor de beide besturen worden evenwel verruimd.

De reeds bestaande mogelijkheid om een in dienst zijnde secretaris of financieel beheerder op basis van een samenwerkingsovereenkomst ook de taken van dezelfde functie bij het "andere" bestuur te laten uitoefenen is voortaan niet meer begrensd tot de gemeenten met maximaal 20.000 inwoners (art. 28 wijzigingsdecreet GD; art. 19 wijzigingsdecreet OD). De tot hiertoe door het OCMW-decreet hiervoor vereiste tweederdemeerderheid in de OCMW-raad valt weg.

De memorie van toelichting bij de wijzigingsdecreten verduidelijkt dat het een traject betreft dat de gemeente en haar OCMW op volstrekt vrijwillige basis kunnen kiezen en dat zij op eenvoudige wijze kunnen beëindigen door de beheersovereenkomst op te zeggen.

Het betreft hier geen cumulatie van twee arbeidsbetrekkingen. De betrokkenen zijn slechts in dienst van een enkele werkgever maar hebben een takenpakket dat ook opdrachten en verantwoordelijkheden bij het "andere" van de twee besturen bevat. Deze mogelijkheid staat dus niet gelijk aan een bijkomende aanstelling.

Een dergelijke uitbreiding van de opdracht van een secretaris of financieel beheerder kan enkel bij een vacante betrekking van secretaris of financieel beheerder, behalve met akkoord van de titularis.

De reeds bestaande mogelijkheden om de functies van secretaris of financieel beheerder te cumuleren bij meerdere besturen blijven ongewijzigd (artikel 80 gemeentedecreet, artikel 79 OCMW-decreet, besluit van de Vlaamse Regering van 21 december 2007 betreffende de deeltijdse uitoefening van de func-

ties van secretaris en financieel beheerder/ontvanger bij de gemeenten en de OCMW's). Het gaat hier over het cumuleren van twee of meerdere arbeidsbetrekkingen, in volledig van elkaar gescheiden ambten, bij verschillende werkgevers. Er is dus ook sprake van twee of meerdere afzonderlijke betalingen, per functie, en in verhouding tot de prestatieomvang van elke functie afzonderlijk. Het is niet mogelijk voor de besturen om een (deeltijdse) functie 'voor te behouden'. De afzonderlijke functies moeten volgens de wettelijke regels vrij toegankelijk zijn voor iedereen. Dit is een grondwettelijk gelijkheidsbeginsel.

Overig personeel

Gemeente en OCMW zullen personeelsleden ter beschikking van elkaar kunnen stellen of aan elkaar kunnen overdragen.

Om van deze mogelijkheden gebruik te kunnen maken is een beslissing van de gemeenteraad vereist en goedkeuring van de OCMW-raad en vice versa. De Vlaamse Regering kan daartoe minimale voorwaarden vaststellen (art. 33 wijzigingsdecreet GD; art. 24 wijzigingsdecreet OD).

Daarnaast blijven de artikelen 271 gemeentedecreet en 271 OCMW-decreet onverkort van kracht. Gemeente en OCMW kunnen een beheersovereenkomst sluiten over het gemeenschappelijk gebruik van elkaars diensten. Hierin kan tevens worden opgenomen dat de gemeente en het OCMW voor bepaalde functies een beroep kunnen doen op elkaars personeelsleden.

Deze artikelen maken het mogelijk om bepaalde gemeentelijke taken te laten uitvoeren door een personeelslid van het OCMW of omgekeerd. Dit is niet identiek aan het samenvoegen van diensten.

Er is geen uitdrukkelijke beperking voor wat betreft de aard van de diensten noch voor wat betreft de aard van de

functies van de betrokken personeelsleden. In dit geval behoudt het "oorspronkelijke" bestuur het werkgeversgezag (o.m. de aanstellings-, bevorderings-, ontslag-, evaluatie- en tuchtbevoegdheid). De functioneel leidinggevende kan dan rapporteren aan het personeelslid van het bestuur met werkgeversgezag.

Goede wil en praktische ingesteldheid zijn hierbij van primordiaal belang. Het is niet de bedoeling te vervallen in bureaucratie procedures.

Werving en selectie

Gemeenten onderling, OCMW's onderling of de gemeente en het OCMW dat deze gemeente bedient kunnen een samenwerkingsovereenkomst sluiten voor de gezamenlijke werving en selectie van hun personeel en, in voorkomend geval, voor het aanleggen van gemeenschappelijke wervingsreserves (art. 35 wijzigingsdecreet GD; art. 28 wijzigingsdecreet OD).

Luidens de memorie van toelichting is de essentie van deze artikelen dat zij een juridische grondslag leggen voor het aanleggen van een gemeenschappelijke wervingsreserve na de gezamenlijke organisatie van een selectieprocedure.

Er is duidelijkheid voor de kandidaten: de oproep vermeldt dat de selectie gezamenlijk wordt georganiseerd en of deze resulteert in een gemeenschappelijke wervingsreserve.

Kandidaten zullen hun kandidatuur kunnen beperken tot bijvoorbeeld één van de samenwerkende besturen.

De bevoegde organen van de samenwerkende besturen maken vooraf duidelijke afspraken over de voorwaarden voor de gemeenschappelijke wervingsreserve.

Managementteam

Gemeente en OCMW behouden orgaan elk hun eigen managementteam. De verplichte bevoegdheden en taken hiervan worden niet gewijzigd.

Wel is voorzien dat de gemeenten/

OCMW's hun managementteam kunnen uitbreiden met alle personen waarvan de deelname aan het managementteam nuttig wordt geacht voor het functioneren van de gemeente/het OCMW (art. 31 wijzigingsdecreet GD, art. 22 wijzigingsdecreet OD).

Conclusies

Groei naar meer samenwerking

We stellen een toenemende trend vast naar integratie gemeente-OCMW, zowel bij de lokale besturen zelf als op het niveau van de Vlaamse regelgever. In deze context worden de juridische belemmeringen voor een verregaande samenwerking zoveel als mogelijk weggewerkt. Parallel daarmee zien we in de praktijk een groeiend aantal initiatieven tot samenwerking. De essentie blijft dat de samenwerking een autonome keuze is van het lokaal bestuur en dat er dus enkel op basis van vrijwilligheid hierin stappen worden gezet.

Het opnemen van de voorzitter van het OCMW in het college van burgemeester en schepenen is een belangrijke motor geweest voor deze samenwerking en afstemming. Maar een succesvolle samenwerking steunt altijd op goede wil en duidelijke afspraken.

Gemeente en OCMW blijven twee aparte rechtspersonen en als dusdanig is er geen juridische eenheid van gezag en aansturing.

Evolutie naar één rechtspersoon wenselijk ?

Een uniforme oplossing voor alle lokale besturen lijkt ons niet noodzakelijk. Verregaande samenwerking of integratie tussen gemeente en OCMW kan voor een aantal besturen een goed model zijn, maar is dit wellicht niet overal. Dit heeft

niet alleen met de grootte van de lokale besturen te maken maar ook met hun organisatiecultuur. In elk geval komen de keuzes toe aan de lokale besturen, op basis van vrijwilligheid.

Bij sommigen rijst de vraag of bij een integratie het gevaar niet bestaat dat het lokaal sociaal beleid verzwakt. Op basis van de vaststellingen uit het verleden delen wij deze vrees niet. De bundeling van financiële middelen in het Gemeentefonds leidde niet tot een achteruitgang in de lokale sociale uitgaven.

Ongeacht de omvang van de entiteiten, is een goede organisatie cruciaal en daarvoor is er voldoende bestuurlijke en organisatorische capaciteit nodig.

Sterke lokale besturen

De vraag naar de mate van beleidsintegratie kadert in essentie in het debat over sterke lokale besturen. De analyse uit het Witboek Interne Staatshervorming toont aan dat een veelheid aan bestuurslagen en instellingen de doorzichtigheid en functionaliteit van het openbaar bestuur niet ten goede komt.

Structuren zijn ons inziens ondergeschikt aan de doelstelling, namelijk de best mogelijke dienstverlening aan de burger te garanderen. Dat is des te acuter in een steeds meer geglobaliseerde en complexere wereld waarin de middelen schaarser worden en de concurrentie sterker. Beleidsversnippering lijkt ons

niet het juiste antwoord op deze nieuwe uitdagingen. Beperkte én versnipperde middelen leiden niet tot voldoende slagkracht van de overheid.

Daarom pleiten wij ervoor om integratie tussen gemeente en OCMW juridisch mogelijk te maken en te vertrouwen op de democratisch verkozen lokale bestuurders om de voor hun bestuur meest aangewezen beleidskeuze te maken.

Sociale dienstverlening door lokale besturen

Een internationaal perspectief

Wat is de ideale plaats van de OCMW's in het Vlaamse bestuurlijke landschap? Hoe moeten de OCMW's en de gemeenten zich ten aanzien van elkaar verhouden? Welke taken dienen de OCMW's op zich te nemen? De mogelijke antwoorden op deze vragen vormen al sinds de totstandkoming van de OCMW's het voorwerp van discussie.

Door na te gaan hoe andere landen en regio's van Europa vorm geven aan lokale sociale dienstverlening ontstaat de mogelijkheid beter geïnformeerde beleidskeuzes te maken.

Het team "internationaal" van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur voerde daarom een verkennend rechtsvergelijkend onderzoek waarbij de landen en regio's Catalonië, Denemarken, Duitsland, Engeland, Frankrijk, Luxemburg, Nederland en Schotland betrokken werden. Dit artikel biedt daarvan de eerste resultaten aan.

Vlaanderen: een uitzonderingspositie?

Wat op grond van het gevoerde onderzoek onmiddellijk opviel, was dat het OCMW-model zoals we dat in Vlaanderen kennen, in de rest van Europa weinig navolging kent. Enkel de Franse CCAS (Centres communal d'action sociale) en de Luxemburgse *Offices Sociaux* blijken gelijkaardig aan de Vlaamse OCMW's. In Catalonië, Denemarken, Duitsland, Engeland, Nederland en Schotland behoort sociale dienstverlening op het lokale niveau veelal tot de bevoegdheid van de gemeenten zelf.

Zowel in Frankrijk als in Luxemburg wordt de sociale dienstverlening op het lokale niveau verricht door publiekrechtelijke organisaties met rechtspersoonlijkheid die in mindere of meerdere mate autonoom zijn ten aanzien van de gemeentelijke overheid. Ze beschikken dan ook over eigen organen, een eigen budget en eigen personeel. Toch is er in Frankrijk sprake van een grotere verplechting met de gemeentelijke overheid dan in Vlaan-

deren het geval is. Zo is de burgemeester er steeds voorzitter van de Raad van Beheer van de CCAS. Verder zetelen in deze Raad van Beheer 13 tot 15 leden verkozen door en uit de gemeenteraad, naast een aantal vertegenwoordigers van middenveldorganisaties.

De Luxemburgse *Offices Sociaux* anderzijds, worden bestuurd door een Raad van Beheer samengesteld uit ten minste 5 leden die worden verkozen door - doch niet uit - de gemeenteraad. Deze Raad van Beheer verkiest vervolgens op zijn beurt een voorzitter onder de eigen leden. De inmenging van de gemeentelijke overheid lijkt er aldus beperkter dan in Frankrijk het geval is. Dit geldt overigens des te meer, nu in Luxemburg een regeling in het leven is geroepen volgens welke elke gemeente met minder dan zesduizend inwoners verplicht moet aansluiten bij een *Office Social* dat werd opgericht door meerdere gemeenten die samen meer dan zesduizend inwoners tellen. In dat geval wordt wel voorzien dat elke gemeente over minstens één vertegenwoordiger in de Raad van Beheer

beschikt, maar niettemin brengt een dergelijke constellatie met zich mee dat de greep van de gemeenten op de *Offices Sociaux* verzwakt.

De situatie in Vlaanderen, Luxemburg en Frankrijk staat in schril contrast met die in enkele (voornamelijk noordelijke) landen waar de sociale dienstverlening wordt opgevat als één van de kerntaken van de gemeentelijke overheden zelf.

In Denemarken en Schotland bijvoorbeeld, worden quasi alle sociale diensten door of via de gemeentelijke overheid verleend. Een dergelijke regeling spruit - zeker voor wat betreft Denemarken - voort uit een visie waarin aan de gemeentelijke overheden een centrale rol wordt toebedeeld inzake het binnenlands bestuur. Dit houdt onder meer in dat een zeer groot belang wordt gehecht aan lokale autonomie en de mogelijkheid voor inwoners van gemeenten om via de gemeentelijke instellingen invloed uit te oefenen op de eigen leefomstandigheden en de sociale voorzieningen die binnen een bepaalde gemeente beschikbaar zijn.

Het toebedelen van zulke verregaande bevoegdheden aan gemeentelijke overheden veronderstelt natuurlijk dat deze overheden voldoende slagkrachtig kunnen optreden en over voldoende middelen beschikken om een behoorlijk bestuursapparaat uit te bouwen. Hiermee hangt samen dat de gemiddelde inwonersaantallen van de gemeenten zowel in Denemarken als in Schotland substantieel hoger liggen dan in Vlaanderen.

Financiering

Hoe wordt de sociale dienstverlening door lokale overheden gefinancierd? Het valt natuurlijk buiten het opzet van een eerste verkennend onderzoek om de financieringsstromen in elk van de onderzochte landen en regio's op een volledige wijze in kaart te brengen. Toch kunnen ook hier al enkele interessante vaststellingen gedaan worden.

Zo valt op dat hoewel in elk van de vernoemde landen en regio's een zeker deel van de te voorziene middelen door de centrale overheid aan de lokale besturen ter beschikking worden gesteld, de wijze waarop dit gebeurt aanzienlijk kan variëren. In een aantal gevallen bijvoorbeeld, kunnen de lokale overheden (een groot deel van) de door de centrale overheid ter beschikking gestelde middelen vrij aanwenden en is er dus een vrij grote ruimte voor het ontwikkelen van een lokaal sociaal beleid op maat van de lokale democratische voorkeuren.

Een voorbeeld van een dergelijke regeling kan gevonden worden in Schotland. De door de Schotse overheid te verdelen dotaties worden berekend op grond van criteria zoals het aantal ouderen, kinderen en werklozen in een bepaalde gemeente. De daarop gebaseerde verdeelsleutel zou dan de behoefte aan sociale diensten op het grondgebied van de lokale overheid in kwestie moeten weerspiegelen.

Eens de middelen verdeeld zijn, beslist de lokale overheid echter zelf over de wijze waarop ze deze wenst aan te wenden. In die zin zijn de door de centrale overheid toegewezen middelen louter indicatieve bedragen. Daarbij zijn de lokale overheden er natuurlijk wel toe gehouden hun wettelijke verplichtingen op het gebied van sociale dienstverlening na te komen.

In Engeland bestaat een deels gelijklopende regeling, zij het dat daar de door de centrale overheid toegewezen middelen uiteenvallen in twee categorieën. Enerzijds zijn er *formula grants* welke vrij besteed kunnen worden. Anderzijds worden voor bepaalde sociale beleidsdoelstellingen zogenaamde *specific grants* ter beschikking gesteld. Deze *specific grants* kunnen enkel aangewend worden voor de wettelijk bepaalde doelstelling. Een voorbeeld hiervan zijn de middelen die ter beschikking gesteld worden om tegemoet te komen aan personen die de zorg voor hulpbehoevenden opnemen (*carers grant*). Momenteel wordt evenwel een afbouw van de *specific grants* in het vooruitzicht gesteld om op die manier meer ruimte te laten aan de voorkeuren van de lokale besturen zelf.

De situatie in Engeland vertoont dus gelijkenissen met deze in Vlaanderen waar de financiering eveneens gebeurt op grond van enerzijds de algemene subsidies van het gemeentefonds en de gemeentelijke overheden (welke vrij aangewend kunnen worden), en anderzijds de specifieke tegemoetkomingen die gelieerd zijn aan welbepaalde taakstellingen. Hierbij moet wel de kanttekening geplaatst worden dat de vergelijking enigszins gecompliceerd wordt doordat de tweeledige structuur (gemeente – OCMW) die het lokale bestuur in Vlaanderen typeert, in Engeland onbestaande is.

Hoe zit het dan met de financiering in die landen waar instellingen bestaan die met de OCMW's vergelijkbaar zijn? De Luxemburgse *Offices Sociaux* worden zowel

door de nationale overheid als door de gemeenten van werkingsmiddelen voorzien. De situatie is dus vergelijkbaar met deze in Vlaanderen waar de federale en Vlaamse overheden samen met de gemeenten instaan voor de werkingsmiddelen van de OCMW's. Verder dienen de nationale overheid en de gemeentelijke overheden er – anders dan in Vlaanderen – voor gelijke delen in te staan voor eventuele tekorten.

In Frankrijk daarentegen, blijkt de financiering van de CCAS voornamelijk te gebeuren aan de hand van gemeentelijke subsidies. Hogere overheden zoals de departementen, staan slechts occasioneel in voor de financiering van de CCAS (bijvoorbeeld in het kader van concrete projecten). De Franse financieringsmethode lijkt dan ook de ondergeschiktheid van de CCAS aan de gemeentelijke overheid te onderstrepen. Hieruit blijkt het uitzonderlijke karakter van de Vlaamse OCMW's, die in principe niet onder maar naast de gemeentelijke overheid staan, eens te meer.

Besluit

De Vlaamse OCMW's bevinden zich internationaal in een aparte positie, al zijn er tal van raakvlakken met de organisatie van lokale sociale dienstverlening in andere landen en regio's. De verschillen tussen deze landen en regio's, op het vlak van de organisatie van de sociale dienstverlening op het lokale niveau, vloeien op het eerste gezicht vooral voort uit de verschillende opvattingen die er bestaan over de rol van lokale besturen in de algemene structuur van het binnenlands bestuur.

Sammy Auwerx

Lokale besturen in Spanje met focus op Catalonië

In de reeks over de organisatie van de lokale besturen in andere landen van Europa is het de beurt aan Spanje, een federatie met een sterk gedecentraliseerde machtsuitoefening. Het land bestaat uit autonome regio's met een verschillende graad van autonomie. Dit artikel focust vooral op de wijze waarop de autonome regio Catalonië zich nestelt in de Spaanse staatsstructuur.

Staatsstructuur

Het Koninkrijk Spanje telt 47 miljoen inwoners en is verdeeld in zeventien autonome regio's (Comunidades Autónomas)¹.

De dood van Franco in 1975 zette de overgang naar democratie in. De toetreding tot de Europese Unie in 1986 zorgde voor een vlugge economische modernisering. Om toenemend separatisme en instabiliteit na de dictatuur van Francote voorkomen, voorzag de eerste grondwet van 1978 in een verregaande decentralisatie. Elke autonome regio kreeg zijn regering en parlement met een wetgevende en uitvoerende macht. In 1995 verkregen ook de twee Spaanse provincies in Afrika, Ceuta en Melilla, als stadprovincies (Ciudades Autónomas) autonomie.

Het streven naar autonomie verschilt tussen de regio's. Er was een sterk verlangen in Catalonië, Baskenland en Galicië door hun eigen taal en identiteit. Zij verkregen eerder dan andere regio's eigen rechten. Deze drie regio's genieten van een speciaal regime, waarbij de taal een officiële status krijgt.

Autonome regio's zijn meestal onderverdeeld in provincies². Spanje telt 52 provincies die bestaan uit comarca's, best te vergelijken met de Engelse "counties" of "shires". Comarca's zijn een verzameling van lokale besturen zoals gemeenten

(ayuntamientos) en supra-gemeenten (mancomunidades). Hun bevoegdheden verschillen van regio tot regio. De 41 Catalaanse comarca's hebben eigen bestuursbevoegdheden.

Verkiezingen in Spanje

De Spaanse Grondwet bepaalt de basisvoorwaarden van het stemrecht, het actief kiesrecht en het passief kiesrecht. In het geval van lokale verkiezingen kunnen ook burgers die niet van Spaanse nationaliteit zijn deelnemen. Het kiesstelsel voor de autonome parlementen wordt niet door de grondwet voorgeschreven.

Elke autonome regio bepaalt zelf volgens welk kiesstelsel het regionale parlement wordt gekozen. Alle regio's hanteren echter het stelsel van evenredige vertegenwoordiging. In dertien van de zeventien autonome regio's zijn de provincies de kiesdistricten. In de overige vier regio's vormen afzonderlijke eilanden of een deel van de provincie een kiesdistrict.

De autonome regio's werken met een vast bepaald aantal zetels per kiesdistrict, terwijl de rest van het aantal zetels wordt verdeeld naar evenredigheid van het inwonersaantal in het kiesdistrict. Daarom verschilt het aantal zetels per parlement sterk: van 33 in La Rioja tot 135 in Catalonië. Het 135-koppige parlement van Catalonië is samengesteld uit afgevaar-

digden uit Barcelona (85 leden), Girona (17 leden), Lleida (15 leden) en Tarragona (18 leden). Baskenland vormt hierop een uitzondering: de drie provincies hebben elk 25 vaste zetels in het Baskische parlement – hier wordt dus niet gekeken naar het aantal inwoners per provincie.

De drie historische regio's en Andalusië houden hun vierjaarlijkse autonome verkiezingen volgens een eigen tijdschema. In de overige dertien regio's worden ze samen met de gemeenteraadsverkiezingen in geheel Spanje gehouden. Evenals bij de verkiezingen voor het Spaanse parlement varieert in de regionale verkiezingen het aantal stemmen dat nodig is om een zetel te krijgen. De dertien parlementen kunnen ook niet tussentijds worden ontbonden. Als de regering in één van deze regio's valt, moet er een nieuwe regering worden gevormd op basis van de bestaande partijpolitieke verhoudingen.

Een provincie wordt bestuurd door een deputatie, bestaande uit een voorzitter en een aantal gedeputeerden (afhankelijk van het aantal inwoners). De deputatie heeft geen wetgevende bevoegdheid, alleen uitvoerende taken. De gedeputeerden worden gekozen door de leden van de gemeenteraden. Er zijn ook regio's die uit één provincie bestaan; dan is er geen deputatie.

¹ Andalusië, Aragón, Asturië, de Balearen, Baskenland, de Canarische Eilanden, Cantabrië, Catalonië, Extremadura, Galicië, Castilië-La Mancha, Castilië en León, La Rioja, Madrid, Murcia, Navarra en Valencia

² Dit is niet het geval in Asturië, de Balearen, Cantabrië, de regio Madrid, Murcia, Navarra, La Rioja en de Ciudades Autónomas. Deze regio's omvatten elk slechts één provincie.

Elke gemeente met meer dan 100 inwoners heeft een rechtstreeks verkozen gemeenteraad. Raadsleden krijgen in een lokaal bestuur of regio vaak een andere term opgeplakt: *consejales, miembros de la asamblea, consejeros*. Hun aantal varieert tussen de 3 en de 25 en is afhankelijk van het aantal inwoners, en ze worden verkozen volgens het systeem D'Hondt. Zo heeft een kleine lokale entiteit van ongeveer 100 inwoners slechts drie raadsleden, en een stad met net iets minder dan 100.000 inwoners 25 raadsleden. De gemeenteraad kiest uit zijn midden een burgemeester. De burgemeester in lokale besturen met meer dan 100 inwoners neemt het dagelijks bestuur van de gemeente op zich en is de voorzitter van de belangrijkste openbare diensten in zijn lokaal bestuur.

Vanaf 1 januari 2011 is het verplicht om in gemeenten met meer dan 3.000 inwoners de man/vrouw-verhouding evenwichtig te respecteren in de verkiezingslijsten.

Bevoegdheidsverdeling in het koninkrijk

De verdeling van de bevoegdheden over de bestuurslagen in Spanje is niet eenduidig.

De grondwet reserveert een aantal bevoegdheden voor de centrale overheid zoals defensie, externe handel, immigratie, macro-economisch beleid en sociale zekerheid. Landbouw, industrie, cultuur, sociale dienstverlening, ruimtelijke ordening en stadsplanning en toerisme zijn regionaal.

Het merendeel van de bevoegdheden heeft een **gemengd karakter**, zoals onderwijs, milieubescherming, gezondheid, lokale besturen, media.

Hiervoor kan de centrale overheid een kaderwetgeving opleggen die de handlingsvrijheid van de regionale over-

heden beperkt. De centrale overheid is volgens de grondwet bevoegd voor de 'coördinatie van de algemene planning van economische activiteiten' en treedt onder dit mom vaak op in exclusieve bevoegdheidsdomeinen van de regio's.

Daarnaast is het ook de plicht van de centrale overheid om 'de gelijkheid van alle Spaanse burgers te garanderen' wat implicaties heeft voor de autonome regio's in domeinen als sociale dienstverlening, gezondheidszorg en onderwijs. Deze vermenging van bevoegdheden heeft in het verleden meermaals gezorgd voor conflicten. Daarom is er nood aan coördinatie tussen de bestuursniveaus en bestaan er platformen waar regionale en centrale vakministers informatie uitwisselen, gemeenschappelijke problemen oplossen, middelen verdelen, publieke diensten co-financieren en gemeenschappelijke programma's beheren. De meest actieve van deze sectorale conferenties gaan over het fiscale en financiële beleid, landbouw en plattelandsontwikkeling, het nationale gezondheidssysteem, de coördinatie tussen universiteiten, het EU-beleid en milieu.

Catalonië in de schijnwerper

Catalonië (Catalunya)³, met als hoofdstad Barcelona, is één van de meest welvarende regio's van het land en bestaat uit vier provincies: Barcelona, Gerona, Llerida en Tarragona.

De 41 comarca's werden voor het eerst in 1936 door de Generalitat de Catalunya geïnstalleerd, maar raakten door de Spaanse Burgeroorlog en de daaropvolgende dictatuur van Francisco Franco in de vergetelheid. In 1987 werd het gebruik van de comarca's opnieuw als extra-territoriale indeling (provincies én comarca's) gelegaliseerd en officieel gemaakt.

Franco had in 1936 alle vormen van Catalaanse cultuur verboden. Na zijn val bestond er bij de politieke elite een groot

geloof in de transformatie van een autoritaire staat naar een democratische, gedecentraliseerde staat. Artikel 2 van de Spaanse Grondwet erkent het bestaan van verschillende nationaliteiten en regio's met een recht op autonomie binnen de 'ondeelbare eenheid van de Spaanse natie'.

Naast de erkenning van de *multi-nationaliteit* bevestigt dit wetsartikel het principe van eenheid en solidariteit tussen de verschillende entiteiten in Spanje. De garantie van autonomie als basisprincipe wordt gegarandeerd door een zeer rigide procedure voor grondwetswijzigingen en bewaking door het Grondwettelijk Hof. De autonome regio's kregen statuten die eenvoudiger hervormd kunnen worden dan de Spaanse Grondwet.

In de Spaanse Grondwet van 1978 werd het zelfbestuur van Catalonië hersteld. Een jaar later volgde er een referendum over de Estatut d'Autonomia de Catalunya, het statuut dat de bevoegdheden van de Catalaanse politieke instellingen en hun verhouding met de Spaanse staat regelt. Zo bestaat de Generalitat de Catalunya uit een parlement, een voorzitter van de Generalitat, een regering, een Catalaanse administratie, de Raad voor de Wettelijke Garanties, de ombudsman, de Catalaanse Openbare Audit Commissie en ook een eigen politieorgaan (Mossos d'Esquadra).

Het autonomiestatuut van Catalonië van 2006 bevat bevoegdheden gaande van het goedkeuren van wetgeving en decreten, het aanwijzen van de regeringsvertegenwoordigers in bepaalde instellingen, organen en bedrijven tot de vaststelling van regulerende maatregelen voor de uitvoering van internationale verdragen en overeenkomsten. Met meer autonome taken en bevoegdheden komen ook meer autonome financieringen. Tussen 1992 en 2006 steeg het aandeel van de autonome regio's ten opzichte van de totale uitgaven op gebied van publieke overheden van 21% naar bijna 31%.

³ Catalonië telt 7,5 miljoen inwoners en bevindt zich in het noordoosten van Spanje. De totale oppervlakte is 32.107 km², vergelijkbaar met België.

Catalaanse gemeenten en hun bevoegdheden

Catalonië telt 947 gemeenten. Sinds de huidige structuur in de grondwet van 1978 werd vastgelegd, vonden er weinig ingrijpende veranderingen plaats. Volgens gegevens van IDESCAT, het Catalaans Instituut voor Statistiek steeg het aantal gemeenten tussen 1981 en 2011 van 935 naar 947. Zo koos de gemeente La Canonja er in 2010 voor om zich los te scheuren van Tarragona, nadat het er zich in de jaren 60 vrijwillig mee had gefusioneerd. Het gemiddeld aantal inwoners per lokaal bestuur in Catalonië steeg in diezelfde periode van 6.370 inwoners naar 7.850 inwoners.

De toewijzing van de bevoegdheden en taken aan de lokale besturen gebeurt in functie van de omvang en de financiële draagkracht. De bevoegdheden voor gemeenten zijn bepaald bij wet en afhankelijk van het aantal inwoners.

Een kernset van bevoegdheden zijn onder andere vergunningen voor economische activiteiten, bescherming van het milieu en duurzame ontwikkeling, beheer van sport- en recreatiefaciliteiten, regulering van de telecommunicatie-infrastructuur, bevordering van het allochtone ontvangstbeleid...

Grotere gemeenten krijgen ruimere bevoegdheden. Zo zijn gemeenten met meer dan 5.000 inwoners bevoegd voor 'territoriale indeling' en ruimtelijke ordening'. Voor besturen met meer dan 20.000 inwoners komt daar civiele bescherming en brandpreventie bij. Gemeenten met meer dan 50.000 inwoners zijn ook bevoegd voor mobiliteit en verkeer.

Veranderingen op til in Catalunya

De Catalaanse regering heeft in haar actieprogramma *Pla de Govern 2011-2014* enkele ingrijpende veranderingen opgenomen. De dialoog over een nieuw ter-

ritoriaal model wordt gestart, met lagere kosten maar met niet méér bestuurlijke niveaus. De vorige regering had ingestemd met het creëren van *veguerias*. Deze *veguerias* zouden het Catalaans grondgebied in zeven regio's verdelen, zoals beschreven in het autonomiestatuut van 2006. De creatie van dit niveau zou dan op termijn de afschaffing van de Ca-

talaanse provincies kunnen betekenen. Deze wet werd nog niet geïmplementeerd. Nu de Spaanse overheid de leden van de deputatie van de provincies meer verantwoordelijkheden wil toewijzen, heeft de huidige Catalaanse regering de implementatie van de "veguerias" on hold gezet. Aangezien de werking van de provincies een centrale aangelegenheid

is, is Catalonië genoodzaakt meer duidelijkheid over de hervormingen van de provincies af te wachten.

Een andere actie uit het regeringsprogramma is het onderzoek naar het actualiseren en rationaliseren van de bevoegdheden van lokale entiteiten. De voorstellen die dit lopende onderzoek zullen opleveren, worden dit najaar in het parlement besproken.

Catalonië heeft zich in het actieplan ook geëngageerd om de financieringswetgeving voor lokale besturen te hervormen. Door het harmoniseren van de geldstromen van de Catalaanse overheid en van de lokale overheden naar infrastructuurprojecten, wil men de financiële stabiliteit en verantwoordelijkheid van de lokale entiteiten versterken.

Besluit

Na het regime van Franco in 1975 konden de autonome regio's terug een eigen koers varen dankzij de inbedding van het recht op autonomie in de Spaanse Grondwet.

De historische regio Catalonië maakte steeds optimaal gebruik van de bevoegdheidsverdelingen en koos de koers van een grote politieke autonomie. Hierdoor creëert ze ruimte voor een aantal eigen bevoegdheden en groeide ze uit tot één van de meest economisch belangrijkste regio's. Toch blijft de centrale Spaanse overheid vaak onder het mom van exclusieve en voor interpretatie vatbare bevoegdheidsdomeinen zoals 'economische activiteiten' of 'gelijkheid van alle Spaanse burgers' een belangrijke rol spelen ook in regionale bevoegdheden, hetgeen regelmatig leidt tot kleine conflicten tussen de Catalaanse regering en de centrale Spaanse regering.

Hervorming binnenlands bestuur in Griekenland

In Griekenland werd – mede door toedoen van de financiële crisis – recent een radicale hervorming doorgevoerd van het gehele bestuursapparaat. Aan de basis hiervan ligt het zogenaamde "Kallikratis-plan". Eén van de meest in het oog springende elementen van dit plan is de drastische terugschroefing van het aantal gemeentes. Er werd daarbij onder meer gestreefd naar het creëren van gemeentes met een gemiddeld bevolkingsaantal van 25.000 inwoners en het laten samenvallen van eilanden en gemeentes (behalve Kreta).

De doorgevoerde fusieoperatie heeft ertoe geleid dat Griekenland op dit moment slechts 325 gemeentes telt, waar dit aantal voorheen 1033 bedroeg. Bovendien wordt het aantal lokale mandatarissen als gevolg van dit plan gehalveerd! Ook bij de hervorming van de andere bestuurslagen werd overigens de grove borstel gehanteerd. Zo bestond Griekenland voor de doorvoering van het Kallikratis-plan uit 13 regio's en 54 prefecturen (naast de reeds vernoemde gemeentes). Als gevolg van de hervormingen werden deze entiteiten afgeschaft en vervangen door 7 gedecentraliseerde administraties en 13 regio's.

De doorgevoerde hervormingen zouden niet enkel moeten leiden tot grote kostenbesparingen maar zijn er tevens op gericht de inefficiëntie, het gebrek aan transparantie en het gebrek aan inspraak aan te pakken. Het plan is evenwel van een dergelijke omvang dat de uitvoering ervan verschillende jaren in beslag zal nemen. Interessant om op te volgen is dan ook of de uiteindelijke realisaties dicht bij de oorspronkelijke intenties zullen aanleunen.

Voor 2011	13 regio's	54 prefecturen	1033 gemeenten
Na 2011	7 gedecentraliseerde administraties	13 regio's	325 gemeenten

Prof. dr. J. Christiaens en Christophe Vanhee

Financiële meerjarenplanning bij Amerikaanse lokale overheden:

een analyse in het licht van de beleids- en beheerscyclus (BBC)

De Vlaamse lokale besturen blijken in termen van het maken van financiële prognoses vanuit een financieel beleids- en managementperspectief geen alleenstaand fenomeen te zijn. Dit artikel legt uit hoe de Verenigde Staten van Amerika de financiële meerjarenplanning van lokale besturen aanpakken. Het kaderstuk analyseert dan weer deze aanpak in functie van de beleids- en beheerscyclus van de Vlaamse lokale besturen (BBC).

Inleiding

Eind 2011 maakte de Amerikaanse Governmental Accounting Standards Board (GASB)¹ haar voorlopige standpunten² bekend ter voorbereiding van een nieuwe standaard die alle Amerikaanse lokale besturen, ongeacht hun grootte of type, de verplichting oplegt om financiële prognoses (financial projections) op te stellen en daarover te rapporteren. Concreet zou het gaan om een soort vijfjarig financieel meerjarenplan waarin o.a. wordt gerapporteerd over de instroom van kasmiddelen, de uitstroom van kasmiddelen en de toekomstige financiële verplichtingen van de besturen.

Het initiatief van de GASB maakt deel uit van een ruimer project inzake de behoefte aan rapportering over de economische toestand (economic condition reporting) van (lokale) overheden. Hieronder wordt verstaan: de rapportering van overheden over hun mogelijkheid

en bereidheid om te voldoen aan hun financiële verplichtingen en om hun maatschappelijke dienstverlening te verzekeren.

Naar aanleiding van dat project werd in 2004 al een eerste standaard³ uitgevaardigd omtrent de rapportering van financiële en niet-financiële statistische informatie naast de klassieke financiële rapportering⁴. Het betreft de rapportering van historische informatie over een periode van 10 jaar aangaande de volgende aspecten:

- * financiële trends (netto-actief, wijzigingen in netto-actief...)
- * de capaciteit om inkomsten te genereren (belastbare basissen, belastingvoeten...)
- * uitstaande schuld en mogelijkheid om bijkomende schulden aan te gaan (diverse schuldratio's, schulden eigen aandeel...)
- * demografische en economische informatie (bevolking, inkomen per

capita, werkloosheid, belangrijkste werkgevers...)

- * operationele cijfers (tewerkstelling personeelsleden voor de diverse activiteiten, investeringen, indicatoren over de dienstverlening zoals criminaliteitscijfers, aantal bezoekers van stedelijke musea, pensioenplannen...)
- * additionele informatie om de gebruikers van de financiële rapporten beter in staat te stellen de economische situatie van een bestuur in te schatten.

Die standaard legde de nadruk dus op de rapportering van de economische toestand van lokale besturen op basis van financiële en niet-financiële indicatoren uit het heden en het verleden. Hoewel in de rapportering op basis van historische cijfers al een aantal aspecten m.b.t. toekomstige financiële verplichtingen werden opgenomen (bv. de toekomstige pensioenverplichtingen, af te lossen

¹De GASB is de Amerikaanse autoriteit verantwoordelijk om standaarden inzake boekhouding en financiële rapportering, de zogenaamde GAAP (Generally Accepted Accounting Principles) te ontwikkelen voor de Amerikaanse Staten en lokale overheden. Het is een privaatrechtelijke, niet-gouvernementele organisatie die onder het toezicht staat van de Financial Accounting Foundation (FAF) en de Financial Accounting Standards Board (FASB).

²Preliminary Views of the GASB on major issues related to 'Economic Condition Reporting: Financial Projections', November 29, 2011.

³Statement No. 44 'Economic Condition Reporting: The Statistical Section'.

⁴Statement No. 34, 'Basic Financial Statement – and Management's Discussion and Analysis – for State and Local Governments'.

schulden...), heeft de huidige financieel-economische crisis aangetoond dat dit niet volstaat om te kunnen oordelen of overheidsinstellingen een financieel duurzaam pad bewandelen, dat de intergenerationele gelijkheid respecteert.

Tegen die achtergrond formuleerde de GASB nu ook een aantal richtlijnen en voorstellen om de lokale besturen te verplichten om, in aanvulling op hun klassieke financiële rapportering en hun rapportering van historische statistische informatie, voortaan ook een aantal cijfers openbaar te maken over hun fiscale

duurzaamheid, zodat de gebruikers ervan beter kunnen evalueren in welke mate die overheden in de toekomst voldoende middelen kunnen opbrengen om hun dienstverleningsniveau te garanderen en om hun financiële verplichtingen na te komen.

In wat volgt worden de door de GASB uitgevaardigde voorstellen kort samengevat en geanalyseerd in het licht van de bepalingen die in de beleids- en beheerscyclus (BBC) werden opgenomen met betrekking tot de financiële prognoses.

Synthese van de standpunten

Definities

Het GASB-rapport start met een definitie van de begrippen economische omstandigheid (economic condition) en fiscale duurzaamheid (fiscal sustainability) en de relatie of wederzijdse afhankelijkheid tussen beide.

Volgens de GASB is het begrip economische omstandigheid een afspiegeling van de volgende drie componenten:

- * de financiële positie van een overheid, zijnde de waarde van de vaste activa, de vorderingen, de schulden en verplichtingen, en het netto-actief van een overheid op een bepaald ogenblik. Die informatie wordt opgenomen in de balans van de overheden
- * de fiscale capaciteit van een overheid of de mogelijkheid en bereidheid van een overheid om te voldoen aan haar toekomstige financiële verplichtingen op een continue basis
- * de service capaciteit van een overheid waaronder wordt verstaan de mogelijkheid en bereidheid van een overheid om te voldoen aan haar verplichting tot continue dienstverlening aan de burgers.

Belangrijk is in dit verband het onderscheid tussen mogelijkheid en bereidheid omdat een overheid misschien wel de adequate financiële en fysieke capaciteit heeft om aan haar financiële verplichtingen en maatschappelijke rol te voldoen, maar misschien niet bereid is dat te doen.

Fiscale duurzaamheid is een deelaspect van de economische omstandigheid en omvat de toekomstgerichte aspecten van de fiscale en service capaciteit van een overheid. Het begrip wordt namelijk gedefinieerd als zijnde de mogelijkheid en bereidheid van een overheid om voldoende inkomsten te genereren om haar huidige en toekomstige dienstverlening te garanderen en om tegemoet te komen aan haar huidige en toekomstige financiële verplichtingen, zonder die financiële verplichtingen door te schuiven naar toekomstige periodes zonder evenredige voordelen. Onder toekomstige periodes worden zowel een volgende legislatuur (interperiod equity) als een volgende generatie (intergenerational equity) begrepen.

Als de uitstroom van geldmiddelen op voortdurende wijze de instroom aan geld-

middelen overschrijdt, zou dat kunnen leiden tot bijkomende schulden of tot andere financiële verplichtingen, tot een inkringing van de dienstverlening of tot het gebruik van opgebouwde reserves. Dat (on)evenwicht tussen de inkomende en uitgaande geldstromen is een belangrijke indicator om na te gaan of een overheid een duurzaam fiscaal pad bewandelt.

Componenten van fiscale duurzaamheid

Op basis van een onderzoek vooraf, waarin bij de verschillende gebruikers van de overheidsrapporten werd nagegaan welke informatie zij nodig achten om de fiscale duurzaamheid van een overheid te kunnen beoordelen, en rekening houdend met enkele randfactoren (informatie moet bruikbaar, objectief en betrouwbaar meetbaar en relevant zijn en mag geen overbodige belasting betekenen voor de administratieve processen van de besturen) werden de volgende 5 componenten van fiscale duurzaamheid geïdentificeerd:

Component 1: projecties over de instroom van geldmiddelen (cash inflows)

Binnen deze component worden zowel de projecties van de totale instroom van geldmiddelen als van de belangrijke individuele inkomende geldstromen, weergegeven, en wel uitgedrukt in geldeenheden en als een percentage van de totale inkomende geldstromen. Voor zover gekend, worden ook de oorzaken van bepaalde fluctuaties verklaard (bv. wijzigingen in de belastingbasis). De minst belangrijke inkomende geldstromen mogen geaggregeerd worden weergegeven.

Op die manier wordt informatie verstrekt over de diversiteit van de binnenkomende geldstromen van een bestuur, hun volatiliteit in de tijd, hun al dan niet wederkerend en tijdelijk karakter.

Component 2: projecties over de uitstroom van geldmiddelen (cash outflows)

Ook hier wordt een onderscheid gemaakt tussen de totale uitgaande geldstromen en belangrijke, individuele uitgaande geldstromen, uitgedrukt in geldeenheden en als een percentage van de totale uitgaande geldstromen. De belangrijkste individueel uitgaande stromen worden per project (bv. onderhoud van infrastructuur), functie (bv. cultuur) of aard (bv. personeelskosten, subsidies...) gepresenteerd. Ook de gekende oorzaken van bepaalde fluctuaties worden verklaard (bv. nieuwe investeringsprojecten). De niet-belangrijkste uitgaande geldstromen mogen geaggregeerd worden weergegeven.

Die informatie geeft aan hoeveel financiële middelen bepaalde individuele projecten of functies opsorpen, zodat kan worden ingeschat of besturen in staat zijn om die projecten en functies (dus hun dienstverlening) in de toekomst aan hun huidig niveau te garanderen en of bepaalde projecten wederkerend of tijdelijk zijn. Daarnaast laten de gegevens over de uitgaande geldstromen toe te beoordelen of besturen hun financiële verplichtingen kunnen blijven nakomen.

Component 3: projecties van de financiële verplichtingen

Conform deze component wordt er gerapporteerd over projecties van de totale financiële verplichtingen en van de belangrijkste, individuele financiële verplichtingen zoals uitstaande (obligatie-) leningen, leasingschulden, pensioenen en andere voordelen t.a.v. gewezen personeelsleden, langetermijncontracten, saneringsverplichtingen... Ook hier moeten de eventueel gekende redenen van bepaalde fluctuaties worden verklaard. De niet-belangrijkste financiële verplichtingen mogen ook hier geaggregeerd worden weergegeven.

Deze informatie brengt de omvang van de toekomstige financiële verplichtingen van een bestuur in kaart en laat een evaluatie toe van de mate waarin een bestuur zijn verplichtingen kan blijven betalen of daarvoor maatregelen zal moeten treffen (bv. belastingverhoging, stopzetting of vermindering van bepaalde dienstverlening...). Daarnaast kan aan de hand van deze informatie ook worden nagegaan of en in hoeverre besturen bepaalde financiële verplichtingen doorschuiven naar de toekomst.

Component 4: projecties van de jaarlijkse schuldaflossingen

Daaronder wordt aangegeven voor welke bedragen er jaarlijks terugbetalingen (kapitaalaflossing + intresten) gebeuren voor de schuldfinanciering. Bij de bepaling van de bedragen wordt ook rekening gehouden met nieuwe leningen of de uitgifte van obligaties, waartoe werd beslist om deze aan te gaan of uit te geven gedurende de rapporteringperiode, maar die nog niet werden aangegaan of uitgegeven.

De informatie over de omvang van de schulden maakt een inschatting mogelijk van de capaciteit van een overheid om haar schulden terug te betalen op vervaldatum door deze te vergelijken met andere lopende, uitgaande geldstromen.

Component 5: bespreking van de belangrijkste intergouvernementele dienstenaafhankelijkheden

Binnen de vijfde component wordt aangegeven in welke mate en op welke wijze een overheid voor bepaalde types van dienstverleningen afhankelijk is van andere overheden. Of overheden in grote mate financieel van elkaar afhankelijk zijn, blijkt al uit de projecties van de inkomende en uitgaande geldstromen. Een dergelijke afhankelijkheid bestaat als een overheid diensten verleent in opdracht van een andere overheid of samen met

één of meer andere overheden.

Op die manier kunnen de fiscale implicaties van dergelijke belangrijke afhankelijkheden beter beoordeeld worden en kan ingeschat worden hoe wijzigingen in deze verhoudingen (bv. een bepaalde overheid trekt zich gedeeltelijk terug) een impact kunnen hebben op de fiscale duurzaamheid (bv. extra kosten) van een bestuur en de duurzaamheid van de dienstverlening. Vanwege de kwalitatieve aard van deze relaties en de moeilijkheid om ze te meten, wordt er de voorkeur aan gegeven om deze relaties te beschrijven in plaats van ze verplicht te laten kwantificeren.

Tot slot werden nog enkele andere componenten onderzocht die weliswaar belangrijke informatie kunnen bevatten om gebruikers toe te laten een correcte inschatting te maken van de financiële duurzaamheid van een bestuur, maar die uiteindelijk om diverse redenen (meetbaarheid, kosten-baten afweging, beschikbaarheid informatie, rapportering ervan in andere rapporten...) niet werden behouden:

- * het dienstverleningsniveau en de vraag naar en nood aan bepaalde maatschappelijke dienstverlening
- * geprojecteerde schuldratio's
- * projecties van de onderhoudskosten voor de instandhouding van de vaste activa
- * de potentiële effecten van de onderliggende economie (bv. groei, werkgelegenheidsgraad, diversiteit van de economie...)
- * de potentiële effecten van een wijzigende demografie (bv. inkomens- en opleidingsniveau, migratie, veroudering)
- * de politieke mogelijkheid (bv. heeft men hiervoor de bevoegdheid) en bereidheid (bv. zijn de mandatarissen en overheidsmanagers bereid om te saneren) van een bestuur om beslissingen te nemen die een bestuur financieel leefbaar houden.

Om te bepalen wanneer er individueel moet gerapporteerd worden over belangrijke uitgaande en inkomende geldstromen en financiële verplichtingen, moet onder 'belangrijk' begrepen worden:

- * de individuele inkomende en uitgaande geldstromen en financiële verplichtingen die in een van de jaren waarover gerapporteerd wordt, 10% of meer bedragen van respectievelijk de totale inkomende en uitgaande geldstromen en de totale financiële verplichtingen per type activiteit (overheidsactiviteit of bedrijfsmatige activiteit)
- * uitgaande geldstromen in het kader van toegestane investeringssubsidies
- * inkomende geldstromen uit de uitgifte van obligaties, investeringssubsidies of andere middelen (bv. schenkingen) die verband houden met investeringsuitgaven
- * iedere andere instroom of uitstroom van geldmiddelen, financiële verplichting waarvan de overheid van oordeel is dat ze belangrijk zijn om een correcte inschatting te kunnen maken van de financiële duurzaamheid van de entiteit.

De beoordeling van de belangrijkheid van bepaalde intergouvernementele dienstenaafhankelijkheden wordt overgelaten aan de professionele beoordeling door de overheidsentiteiten zelf.

Methodologische aspecten, uitgangspunten en veronderstellingen voor opstellen financiële projecties

Basis en methodologie

Om van financiële projecties te kunnen spreken moet cumulatief aan de volgende voorwaarden voldaan zijn:

- * ze moeten gebaseerd zijn op het huidige beleid, zowel van de entiteit zelf, als van derden die hierop een invloed kunnen hebben. Dat is het

Analyse in functie van de BBC

Algemeen

Zoals aangegeven in de inleiding, moeten ook de Vlaamse lokale besturen in het kader van de beleids- en beheerscyclus (BBC) in hun strategische meerjarenplanning (strategische nota, financiële nota en toelichting erbij) financiële prognoses maken. Over het algemeen blijkt dat de diverse bepalingen in de BBC rond meerjarenplanning in grote lijnen overeenstemmen met de basisfilosofie van de richtlijnen en voorstellen die werden geformuleerd door de GASB, dat wil zeggen, informatie verschaffen om de gebruikers ervan in staat te stellen de fiscale duurzaamheid van het bestuur te beoordelen.

Zo moeten ook de Vlaamse lokale besturen meerjarige financiële projecties maken over de belangrijkste uitgaande en inkomende geldstromen per project, functie of aard (prioritaire beleidsdoelstellingen per beleidsdomein), de financiële verplichtingen en schuldaflossingen vermelden en de financiële risico's die ze lopen omschrijven (incl. een aantal assumpties zoals aanslagvoeten, jaarlijkse opbrengst per belastingsoort...). Voorts moeten de projecties van de geldstromen ook gemaakt worden op basis van kasstromen, terwijl de financiële verplichtingen op 'accrual' basis worden gerapporteerd. De meerjarenplanning wordt beschouwd als verplichte aanvullende informatie naast de jaarrekening en er moeten geen projecties gerapporteerd worden voor nauw verbonden rechtspersonen (bv. politiezones).

Voor bepaalde aspecten stellen we vast dat de BBC verder gaat dan wat door de GASB wordt voorgeschreven. Dat valt o.a. te verklaren door de zeer specifieke hoofdgebruikers waarvoor de BBC-beleidsrapporten worden opgemaakt, zijnde de gemeente-, provincie- en OCMW-raadsleden en de Vlaamse overheid, terwijl de rapportering van de Amerikaanse lokale besturen op een ruimer en algemener publiek gericht is.

Tot slot werden in de GASB-richtlijnen of -voorstellen ook enkele bepalingen teruggevonden die verder gaan dan de BBC. Dat kan deels verklaard worden door de specifieke context van de Amerikaanse lokale besturen en hun specifieke boekhoudregelgeving (fund accounting). Die GASB-voorstellen bevatten niettemin enkele denkpistes ter aanpassing en/of verfijning van de BBC-regelgeving.

Aspecten waar de BBC verder gaat

De BBC gaat verder voor de volgende aspecten:

- * naast een financiële meerjarenplanning, vereist de BBC ook een meerjarenplanning voor niet financiële aspecten; zo moeten in de strategische nota de prioritaire beleidsdoelstellingen worden vertaald in (meetbare) vooropgestelde resultaten en eventueel vooropgestelde effecten en bijhorende actieplannen
- * niet alleen de beleidsdoelstellingen (projecten, functies) moeten financieel vertaald worden, ook op het niveau van de actieplannen moet een dergelijke vertaling gebeuren
- * voor de projecties van de jaarlijks te betalen schuldaflossing (component 4), maakt men binnen de BBC nog een verdere opsplitsing tussen die ten laste van het bestuur en die ten laste van derden
- * er worden aan de besturen bepaalde evenwichtscriteria opgelegd (resultaat op kasbasis en autofinancieringsmarge) die ervoor moeten zorgen dat de besturen op lange termijn structureel in evenwicht zijn.

Aspecten waarin de GASB verder gaat

De GASB-voorstellen of -richtlijnen gaan verder voor de volgende aspecten:

- * voor het opstellen van de financiële meerjarenplanning wordt standaard 5 jaar genomen en wordt dus geen rekening gehouden met de legislatuur waarvoor het bestuur werd geïnstalleerd
- * er wordt niet expliciet in de BBC gesteld dat de gekende oorzaken van bepaalde fluctuaties moeten worden verklaard
- * in de BBC komen de bespreking van de belangrijkste intergouvernementele dienstafhankelijkheden (component 5) minder aan bod
- * in de GASB-voorstellen worden richtlijnen opgegeven om te bepalen wanneer bepaalde uitgaande en inkomende geldstromen en financiële verplichtingen 'belangrijk' zijn
- * in de BBC wordt weinig aandacht besteed aan de basisassumpties (3 cumulatieve voorwaarden) op basis waarvan financiële projecties worden gemaakt.

huidige beleid met inbegrip van de wijzigingen eraan die al formeel werden aangenomen op het einde van de rapporteringperiode maar pas effectief zullen worden in toekomstige periodes. Als de effecten van dat formeel gewijzigde beleid nog niet voldoende kunnen worden ingeschat, dan moeten ze niet opgenomen worden in de projecties maar wel toegelicht worden in de narratieve discussie

- * ze moeten opgemaakt zijn op basis van historische informatie
- * ze moeten aangepast zijn voor al gekende feiten en omstandigheden die betrekking hebben op de periode waarop de projecties slaan.

Als niet aan deze voorwaarden voldaan is, spreekt men van voorspellingen.

Accountingbasis geprojecteerde informatie

In het kader van hun 'fund accounting'⁵ gebruiken de Amerikaanse lokale overheden bij de financiële rapportering verschillende basissen van boekhouding. Voor de zogenaamde overheidsfondsen (Governmental funds) gebruikt men de modified accrual basis, terwijl over de bedrijfsmatige fondsen (Proprietary funds), de fiduciaire fondsen (Fiduciary funds) en de government-wide statements wordt gerapporteerd op basis van full accrual accounting (transactieboekhouding). Het kasstroomoverzicht (statement of cash flows) tot slot moet op basis van kasstromen (cash accounting) worden opgesteld.

In het kader van de rapportering over financiële projecties moeten voor de instroom en uitstroom van geldmiddelen projecties gemaakt worden op basis van kasstromen, terwijl over de financiële verplichtingen, de projecties moeten gebeuren van de klassieke vermogensboekhouding.

Identificatie en ontwikkeling van veronderstellingen

Voor de identificatie en ontwikkeling van assumpties voor het opstellen van financiële projecties worden een aantal principes vooropgesteld (principle-based approach). Dat betekent dat er bepaalde principes naar voren worden geschoven waarop de assumpties gebaseerd moeten zijn. Binnen dat kader wordt het bepalen van de assumpties voor de projectie van specifieke inkomsten en uitgaven (bv. berekening van de pensioenuitgaven) overgelaten aan het professionele oordeel van de besturen zelf.

De algemene principes stellen dat de assumpties:

- * gebaseerd moeten zijn op relevante historische informatie
- * rekening moeten houden met gebeurtenissen en omstandigheden die hebben plaatsgevonden en betrekking hebben op de rapporteringsperiode
- * consistent moeten zijn met elkaar (tenzij er geen geldige reden is waarom dit niet zo zou zijn) en met de informatie die gebruikt werd als basis van de assumpties
- * allesomvattend moeten zijn door zowel trends, gebeurtenissen als bepaalde omstandigheden in overweging te nemen.

Als de inkomsten uit de opcentiemen op de onroerende voorheffing in het verleden bv. met 3% per jaar stegen en er geen indicaties zijn dat de overheid de opcentiemen gaat aanpassen of dat de belastbare grondslag substantiële wijzigingen zal ondergaan, dan zal men op basis van deze historische informatie ook voor de toekomst de instroom van geldmiddelen uit de belastingen met 3% per jaar laten stijgen.

Rapportering van assumpties

De belangrijkste principes die aan de basis liggen van de assumpties worden in de rapportering opgenomen. Op die manier kan worden nagegaan hoe men tot bepaalde bedragen is gekomen en of die bedragen redelijk zijn.

Rapporteringsperiode

De financiële projecties moeten in het kader van de externe rapportering opgemaakt worden voor een minimumperiode van 5 jaar, startend na afloop van de huidige rapporteringperiode.

Rapportering van financiële projecties en narratieve discussies

Kwalitatieve aspecten

De informatie die wordt gerapporteerd over de financiële projecties en de erbij horende narratieve discussies moeten voldoen aan de volgende 6 kwalitatieve vereisten:

- * Relevant: informatie is relevant als ze nauw verband houdt met, en in staat is om de beslissingen van de gebruikers te beïnvloeden door hen als hulpmiddel te dienen bij de beoordeling van de financiële duurzaamheid van de entiteit.
- * Betrouwbaar: informatie is betrouwbaar als ze verifieerbaar, objectief, en allesomvattend is, en als ze vrij is van wezenlijke vooroordelen maar een getrouwe weergave is van de financiële duurzaamheid van een entiteit.
- * Vergelijkbaar: informatie is vergelijkbaar als er gestandaardiseerde procedures en praktijken worden gebruikt, waarbij wel rekening wordt gehouden met het feit dat er substantiële verschillen kunnen zijn in de onderliggende transacties en de

⁵ In 'fund accounting' wordt de organisatie in haar geheel beschouwd als de eenheid waarover gerapporteerd wordt. Elk afzonderlijk fonds is echter een aparte boekhoudkundige entiteit waarvoor een afzonderlijk financieel rapport wordt opgemaakt.

structuur van de entiteiten waardoor vergelijking niet altijd mogelijk is.

- * **Consistentie:** informatie is consistent als dezelfde assumpties gebruikt worden. Als bepaalde assumpties toch wijzigen dan moet de aard en reden hiervan worden toegelicht net als het effect dat de wijziging heeft op de financiële duurzaamheid van de entiteit.
- * **Tijdig:** informatie is tijdig als ze vlug genoeg beschikbaar is, zodat ze kan meegenomen worden in de beoordeling van de financiële duurzaamheid van een entiteit.
- * **Begrijpelijk:** informatie is begrijpelijk als ze zo wordt gepresenteerd dat ook gebruikers die niet vertrouwd zijn met een gedetailleerde boekhoudkundige kennis, er toch iets aan hebben.

Er wordt gestreefd naar een passend evenwicht tussen de verschillende kenmerken. Er wordt ook rekening gehouden met het feit dat de afweging van nut en kosten een beperking te weegbrengt. Zo moet het nut van de informatie de kosten om de informatie te verschaffen, overtreffen.

Waar moeten overheden daarover rapporteren?

Omdat alle informatie rond de financiële duurzaamheid van een entiteit essentieel is om de reguliere rapportering (jaarrekening incl. toelichting) in een operationele en economische context te plaatsen, moeten de financiële projecties en de narratieve discussie erbij beschouwd worden als verplichte aanvullende informatie (required supplementary informatie)⁶.

Welke overheden moeten daarover rapporteren?

Alle overheden ongeacht het type of hun grootteorde moeten rapporteren over hun financiële projecties en de erbij horende narratieve discussies. Een stapsgewijze invoering wordt wel overwogen (bv. eerst door grote besturen en later door kleinere).

Hoe moeten overheden daarover rapporteren?

De rapportering moet gebeuren zowel voor de overheidsactiviteiten (governmental activities) als voor de bedrijfsmatige activiteiten (business-type activities), zodat een totaalbeeld van de overheid wordt verkregen. Om bepaalde aspecten evenwel beter te kunnen inschatten moeten volgende subtotaal (inkomsten – uitgaven) worden gerapporteerd:

- * de algemene fondsen
- * de andere overheidsactiviteiten
- * de totale overheidsactiviteiten
- * de totale bedrijfsmatige activiteiten
- * het totaal van alle activiteiten.

Een narratieve discussie is nodig indien een of meer activiteiten een belangrijke invloed (zowel positief als negatief) zouden hebben op de financiële duurzaamheid van de overheid in zijn geheel.

In deze rapportering moet evenwel geen gelijkaardige informatie worden verstrekt over de zogenaamde discreet gepresenteerde afzonderlijke entiteiten (discretely presented component units) waarvoor de verkozen mandatarissen financieel verantwoordelijk zijn, aangezien het om afzonderlijke rechtspersonen gaat.

Waarschuwendende aankondiging

De rapportering gaat gepaard met een waarschuwendende aankondiging vooraf, die de informatie in zijn context plaatst (gebaseerd op het huidige fiscale beleid, historische data, gekende toekomstige gebeurtenissen/trends/omstandigheden, geen voorspelling van de meest waarschijnlijke uitkomst...). Zo moeten de gebruikers van de informatie er bewust van worden gemaakt dat de werkelijke toekomstige financiële resultaten, in belangrijke mate kunnen afwijken van de projecties.

Erratum Vlaamse Profielschets (p. 11)

In het laatste themanummer "Vlaamse Profielschets" van de publicatie BinnenBand staat op pagina 11 vermeld dat de begrotingsrekening 2011 van de gemeente Westerlo niet tijdig bezorgd werd aan het Agentschap voor Binnenlands Bestuur.

Die berichtgeving is onjuist: het Agentschap voor Binnenlands Bestuur ontving de rekening van de gemeente Westerlo reeds op 5 juli 2011.

Het agentschap wenst zich hierbij dan ook te verontschuldigen bij het bestuur.

⁶ De GASB maakt in het kader van de rapportering voor algemene doeleinden ('General Purpose External Financial Reporting') een onderscheid tussen 4 types informatie, waarbij de informatie omtrent de financiële projecties in de derde categorie moeten worden ondergebracht:

(1) de basis financiële rapporten (jaarrekening), (2) de toelichting bij de basis financiële rapporten, (3) verplichte aanvullende informatie, (4) aanvullende informatie.

Planlasten en Beheers- en Beleidscyclus

Bekendmaking Vlaamse beleidsprioriteiten 2014-2019

Op 26 oktober heeft de Vlaamse Regering de Vlaamse beleidsprioriteiten bekend gemaakt. Via deze sectorale regelgeving draagt Vlaanderen een aantal van de bouwstenen van het integrale beleid van lokale besturen aan.

Lokale besturen hebben vanaf 1 januari 2014 naar aanleiding van de algemene invoering van de beleids- en beheerscyclus meer vrijheid om het eigen beleid vorm te geven. Door het afschaffen van de sectorale plannen en de integratie ervan in de lokale meerjarenplanning, **dalen de planlasten** en rapporteringsverplichtingen voor de lokale besturen aanzienlijk.

Binnen het kader en volgens de modaliteiten van het planlastendecreet werd er in **tien Vlaamse beleidsdomeinen** sectorale regelgeving uitgewerkt die voorziet in een samenwerking tussen de Vlaamse overheid en de lokale besturen.

Het betreft de *beleidsdomeinen stedelijk beleid (stedenfonds), gemeentelijke ontwikkelingssamenwerking, lokale sociale economie, lokaal sociaal beleid, integratiebeleid, cultuurbeleid, jeugdbeleid, sportbeleid, beleid met betrekking tot cultureel erfgoed en flankerend onderwijsbeleid.*

Binnen die sectorale regelgeving werden een aantal **Vlaamse beleidsprioriteiten** geformuleerd, meestal gekoppeld aan een specifieke subsidiëring. De Vlaamse overheid stimuleert of verplicht de lokale besturen om in hun strategische meerjarenplanning voor de periode 2014-2019 - en de rapportering daarover - uitwerking te geven aan de Vlaamse beleidsprioriteiten.

Met de omzendbrief BZ/2012/3 van 26 oktober 2012 maakte de Vlaamse Regering de Vlaamse beleidsprioriteiten bekend aan de lokale besturen. Voor elk van de betrokken beleidsdomeinen en regelgeving verstrekt deze omzendbrief bovendien de meest essentiële gegevens, met het oog op een adequate opmaak van de lokale meerjarenplanning 2014-2019.

De vermindering van de plan- en rapporteringsverplichtingen van de lokale besturen is een project van de Vlaamse Regering dat past in de vernieuwing van de lokale beleids- en beheerscyclus. Basis voor de planlastvermindering is het decreet van 15 juli 2011 houdende vaststelling van de algemene regels waaronder in de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest periodieke plan- en rapporteringsverplichtingen aan lokale besturen kunnen worden opgelegd (het zogenaamde 'planlastendecreet').

Meer informatie:

U vindt meer informatie over het planlastendecreet, de Vlaamse beleidsprioriteiten en de omzendbrief via de website www.bestuurszaken.be/planlasten.

Carolina Stevens nieuw afdelingshoofd provinciale afdeling Antwerpen

Sinds 1 juni 2012 is Carolina Stevens het afdelingshoofd van de provinciale afdeling Antwerpen. Zij volgt Guy Peeters op die met pensioen gegaan is.

Carolina Stevens is licentiate in de rechten (KU Leuven) en volgde verder een postacademische opleiding master in het overheidsmanagement (KU Leuven). Zij is sinds 2000 in dienst bij de Vlaamse overheid en heeft in het verleden al gewerkt als adjunct van de directeur - dossierbehandelaar in de provinciale afdelingen Vlaams-Brabant en Limburg. Tot haar aanstelling als afdelingshoofd was ze projectleider bedrijfscontinuïteitsplanning bij het departement Bestuurszaken.

Carolina wordt het ankerpunt voor de Antwerpse besturen in hun contacten met ons agentschap. Ze zal in haar nieuwe functie nauw samenwerken met de Antwerpse gouverneur Cathy Berx.

Nieuwe contactgegevens provinciale afdeling Antwerpen vanaf 17 januari 2012

Agentschap voor Binnenlands Bestuur

Afdeling Antwerpen

VAC Anna Bijns

Lange Kievitstraat 111-113 bus 10

2018 Antwerpen

tel: 03/224 97 50

fax: 03/224 97 98

Tot slot

Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur beschikt naast het tijdschrift BinnenBand over nog andere communicatiekanalen, waarlangs zij informatie naar de lokale en provinciale besturen verspreidt.

Website: www.binnenland.vlaanderen.be

Binnenl@nd is de elektronische nieuwsbrief van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur. In deze nieuwsbrief is recente info over het binnenlands bestuur, het stedenbeleid en het inburgeringsbeleid in Vlaanderen opgenomen: beslissingen van de Vlaamse Regering, de ministers, het Vlaams Parlement, het agentschap. De nieuwsbrief verschijnt zo vaak er nieuws te melden valt, hij heeft dus geen vaste periodiciteit. U kunt zich abonneren op de nieuwsbrief via onze website.

Publicaties: Over belangrijke nieuwe ontwikkelingen of nieuwe regelgeving geeft het Agentschap voor Binnenlands Bestuur een publicatie uit. U kunt alle publicaties bestellen via onze website. Besturen en andere geïnteresseerden kunnen onze publicaties gratis bestellen zolang de voorraad strekt. Voor particulieren geldt wel de beperking van maximum twee exemplaren van dezelfde publicatie per aanvrager.

Naast bestelling via elektronische weg, kan u de publicaties ook aanvragen via:

- martine.vanruyskensvelde@bz.vlaanderen.be
- 02 553 40 39

Beleidsdomein Bestuurszaken
Wegwijs in het Agentschap voor Binnenlands Bestuur
 provinciale afdelingen

Antwerpen

Agentschap voor Binnenlands Bestuur
 Afdeling Antwerpen
 Koningin Elisabethlei 22-24
 2018 Antwerpen
 fax: 03 240 53 77

binnenland.antwerpen@vlaanderen.be

Carolina Stevens
 (afdelingshoofd) 03 240 51 19

Secretariaat
 Peter Verpoorte 03 240 53 26

Coördinatie regelgeving en werking
 Jan Van Dyck 03 240 53 20
 Kristine Van de Peer 03 240 53 28

Coördinatie financiën en personeel
 Geert Mertens 03 240 58 14

Overheidsopdrachten en patrimonium
 Sofie Andriessen 03 240 58 19
 Walter Frans 03 240 55 96

Regelgeving en werking
 An Van Herck 03 240 53 92
 Sofie De Keersmaeker 03 240 51 20

Personeel lokale besturen
 Jan Verhulst 03 240 55 28
 Hans Buysse 03 240 55 25

Financiën lokale besturen en BBC
 Leo Brouns 03 240 57 09
 Jan Pauwels 03 240 58 65
 Wilfried Nicolaes 03 240 56 17
 Geert Verbist 03 240 58 08

Fiscaliteit
 Eddie Kassirer 03 240 53 13

Erediensten
 Lieve Gyssens 03 240 53 31
 Els Broeckx 03 240 58 52

Limburg

Agentschap voor Binnenlands Bestuur
 Afdeling Limburg
 Universiteitslaan 1
 3500 Hasselt
 fax: 011 29 96 21

binnenland.limburg@vlaanderen.be

Sandra Beckers
 (afdelingshoofd) 011 29 96 50

Erwin Das
 (stafmedewerker) 011 29 96 35

Secretariaat 011 29 96 20

Coördinatie
 Frank Baret 011 29 96 43

Werking lokale overheden
 Wim Somers 011 29 96 66
 Ludo Callens 011 29 96 68
 Maryse Bouduin 011 29 96 44

Personeel
 Veerle Paulissen 011 29 96 45

Financiën en BBC
 Yolanda Van Sweevelt 011 29 96 60
 Kenny Bosch 011 29 96 72
 Liesbeth Maesen 011 29 96 58
 Kadiga Nidlahcen 011 29 96 96

Fiscaliteit
 Kristof Vanhamel 011 29 96 61

Overheidsopdrachten
 Carine Wolfs 011 29 96 88

Patrimonium en PPS
 Liesbeth Beckers 011 29 96 81

Politie, Welzijn, Ruimtelijke Ordening
 Denise Robben 011 29 96 84

Vlaams-Brabant

Agentschap voor Binnenlands Bestuur
 Afdeling Vlaams-Brabant
 VAC-Leuven (13de en 14de verd.)
 Diestsepoort 6 bus 1
 3000 Leuven fax: 016 26 90 08

binnenland.vlaamsbrabant@vlaanderen.be

Nicole Pijpops
 (afdelingshoofd) 016 66 62 20

Secretariaat 016 66 62 24

Coördinatie en ondersteuning
 Kristel Adriaenssens 016 66 62 46

Werking lokale overheden
 Geert Demarsin 016 66 62 70
 Kris Vermeersch 016 66 62 76

Overheidsopdrachten en Patrimonium
 Geert Demarsin 016 66 62 70
 Nele Smets 016 66 62 80

Personeel
 Ludo Steenwinkel 016 66 62 40
 Marina Buedts 016 66 62 60

Financiën gemeenten, OCMW's, eredienssten
 Michel Van Grasdorff 016 66 62 47

BBC
 Koen Van Lierde 016 66 62 54

Fiscaliteit
 Veerle Coomans 016 66 62 36
 Olivia Solemé 016 66 62 37

Oost-Vlaanderen

Agentschap voor Binnenlands Bestuur
 Afdeling Oost-Vlaanderen
 Gouvernementstraat 1
 9000 Gent
 fax: 09 267 82 99

binnenland.oostvlaanderen@vlaanderen.be

Riet Erauw-Zegers
 (afdelingshoofd) 09 267 81 23

Coördinatie en ondersteuning
 Raymonde Rommel 09 267 82 50
 Liesbeth De Clercq 09 267 82 46

Werking lokale overheden
 Johan Nyckees 09 267 84 07
 Marleen De Groote 09 267 83 70

Personeel
 Ellen Huyse 09 267 83 27
 Nele Waterschoot 09 267 82 04

Financiën
 Bernard Struyve 09 267 82 32
 Dimitri Dujardin 09 267 82 87
 Petra Garré 09 267 83 74

Fiscaliteit
 Tania Janssens 09 267 83 72

Financiën eredienssten
 Joris Bastiaen 09 267 83 66

Overheidsopdrachten en patrimonium
 An De Meester 09 267 84 08
 An De Gusseme 09 267 84 91

West-Vlaanderen

Agentschap voor Binnenlands Bestuur
 Afdeling West-Vlaanderen
 Burg 4
 8000 Brugge
 fax: 050 40 56 00

binnenland.westvlaanderen@vlaanderen.be

Bruno Vanmarcke
 (afdelingshoofd) 050 40 56 36

Coördinatie & ondersteuning
 Heidi Godderis 050 40 56 25
 Stefanie Kerkhof 050 40 56 40

Organisatie & werking lokale besturen
 Thomas Van Langenhove 050 40 56 06

Werking lokale besturen
 Caroline Dumoulin 050 40 56 34
 Emmanuel Dethier 050 40 56 72

Overheidsopdrachten & Patrimonium
 Ivan Hoste 050 40 56 43
 Caroline Hollevoet 050 40 56 47
 Pieter Van Maldegem 050 40 56 46

Financiën & Personeel lokale besturen
 Pascale Verhaeghe 050 40 56 63

Financiën – Juridisch (incl. fiscaliteit)
 Willem Van Damme 050 40 56 59

Financiën lokale besturen
 Andy De Bruyne 050 40 56 60
 Nele Labat 050 40 56 13

Financiën & Audit OCMW's
 Virginie Lakiere 050 40 56 61

Financiën eredienssten
 Susy Vlamynck 050 40 56 68

Personeel lokale besturen
 Marthe Claeys 050 40 56 50
 Jan Coudron 050 40 56 05

Beleidsdomein Bestuurszaken
Wegwijs in het Agentschap voor Binnenlands Bestuur
centrale afdelingen — Boudewijnlaan 30 bus 70, 1000 Brussel

Algemeen Directeur

Sami Souguir 02 553 40 38
fax: 02 553 01 92

secretariaat 02 553 01 78 of 02 553 01 91

Staf organisatie ontwikkeling

Steve Waeyaert 02 553 40 51

secretariaat-AD@bz.vlaanderen.be

Administrateur-generaal

Guido Decoster 02 553 39 26
fax: 02 553 43 01

Staf beleid 02 553 39 24 of 02 553 39 46

binnenland@vlaanderen.be

Afdeling Lokale en Provinciale Besturen Financiën en Personeel

Johan Ide (afdelingshoofd) 02 553 40 03
fax: 02 553 40 02

secretariaat 02 553 37 82

binnenland@vlaanderen.be
bbcgop@vlaanderen.be
gesubsidieerdeinfrastructuur@vlaanderen.be

Financiën

Ann De Saedeleer 02 553 39 78
Steve De Boever 02 553 40 07

Intergemeentelijke samenwerkingsverbanden

Nico De Vulder 02 553 39 62

Fiscaliteit

Lieve Lemoine 02 553 39 76

Beleids- en Beheerscyclus

Rudi Hellebosch 02 553 35 14
Bart Van Dooren 02 553 40 41

Gesubsidieerde infrastructuur

Paul Van Herpe 02 553 40 65

Personeel

Anit Vervoort 02 553 37 32
Ivo Driesen 02 553 39 99

Lokale en provinciale verkiezingen 2012

Verkiezingssecretariaat 02 553 57 59

info@vlaanderenkiest.be

Afdeling Lokale en Provinciale Besturen Regelgeving en Werking

Jo Craeghs (wnd. afdelingshoofd) 02 553 39 70
fax: 02 553 39 52

secretariaat 02 553 43 21
of 02 553 37 13

binnenland-juridisch@vlaanderen.be

Organieke regelgeving en werking lokale overheden

Marc Verhulst* 02 553 01 99
Wouter Verhille 02 553 41 69
Anneleen Christiaens* 02 553 39 59
Cathy Van Durmen 02 553 38 84

Werking intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, autonome bedrijven

Marc Verhulst 02 553 01 99
Anneleen Christiaens 02 553 39 59

Overheidsopdrachten

Joan Halsberghe 02 553 35 27

Patrimonium

Marie Schoonjans 02 553 39 97

Begraafplaatsen en lijkbezorging

Edwin Lefebre 02 553 40 16

Erediensten en onteigeningen

Jonas Van den Storme 02 553 40 73

*voor intergemeentelijke samenwerkingsverbanden en lokale openbare bedrijven

Afdeling Stedenbeleid, Inburgering en Integratie

Stedenbeleid

Monique De Ceuster 02 553 40 29
info@thuisindestad.be

Integratie

Luus Heyligen 02 553 33 12
integratie@vlaanderen.be

Inburgering

Annemie Degroote 02 553 32 53
inburgering@vlaanderen.be

Afdeling Organisatie en Beheer

begroting, boekhouding, ict,
verkiezingen en communicatie

Piet Van der Plas (afdelingshoofd) 02 553 59 03
fax: 02 553 43 01

secretariaat 02 553 40 21 of 02 553 39 63

binnenland@vlaanderen.be

Begroting

Jeroen Dejonckheere 02 553 44 37

Website en lay-out

Sylvie Van de Waeter 02 553 38 30

Verkiezingen en ICT

Tom Doesselaere 02 553 40 12